

1/1973

P47.160/1973

№ 887
DIRECȚIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI

DIN

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

BULETIN

DE

DOCUMENTARE ARHIVISTICĂ

1

P. 47160/1973.

1973

DIRECȚIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI
DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

PENTRU UZ INTERN

B U L E T I N
DE
DOCUMENTARE ARHIVISTICĂ
I

București, 1973

B U L E T I N U L
a apărut sub îngrijirea lui
Mihail Fănescu
arhivist principal metodist în
Direcția generală a Arhivelor Statului

Pentru o selecționare a izvoarelor informaționale
audio-vizuale

de Günter Schulz ^x

0. Observații preliminare

Pe baza unei hotărâri a Consiliului de Miniștri din 14 octombrie 1955, Filmoteca de stat din R.D.G. este locul central de înmagazinare a izvoarelor informaționale audio-vizuale ale cinematografiei din Republica Democrată Germană. Ei îi revin ca sarcini colectarea de filme, ca și de arhive, colecții și obiecte de muzeu, care se află legate de filme, de asemenea preluarea lor, conservarea, evidența și punerea lor în folosul societății ¹. În anii următori a fost planificată dezvoltarea ei într-o arhivă centrală pentru film și televiziune. Acest pas, care trebuie să servească unei centralizări în continuare a izvoarelor informaționale audio-vizuale și care corespunde unor puncte de vedere raționale, obligă la o înțelegere în privința noilor metode, pentru ca, o dată cu cererile din ce în ce crescînde, să se mărească și gradul de efectivitate a rezervorului informațional. Cererea crescîndă rezultă din sporirea importanței mediilor de influențare a maselor, filmul și televiziunea. Sarcina lor este de a sprijini activ, cu mijloacele lor, acel scop pus la cel de-al VII-lea Congres al Partidului (SED) și formulat de Kurt Hager în referatul său de la Conferința reprezentanților științelor sociale, ținute la Berlin în octombrie 1971, în felul următor: "Formarea omului societății socialiste, care posedă o concepție socialistă fermă, o cultură generală și înalte calități politic-morale"².

Acest scop include recurgerea la operele trecutului, presupune o pregătire intensă a lor pentru o folosire rapidă.

x Günter Schülz, Zur Bewertung audiovisueller Informationsquellen, în Archivmitteilungen, XXII, 1972, nr. 3, p. 104-107.

De aici rezultă într-o măsură mai mare necesitatea de a proceda la o apreciere clară a importanței istorice sub aspectele ideologic și artistic și de a tinde într-o măsură mai largă la o expertizare, tocmai în domeniul arhivelor, care poartă atât caracter documentar, cât și artistic, și care se bazează pe un mediu unde documentarea și interpretarea se întrepătrund și unde pericolul falsificării și inducerii în eroare este foarte mare, cum dovedește practica în țările capitaliste.

Pentru conservarea și eliminarea documentelor există în R.D.G., începînd din 1965, criterii pentru o expertiză. FilMOTECA de stat din R.D.G. se află în prezent în fața problemei aplicării principiilor de expertiză la specificul izvoarelor informaționale audio-vizuale. Cauzele care au dus la aceasta și problemele legate de expertiză vor fi expuse în cele ce urmează, constituind totodată o contribuție la discuția la cel de-al VII-lea Congres internațional al Arhivelor, care va avea loc în august anul curent la Moscova, pe a cărui ordine de zi se află, printre altele, probleme privind izvoarele informaționale audio-vizuale.

1. Principii de colectare și expertiză în filMOTECA de stat din R.D.G.

1.1. Principii de colectare.

Pentru o mai bună înțelegere, este necesar să prezentăm la început principiile de pînă acum. Ca izvoare informaționale audio-vizuale sînt colectate: filme artistice, filme documentare, de popularizare, a științei, filme pentru uzul didactic, filme truate, filme experimentale și publicitare, producția națională cinematografică din R.D.G. și producția cinematografică germană anterioară anului 1945 în întregime, filme străine selectiv, după valoarea lor istorică, tot astfel material de la televiziunea din R.D.G. și de la instituțiile de stat; pentru fiecare titlu: 1 negativ, 1 dup-pozitiv, 1 pozitiv. Aceasta înseamnă la filmele artistice de ex. de fiecare titlu în medie patru exemplare, deoarece la negativ, prin separarea imaginii de ton, se află un număr dublu de role, 8-10 cutii de cîte 300 m/35 mm film, adică în total 32-40 cutii, fiecare cu diametrul de 28,5 cm, cu înălți-

.//.

mea de 4,5 cm și greutatea de 2,5 kg. Nu sînt preluate în arhivă: materiale de lucru (filmări de probă), versiunile străine la filmele din R.D.G. și benzile fonice internaționale.

Pînă acum aspectelor de evaluare arhivistică nu li s-a putut acorda decît o mică atenție. În timpul perioadei relativ scurte de dezvoltare a filmotecii de stat din R.D.G. accentul a trebuit să cadă asupra preluării, asigurării și inventarierii fondurilor; o punere în folosire și totodată o evaluare au fost posibile numai în mod limitat.

1.2. Principii de expertiză

Expertize se efectuează :

- cînd starea chimică sau fizică este ireparabilă;
- cînd avem mai multe copii (de ex. 2-8 pozitive pentru un titlu), după ce, prin restaurarea conținutului - un proces de apreciere tehnică a materialului și de luare în evidență a conținutului prin vizionarea paralelă a cîte două copii pe o masă dublă de vizionare - este încheiată recompunerea celei mai complete și mai bine conservate copii;
- după recopierea nitrofilmului pe film de siguranță, în caz că exemplarul nu este destinat, prin calități deosebite, pentru o păstrare permanentă;
- în procesul de copiere: copii corectate, deșeu etc.

2. Reexaminarea necesară a principiilor de pînă acum

Filmotecile au fost timp de decenii orientate înainte de toate spre colectarea cît mai completă de filme și spre conservarea lor. O punere în folosire a putut avea loc numai într-un cadru foarte limitat; nevoia socială mică a făcut ca acest lucru să nu apară ca o lipsă. Introducerea televiziunii, producția crescîndă de filme, printre altele în domeniul comenzii, au schimbat și schimbă vizibil această situație. Arhivele audio-vizuale capătă din ce în ce importanță. Arhivele de televiziune au pus noi cri-

././.

terii pentru o pregătire rapidă, pentru a putea lucra operativ, fără a corespunde totdeauna pe deplin principiilor de securitate a arhivei pentru o depozitare permanentă. Cunoștințele derivate din acest proces de dezvoltare reclamă o reexaminare științifică a principiilor și metodelor de colectare de pînă acum în arhivele cinematografice și de televiziune, precum și o coordonare mai strînsă a muncii. Unul din rezultate este crearea în anii următori a unei arhive centrale pentru film și televiziune în R.D.G. cu scopul: folosirea rațională a instalațiilor existente pentru păstrarea permanentă, precum și stabilirea de criterii unitare pentru evaluarea izvoarelor informaționale audio-vizuale și punerea de acord a metodelor de lucru pentru ridicarea efectivității.

Chiar de la început a apărut o problemă care mai înainte nu fusese văzută atît de clar: cantitatea crescîndă, în special în televiziune. Primele cercetări au arătat oă arhivarea completă a producției de filme și televiziune din R.D.G., precum și aceea a filmelor străine folosite (inclusiv cele transmise de mai multe ori) dau o creștere anuală de circa 150 tone (1 tonă = 400 cutii de cîte 300 m/35 mm film).

Pe lîngă capacitatea de depozitare necesară, mai mare, rezultă de aici și alte probleme de rezolvat. Încă de pe acum se poate dovedi că pe plan internațional 60% din programele de televiziune constau din repetiții sau materiale de arhivă nou prelucrate; acest lucru ridică valoarea rezervorului informațional, care este arhiva de film și în perspectivă. Pentru a putea corespunde cerințelor crescînde, masa izvoarelor informaționale audio-vizuale care se oferă trebuie pusă în folosire cu metode efective.

3. Soluții posibile

3.1. Miniaturizarea peliculei

Teoretic posibilă, adică deja realizabilă tehnic, este miniaturizarea pe film super-8, care, față de filmul normal de 8 mm, dovedește o mărire și o îmbunătățire calitativă a imaginii³. Fără îndoială că acest lucru ar putea duce la o economisire esențială a spațiului de păstrare. Procedul însă nu este

././.

deocamdată încă practicabil. Filmoteca de stat din R.D.G. este un loc de păstrare între producție și cei ce o folosesc. Aceasta înseamnă că ambele domenii ar trebui să se adapteze la noul format, ceea ce în prezent nu este realizabil sau declanșează procese de lucru pentru miniaturizare și apoi din nou o mărire la folosirea în filmotecă, care depășesc cheltuielile unei depozitări normale. Inregistrarea pe plăci, folosirea holografiei și a altor procedee dezvoltate în special pentru casete-video se află încă în stadiul de încercare și nu permit concluzii definitive.

3.2. Procedee de raționalizare

Numim numai câteva, prin care, printre altele, volumul de depozitare poate fi mai bine folosit, respectiv pot fi atinse rezultate mai efective ale muncii. Astfel socotim: instalațiile de raft-compactus din depozitele existente și cele ce se vor construi; tehnicizarea rulării și examinării peliculei; îmbunătățirea fluxului informațional între producție și filmotecă; pregătirea și manipularea rapidă prin prelucrarea electronică de date (EDV).

3.3. Noi construcții de cazemate

Preluarea unui spor anual de 150 tone de film ar declanșa o construire continuă de depozite, ar însemna permanente investiții. "Posibilitățile noastre în domeniul investițiilor n-au fost și nu sînt nelimitate. De aceea se cere înainte de toate ... să mărim foarte mult efectivitatea" ⁴. Firește că nu pot fi evitate noi construcții. Inșă totodată trebuie introduse criterii mai severe pentru preluarea arhivelor, pentru ca cheltuielile sociale, care sînt cu mult mai mari față de arhive, prin instalațiile tehnice mai mari, să fie folosite cît mai rațional posibil și pentru ca spațiul de depozitare să fie ocupat cu chibzuială. Căci depozitarea permanentă de izvoare informaționale audio-vizuale nu îngăduie provizorate. Cele mai noi aprecieri ale așa numitului Comité de Preservation din cadrul Federației Internaționale a Arhivelor Filmului (FIAF), în care participă și reprezentanți din R.D.G., spun că filmul trebuie depozitat în următoarele condiții optime:

././.

filmul negru-alb nitro: $\pm 2^{\circ} \text{C} - + 4^{\circ} \text{C}$
filmul negru-alb acetat: $\pm 2^{\circ} \text{C} - + 12^{\circ} \text{C}$
la o umiditate de 40-80%.
filmul color: cel puțin $- 5^{\circ} \text{C}$
la o umiditate de 25-30%.

În situații nefavorabile nitrofilmul se descompune și începînd de la circa 45°C se poate chiar aprinde. La filmul - acetat greu inflamabil există un pericol, printre altele, datorită proceselor biologice. Condiții de depozitare insuficiente duc la filmul color la modificări structurale și fac inutilizabile astfel de copii.

Posibilitățile amintite trebuie cercetate paralel, totuși ele nu aduc o soluție definitivă a problemelor care se pun. Este necesar, printre altele, să învățăm din experiența arhivelor în privința expertizei actelor și să luăm în considerație mai mult decît pînă acum că înainte de a depozita ca arhivă de păstrare permanentă, filmul trebuie apreciat după criterii calitative, care eliberează într-o măsură foarte largă fondul de balast și care creează adevăratul criteriu pentru folosirea către care se tinde. Aici nu e vorba de simpla preluare a criteriilor existente, ci acestea trebuie adaptate corespunzător caracterului izvoarelor informaționale audio-vizuale, pentru a ține seamă de ambele aspecte, acela de document, ca și acela de operă de artă.

4. Principii pentru expertizarea izvoarelor informaționale audio-vizuale.

Scopul expertizării izvoarelor informaționale audio-vizuale este de a prelua numai arhive de păstrare permanentă și de a reduce fondurile sub unghiul de vedere al unei aprecieri exacte. Pentru o reducere sînt două posibilități:

- a) menținerea principiului integrității în același timp cu sarcina copiilor multiple de pînă acum;
- b) renunțarea la integritate și eliminarea materialului apreciat ca lipsit de valoare.

.//.

În ambele cazuri, măsurile care derivă de aici "ating adînc modul nostru de a gîndi de pînă acum, care era foarte mult determinat de tendința de a garanta conștient sau inconștient integritatea materialului transmis" ⁵, adică în cazul nostru trei exemplare pentru fiecare titlu. Firește, tot astfel ca și în cazul arhivelor, expertizarea nu poate însemna o reducere spontană, necontrolată a informației, ci reducerea informațională obiectiv necesară trebuie organizată pe baza unor criterii strict științifice și trebuie dirijată optimal ⁶.

Fundamentul evaluării izvoarelor informaționale audio-vizuale este marxism-leninismul, concepția științifică a clasei muncitoare. Problema caracterului de clasă al izvoarelor informaționale pe baza provenienței, scopului care le-a dat naștere și a conținutului determinat de acestea, precum și a folosirii conținutului presupune o analiză partinică și științifică. Aici au o importanță esențială hotărîrile partidului și guvernului din R.D.G. despre rolul și funcția mass-mediilor.

Pe această bază, căreia îi corespund și criteriile pentru arhive, este mai ușor posibilă o evaluare, pentru a selecta și a primi în depozit arhive de păstrare permanentă, cu o înaltă valoare socială, care pot fi multilateral folosite.

Pe baza condițiilor amintite și luînd în considerație ambele aspecte, filmul ca operă de artă și ca document, mai este nevoie să ținem seamă și de următoarele:

1. Analiza conținutului întregii opere.
2. Puncte de vedere formale.
3. Componente de conținut esențiale și (sau) aspecte formale.
4. Autor și colaboratori.
5. Timpul cînd a fost produs și reprezentat (și alte perioade însemnate).
6. Particularități exterioare (important pentru funcție, producție).
7. Proveniența izvoarelor informaționale.

.y/.

8. Situația juridică.
9. Forma de transmitere (copie originală, versiune sincronizată).
10. Caracteristici deosebite exterioare (procedeul color).
11. Modalitatea (original-negativ, dup-negativ, pozitiv etc.).
12. Starea tehnică (mecanic, fotografic etc.).
13. Aria fiecărui titlu (național, internațional).
14. Compararea conținutului și a formei cu alte titluri similare.
15. Conținuturi transmise și în altă formă (de ex. cuvântări imprimare, înregistrări pe plăci).
16. Condensarea semantică existentă în altă formă, respectiv documente scrise existente.

Nu toate aceste puncte sînt criterii pentru a declara un film drept bun de arhivă, de asemenea nici ordinea în care sînt enumerate nu trebuie considerată ca o ordine ierarhică. Că pentru o apreciere definitivă în anumite cazuri trebuie atrași experți, nu e nevoie să mai fie argumentat; de asemenea nici faptul că trebuie făcute cercetări permanente asupra nevoii potențiale a celor care vor folosi filmul.

4.1. Reducerea în domeniul copiilor multiple

Înainte de toate, aici trebuie realizată o reducere care derivă din micșorarea cheltuielii social admisibile pentru preluarea, conservarea și punerea în folosire a izvoarelor informaționale audio-vizuale. În procesul expertizării trebuie stabilită păstrarea de unicate sau multiplicare, în funcție de importanța izvoarelor informaționale. Baza pentru o păstrare permanentă trebuie să o constituie materialul negativ care permite cea mai bună multiplicare din punct de vedere calitativ. Este de la sine înțeles că aspectul folosirii nu poate rămîne neluat în considerație, adică o reducere nu trebuie făcută în sarcina unei viitoare cheltuieli mai mari.

Dacă se păstrează numai negativul și un pozitiv, este posibilă o reducere de 25% pro titlu. În multe cazuri, după o depozitare de 5-10 ani, poate fi expertizat și pozitivul, astfel încît după normele de pînă acum este posibilă o reducere de cea 50%. Deoarece această cale nu duce încă la eliminarea unor fonduri întregi, respectiv a unor fonduri parțiale, care aduc cu sine probleme esențial mai grele (printre altele, în legătură cu dreptul de autor), această cale trebuie urmată mai întîi, pentru a dobîndi experiență.

4.2. Reducere prin eliminare totală

După experiențele de pînă acum, eliminarea totală va fi posibilă:

- la copiile originale ale filmului artistic din țările socialiste, care sînt colectate în filmotecile corespunzătoare și sînt ușor de procurat, astfel încît o dublă păstrare în fiecare caz este de prisos în filmoteca de stat din R.D.G.;

- în domeniul filmului neartistic, în special al filmelor de popularizare a științei, al filmelor științifice, de uz didactic și publicitar, la care conținutul se învechește rapid și nu totdeauna aspecte de istorie a culturii fac necesară o păstrare.

Dintr-un alt punct de vedere și aici trebuie acordată atenție aspectului folosirii. Făcînd abstracție de conținutul specific, față de izvoarele informaționale audio-vizuale pot fi ridicate următoarele cerințe:

1. Nevoia de întreg filmul existent.
2. Ca bază de valorificare a componentelor de conținut.
3. Ca purtător de simboluri predominant vizuale, care pot fi din nou folosite.

În cazurile 2 și 3 ar trebui efectuate corectări dacă se poate face o eliminare parțială, dacă comunicarea de componente de conținut relevante pentru un cercetător duce de asemenea la condensarea semantică a izvorului informațional însuși. Acest lucru poate dobîndi importanță de ex. la periodice (săptămînal în imagini etc.), care pot fi descompuse în subiectele lor, sau filme artistice, printre altele, la subiectele documentare.

Aceeași problemă se pune cînd se ia în considerație aspectul sintactic. Anumite atitudini care în filme au funcție de simbol pot căpăta - altfel montate - o altă semantică și pragmatică, adică ele pot fi folosite din nou. Pentru producție, acest lucru poate aduce - ca și subiectele documentare, care servesc mai puternic unei argumentări - economii la luarea din nou de vederi și corespund unor puncte de vedere economice.

De asemenea trebuie cercetat dacă în anumite cazuri este posibilă înlocuirea filmului prin condensarea conținutului în formă scrisă (referat), respectiv prin materialul documentar, și dacă o treaptă genetică premergătoare a filmului (de ex. scenariul) poate reprezenta un substitut de informație - fără substitutul de trăire - pentru a elimina produsul final care se depozitează cu cheltuieli esențial mai mari.

5. Condiții importante pentru o expertizare intensă

Două condiții vor fi numite aici, care sînt de o importanță fundamentală.

5.1. Norme legale de predare

Condiția pentru o expertizare care să funcționeze este întocmirea unor norme de predare pentru izvoarele informaționale audio-vizuale, norme care în R.D.G. nu există încă, norme care să asigure că filmul recunoscut ca bun de arhivă intră în arhiva de resort la termenul stabilit, pentru a garanta securitatea și conservarea. În aceste norme - pe lîngă probleme juridice ș.a. - trebuie fixate în primul rînd termene de predare. Expertizarea și normele de predare se condiționează astfel reciproc. Mai întîi trebuie să existe noțiuni clare despre principiile și procesul expertizării, pentru ca apoi să-și găsească expresia în scris în normele de predare, pentru a asigura astfel rezultatele acestor norme.

5.2. Cooperația internațională

O altă condiție pentru o expertizare efectivă este - și nu pe ultim plan - cooperarea internațională, în special cu U.R.S.S. și celelalte țări socialiste. Cu știința arhivistică

.//.

sovietică trebuie stabilite contacte și mai strânse, pentru a putea folosi pe deplin cunoștințele ei în ce privește cercetarea documentelor-film pentru procesul examinării principiilor de colectare de până acum. Prin schimbul exact de informații asupra fondurilor și a creșterii lor cu arhivele socialiste de filme și televiziune, prin fluxul informațional rapid, expertizarea poate progresa mai repede. Totodată este importantă - ca pentru expertizare în general, ca proces de colaborare colectivă - o terminologie pe cât posibil neechivocă ⁷. Aici trebuie examinate, respectiv preluate, conceptele și termenii elaborați de știința arhivistică marxist-leninistă și de alte domenii de știință. Numai astfel este posibil să se ridice gradul de înțelegere - și sub aspectul actual - și să se elimine foarte mult erori fatale și umpluturi de prisos.

6. Recapitulare

În pregătirea unei arhive centrale pentru film și televiziune, rezultă - pe baza cantității materialului existent, precum și a cererii crescînde de a-l pune în folosire intens - necesitatea unei examinări a principiilor de colectare și expertizare în filмотeca de stat din R.D.G. Într-o măsură mai mare decît pînă acum trebuie tîns spre o expertizare a izvoarelor informaționale audio-vizuale și trebuie adaptate la specificul acestora criteriile existente din 1965 pentru documentele scrise.

Pe baza primelor principii și a condițiilor esențiale pentru o expertiză, făcîndu-se totodată o reducere înainte de toate în domeniul copiilor multiple, trebuie adunate pînă în 1975 noi experiențe și trebuie tîns - în acord cu producătorii și cu cele mai importante foruri ale folosirii - către criterii optime,

care corespund importanței crescînde a izvoarelor informaționale audio-vizuale și care duc la conservarea permanentă a acelor bunuri de arhivă care au o valoare socială înaltă și de durată.

././.

1. W.Klaue, Das Staatliche Filmarchiv der D.D.R. In: Prisma. Kino- und Fernseh-Almanach. Berlin, 1970, p. 333.
2. K. Hager, Die entwickelte sozialistische Gesellschaft. Aufgaben der Gesellschaftswissenschaften nach dem VIII. Parteitag der SED. Berlin 1971, p. 7.
3. K.Stopperka, J. Epperlein u. K.D.Günther, Audiovision. In: Bild und Ton 24 (1971), p. 335-339, 367-372.
4. W. Stoph, Zum Entwurf des Volkswirtschaftsplanes 1971. In: Neues Deutschland vom 11. Dez. 1970, p. 4.
5. B.Brachmann, Zum System der Informationsbewertung in der Deutschen Demokratischen Republik. In: AM 19 (1969), p. 100.
6. R. Gross, Auswirkungen der gelenkten Informationsreduktion auf die Regionalgeschichtsschreibung. In: AM 19 (1969), p.175.
7. E. Schetelich, Zur Terminologie der marxistisch-leninistischen Archivwissenschaft in der D.D.R. In: AM 20 (1970), p. 61-66.

Traducere de

E. Moisuc

FOLOSIREA MICROFILMEI. OR IN ARHIVE

de Alfred Schlegel¹

În Arhivele de Stat ale Republicii Democrate Germane și în parte și în cele de la întreprinderi și instituții un rol preponderent în filmarea documentelor îl ocupă încă în prezent filmarea de asigurare. Filmului i se atribuie funcția unui rezervor pasiv, de durată, dar în special din motive economice dobândește importanță din ce în ce mai mare ideea de a folosi filmul și ca înlocuitor, respectiv în scopul crușării actelor originale, întrucât această folosire este rentabilă din punct de vedere economic și tehnic. Prezentăm aici câteva din punctele de vedere cele mai esențiale. Mai întâi trebuie spus că prin folosirea copiilor pozitive făcute după negativele de asigurare ale unui fond - cum se practică azi din ce în ce mai des în Arhivele de Stat din R.D.G. și alte țări socialiste, precum și în țările capitaliste - pot fi economisite importante cheltuieli cu restaurarea și conservarea.

După posibilitățile tehnice și tehnologice actuale, care rezultă din experiențele practice ale laboratoarelor de conservare în cuprinsul Administrației de Stat a Arhivelor pentru lucrările de restaurare și reparare ca și pentru legarea unei unități de păstrare în medie de 250 file, trebuie să se cheltuiască circa 7 mărci. Aceasta este prima cheltuială pentru conservarea unei unități de păstrare pentru a putea fi folosită. Cât de mult timp satisface pretențiile această primă lucrare de conservare, depinde în primul rând de calitatea hârtiei actelor, de frecvența folosirii și tratamentul la care sînt supuse actele în timpul păstrării lor în depozitul final de arhivă. Potrivit experienței la arhiva sec. al XX-lea cu toate condițiile optime de păstrare se observă în caz că sînt folosite mai intens, chiar după 5-10 ani, fenomene de uzură și deteriorare, astfel încît

¹ Alfred Schlegel, Verwendung des Mikrorollfilms bei der Archivbenutzung in Archivmitteilungen, XXII, 1972, nr. 3, p. 108-111.

sînt necesare din nou măsuri de restaurare și conservare. Cheltuielile pot deveni duble deoarece pagubele au devenit mai complicate și trebuie prelucrate individual și înlăturate adesea în final prin procedee costisitoare de introducere în folii de plastic.

Datorită unicității care caracterizează documentul din arhiva finală este necesară păstrarea sa durabilă. De aici rezultă în mod necesar, totdeauna, o cheltuială de conservare a cărei cotă depinde de frecvența folosirii și condițiile de păstrare la care sînt supuse actele. Aceste cheltuieli pentru lucrările de conservare ar putea fi coborîte cel puțin la jumătate dacă actele originale ar fi puse în folosire numai în cazuri excepționale, iar în locul lor ar fi dat filmul. Astfel, ar fi posibilă o prelungire esențială a duratei documentului, fără o nouă cheltuială și ar rezulta economii considerabile, financiare și materiale de forțe de muncă. Aceasta indică clar că folosind consecvent filmul în locul originalelor se creează încă rezervo pentru economii financiare și materiale.

Un alt punct de vedere pozitiv constă în aceea că filmul poate fi păstrat fără praf. Dar nu numai aceasta. Astăzi fondurile istorice voluminoase păstrate în arhiva documentară, în parte, numai sînt în bună stare de păstrare, cu toate repetatele lucrări de conservare și restaurare. Cauza principală reiese din faptul că în ultimele 2 războaie mondiale actele, prin mutarea lor frecventă, au avut de suferit. Condițiile nefavorabile de depozitare, daunele provocate de incendii și ape au vătămat hîrtia documentelor și au accelerat procesul de îngălbenire, deteriorare și distrugere și așa inevitabil. Urmarea este că astăzi pentru cercetătorii acestor izvoare rezultă unele dificultăți. Făcînd abstracție că nu este plăcut să lucrezi cu izvoarele scrise, care se găsesc în starea descrisă, cercetătorul trebuie, pentru evitarea distrugerii mai departe a materialului din arhivă, să-l mînuiască cu cea mai mare grijă. Prin aceasta se pierde vreme și se reduce eficiența muncii.

Nu cu totul altfel este cazul documentelor care în cea mai mare parte se mai păstrează încă în Arhivele administrative ale creatorilor de registraturi. Aici este vorba în primul rînd de calitatea slabă a hîrtiei și fenomenele de decolorare a scrisului documentelor, care îngreunează folosirea acestor izvoare

Distrugerea și fenomenele de degradare și îngălbenire pe care-l prezintă înscrisul, precum și prăfuirea și murdăria pot fi mult înlăturate la film și chiar complet excluse. Acest lucru se realizează prin ambalarea lor protectoare în cutii metalice; afară de aceasta filmul ca purtător de date - în cazul în care este lucrat și tratat corespunzător - este esențial mai durabil și capabil de a fi mutat în alt loc decât hîrtia.

Afară de aceasta, filmul permite o manipulare mai ușoară. O rolă de 30 m cu cutia metalică cîntărește circa 350 gr., în timp ce un dosar cu 250 pagini cîntărește cel puțin 1000 gr., el este deci aproape de 3 ori mai greu decît rola- În comparație cu filmul, dosarul reprezintă 1/6 din capacitatea de înmagazinare, iar în ce privește suprafața de depozitare, el reclamă o suprafață de 10 ori mai mare. Aceasta înseamnă că face posibilă o scoatere a materialelor cu mult mai rațională din depozitul de arhivă, ceea ce e în avantajul cercetătorului care poate fi servit mai rapid și cu materiale mai bogate. Astfel pot fi rezolvate printr-o bună organizare cererile zilnice a 20 de cercetători într-un singur transport al arhivarilor. Pentru servirea acestor 20 de cercetători cu documente originale ar fi necesar dimpotrivă pentru un singur arhivar o cheltuială de timp de o jumătate de zi. Pentru controlul integrității actelor, după folosire, este necesară o altă forță de muncă și pierdere de timp, care nu este necesară la folosirea filmului pentru că sustragerea unui document de pe un microfilm este exclusă. Mișcarea actelor nu poate fi redusă pentru că de regulă fiecărui cercetător i se pune la dispoziție un spațiu limitat de depozitare a materialelor pentru cerințele sale zilnice de cercetare a materialului.

Folosirea filmului în locul actelor originale economisește forțele de muncă ale arhivarilor și le aduce economie de timp, care poate fi folosit pentru verificarea stării de păstrare a documentelor. Prin aceasta pot fi introduse din timp măsuri preventive de restaurare și conservare, care reclamă de asemenea cheltuieli mai mici.

Pentru cercetător rezultă de aici de asemenea avantaje. Ele constau în aceea că ei pot lucra fără a fi deranjați și mai concentrat, deoarece ei sînt scutiți de întreruperile zilnice,

.//.

repetate și eventualii timpi morți. Prin aceasta devine posibil să se presteze o muncă de cercetare mai eficientă.

Pentru a garanta o manipulare mai rapidă a filmelor și o tot așa de rapidă găsim a informațiilor cuprinse în ele, filmarea trebuie să se efectueze după un sistem corespunzător cercetării. În domeniul Administrației de Stat a Arhivelor acest lucru se face prin inventare și fișiere, pe baza cărora sînt microfilmate actele la filmarea de asigurare. Filmarea de asigurare se face după cum se știe numai pentru dosarele care au fost supuse procesului de selecționare, ordonare și inventariere și care sînt cuprinse într-un inventar sau fișier. Prin acest procedeu de a lua în evidență și a inventaria filmele după același sistem de cercetare ca și actele originale, devine de prisos alcătuirea de noi instrumente de evidență pentru filme și se asigură o manipulare rațională. Rolele cuprind de asemenea cotele documentelor astfel ca inventarele și fișierele să poată fi folosite ca instrumente de cercetare ale filmelor. Filmele inventariate după acest principiu oferă în același timp și o posibilitate bună pentru pregătirea lor pentru prelucrarea electronică a datelor; pentru aceasta este necesară inventarierea cu mult mai intensă a materialului și a programării sale, care trebuie să înceapă deja odată cu actele originale.

Acest principiu pe scurt conturat, atît pentru microfilmele destinate cercetătorilor cît și pentru copiile necesare în procesul muncii din cadrul Administrației de Stat a Arhivelor își găsește de asemenea răspîndirea din ce în ce mai largă și în arhivele de la instituții și întreprinderi. Microfilmele pentru cercetători și copiile de lucru au de regulă o lungime de 30 m. Microfilmul pentru cercetători sau pozitivul este folosit în activitatea de cercetare de către cercetători la documentator, pe cînd copia de lucru care e un negativ, îndeplinește scopul de a putea executa la nevoie copii fotografice, respectiv copii Xerox (Xerocopii) sau pentru a efectua noi pozitive. Deoarece în ambele cazuri e vorba de posibilitatea de folosire rapidă și un timp scurt de manipulare pentru informațiile înmagazinate pe filme, de aceea acestea sînt ordonate, inventariate și păstrate în cutii după principiul provenienței ca și documentele și depozitate orizontal în rafturile dulapurilor special construite din tablă de oțel Bemefa. Un astfel de dulap poate depozita în jur de 900 role a 30 m

și reclamă o suprafață de 1 m². Rolele depozitate înăuntru cuprind circa 300 metri lineari de acte. Pentru depozitarea lor ca acte originale ar fi necesare două polițe și jumătate de câte 10 m lungime, 3 m înălțime și adânci de 0,8 m. Aceasta înseamnă o suprafață de 40 m², la care trebuie să se adauge încă 30 m² pentru cuvoarele de transport. Păstrarea microfilmelor cere o suprafață de cel mult 1/70 din suprafața pe care o reclamă actele originale și de asemenea economisește în aceeași măsură drumul pentru scoaterea și rearchivarea documentelor. În cazul filmării pentru înlocuirea documentelor de categoria C rezultă de aici înainte de toate rezerve de spațiu și economie de rafturi.

Raționalizarea la folosirea filmelor este posibilă în special prin inventarierea lor pe baza sistemelor de cercetare a actelor originale. De aceea etichetele lipite pe cutii sînt prevăzute cu următoarele date:

- denumirea arhivci ;
- cota fondului și denumirea fondului (a actelor originale);
- cotele unităților microfilmate.

În viitor este necesar, de asemenea, ca filmele să fie prevăzute cu un număr curent. Aceasta dă garanție cercetătorului că poate folosi, cu minimum de cheltuielă de timp și cu ajutorul inventarului sau a fișierului actelor originale, informațiile necesare pentru lucrarea sa specială de cercetare.

Deși executarea microfilmelor de asigurare și copile pentru cercetători reclamă relativ mari cheltuieli financiare și materiale ele sînt nu numai compensate prin modul de lucru mai rațional cu filme în locul actelor și prin posibilitățile de păstrare mai eficiente, dar rezultă și economii financiare și materiale, așa cum se poate vedea din exemplele amintite.

De aceea cei ce aplică tehnica microfilmului trebuie să tindă nu numai de a introduce microfilme - cum s-a făcut de regulă pînă acum - pentru asigurarea izvoarelor deosebit de valoroase, ci de a-l folosi în măsură mai largă ca mijloc de lucru în locul documentelor originale. Aceasta înseamnă și ar avea ca urmare mai întîi ca după fiecare film de asigurare existent să se

Încă câte o copie pozitivă și un al doilea negativ. Totodată, ar rezulta de aici, de asemenea, ca o cerință necesară, ca pozitivul care se citește să fie folosit într-adevăr ca mijloc de lucru în locul actului original - și anume în mod principal. Excepții pot fi numai în astfel de cazuri în care e vorba de o reproducere fidelă a originalului în ce privește culoarea sau factori similari, pe care filmul alb-negru nu le poate garanta. De asemenea trebuie să se poarte de grijă ca toate comenzile de reproducere, fotocopii și multiplicări, care sînt făcute de cercetători, să fie executate numai folosind cel de-al 2-lea negativ (copia de lucru).

Pentru ca munca cu filmul să devină încă și mai rațională și pentru a satisface mai bine cerințele cercetării în arhive și biblioteci, este recomandabil ca în special în cazul materialelor cerute frecvent să se efectueze două sau mai multe copii pozitive pentru ca mai mulți cercetători să aibă posibilitatea de a folosi simultan informațiile documentelor care interesează în comun. Prin aceasta pot fi limitate sau chiar complet suprimate timpurile de așteptare mai lungi care au loc în practica cercetării.

Folosirea largă a filmului ca mijloc de lucru ar aduce și în laboratoarele arhivelor și bibliotecilor înlesniri esențiale și ar duce la eficiență mai mare a muncii, căci prin existența celui de-al doilea negativ sau copie de lucru, întregul proces de microfilmare și developare ar cădea - care proces este necesar și există de fapt pentru executarea de fotocopii pentru cercetători și pentru uzul intern - de unde ar rezulta economii de material și timp corespunzător frecvenței și folosirii. Aici sînt deci date veritabile posibilități a le folosi. Aceste posibilități ar trebui să fie considerate ca sarcini de prim ordin pentru a răspunde pe deplin în domeniul nostru de muncă hotărîrilor Congresului al 8-lea al Partidului Socialist Unit German.

Rezumat

Introducerea microfilmului în locul documentului original face posibile economii esențiale financiare și materiale în munca de arhivă și ridică totodată eficiența folosirii. Acest

.//.

lucru se atinge în special prin aceea că actele sînt date numai în cazuri excepționale cercetătorului, ceea ce contribuie la prelungirea duratei lor și la cheltuieli de conservare mici. Ridicarea eficienței activității de folosire rezultă de acolo că filmul face posibilă o manipulare mai ușoară și reclamînd suprafață de depozitare esențial mai mică prezintă o capacitate de înmagazinare cu mult mai mare. În felul acesta cercetătorul poate fi servit într-un timp mai scurt cu un material mai bogat și munca sa de cercetare poate fi continuată fără deranj și mai concentrat. În cazul filmării materialelor din categoria C mai pot fi realizate în Arhivele Statului și alte economii care rezultă din restrîngerea spațiului de depozitare și a instalațiilor de rafturi.

Traducere de

Eugenia Ciocan

INSTRUIREA ARHIVISTICA IN STATELE UNITE ȘI CANADA ¹⁾

de Robert M. Warner

Elementele componente esențiale ale tinerei profesii arhivistice americane s-au evidențiat tot mai mult odată cu înființarea Arhivelor Naționale în 1934. Constituirea unei instituții de arhivă care să se ocupe de documentele națiunii, a determinat o necesitate imperioasă de arhiviști de profesie și a făcut să crească fondurile financiare destinate noii profesii. În 1936 a apărut prima organizație profesională a arhiviștilor prin înființarea Societății Arhiviștilor Americani, iar doi ani mai târziu, societatea și-a asumat sarcina de a elabora un organ de literatură de specialitate, editând astfel revista "American Archivist". - Literatura arhivistică, puternic influențată de "American Archivist" a fost completată prin monografii, studii și reviste istorice, precum și prin publicațiile instituțiilor de arhivă și bibliotecile de manuscrise. Desigur că această literatură nu este poate atât de cuprinzătoare sau de un nivel atât de ridicat cum am dori, dar este adesea utilă și uneori remarcabilă.

Înființarea organizațiilor profesionale și elaborarea unei bibliografii bogate ca volum și conținut, constituie fără îndoială componente majore în formarea profesională a arhiviștilor. Totuși, un al treilea element, instruirea organizată, este poate chiar mai important. Waldo G. Leland într-o lucrare intitulată "Problemele arhivisticii americane" prezentată în 1909 a ridicat problema dacă oricine din orice domeniu ar putea deveni arhivist. El a preconizat că profesiunea arhivistică va evalua pe linia

1) Robert M. Warner, Archival training in the United States and Canada, în The American Archivist, July/October 1972, p. 340-358.

.//.

profesiunii de bibliotecar, cu arhiviști care să aibă o pregătire specială de natură juridică și istorică ¹⁾.

Recunoscând importanța pregătirii arhivistice, tînăra Societate a Arhiviștilor Americani a constituit în 1936 un Comitet pentru instruirea arhiviștilor sub președinția distinsului istoric al diplomației americane Samuel Flagg Bemis. Primul raport al comitetului, prezentat la cea de-a doua ședință anuală a societății a accentuat importanța deosebită a pregătirii istorice în formarea arhiviștilor. "Cercetătorul istoric", a scris Bemis pentru comitet, "înmarmat în prezent cu pregătirea tehnico-arhivistică este cel care domină personalul celor mai bune arhive europene. Noi considerăm că ar putea fi la fel aici, insistînd asupra istoriei Americii și a științelor politice". Admițînd că un curs în biblioteconomie ar fi folositor, comitetul atrage totodată atenția împotriva "pericolului iminent de a-i transforma pe arhiviști în bibliotecari care nu sînt în același timp cercetători erudiți și critici istorici". Bemis a sugerat că pregătirea treptată a arhiviștilor ar putea, cu ușurință, deveni o parte componentă a programului gradat de predarea istoriei Americii "în orice universitate americană de reputație" ²⁾.

Bemis a preconizat două categorii, cu precădere, rezultate ca urmare a cursurilor și programelor de instruire. Pe un grup l-a numit arhiviști de categoria întîi caracterizați prin diploma Ph. D. (doctorat) în istoria Americii. Cel de-al doilea grup consta din cei ale căror studii echivalau aproximativ cu o diplomă de profesor în științele sociale combinată cu o pregătire specială în tehnica de bibliotecă. Arhiviștii din prima categorie, după cum consideră Bemis, ar deveni directorii instituțiilor principale de arhivă din orașe, state și Arhivele Naționale. Cel de-al doilea grup ar ocupa funcții arhivistice mai puțin importante în întreprinderile de stat și particulare. Pentru ambele grupuri el

- 1) Annual Report of the American Historical Association for the Year 1909 (Raportul anual al Asociației americane de istorie pentru anul 1909) p. 348, citat în Ernst Posner, Archives and Public Interest (Arhivele și interesul public), Ken Munden, ed (Washington D.C. 1967), p. 59.
- 2) Samuel Flagg Bemis, "The Training of Archivists in the United States" (Instruirea arhiviștilor în Statele Unite), "American Archivist", 2=157 (iulie 1939).

a recomandat ca instruirea să se facă în Arhivele Statului sau la Arhivele Naționale din Washington ³⁾. Este interesant faptul că profesiunea arhivistică nu a încurajat în mod conștient împărțirea în aceste două categorii de arhiviști; totuși, multe din cele preconizate de Bemis în 1937 s-au îndeplinit ⁴⁾.

Arhivistul istoric Solon J. Buck a prezentat problema instruirii arhivistice în fața Asociației bibliotecarilor americani în 1940 și și-a repetat ulterior opiniile în același an la Societatea Arhiviștilor Americani. El a reîntărit în cea mai mare parte, concluziile anterioare ale profesorului Bemis, îndeosebi cu privire la necesitatea unei baze istorice complete pentru cei care intră în profesia de arhivist. "Arhivistul trebuie să înțeleagă metoda istorică" a declarat Buck, "dacă trebuie să profeseze efectiv" ⁵⁾. Partea cea mai mare din instruirea arhivistică esențială și cunoștințele de fond necesare, el le-a considerat că ar putea fi însușite în "secțiunile de istorie și de științe sociale ale celor mai largi școli ale noastre". Buck a arătat că el însuși a elaborat primul curs destinat în primul rând instruirii arhiviștilor, la Universitatea Columbia în 1938-39 intitulat "Arhivele și manuscrisele istorice" ⁶⁾.

Cînd a venit la Arhivele Naționale, profesorul Buck și-a adus cu el la Washington cursul său de pionierat. El a extins domeniul acestuia prin utilizarea resurselor Arhivelor Naționale și a Universității Americane. Deosebit de semnificativă a fost introducerea studierii tehnicilor de administrare a documentelor. Diferite programe, în mare măsură de natură internă, au fost oferite în acea perioadă la Washington de către agențiile guvernului. Cîteva cursuri de instituții și cursuri scurte de vară au completat tabloul pregătirii arhivistice în 1940 ⁷⁾.

3) Bemis, "Training of Archivists", p. 158-161.

4) Pentru profilul profesiunii arhivistice în prezent vezi Frank B. Evans și Robert M. Warner, "American Archivists and their Society: A composite View" (Arhiviștii americani și societatea lor: o vedere de ansamblu), American Archivist, 30:157-172 (aprilie 1971).

5) Solon J. Buck, "The training of American Archivists" (Instruirea Arhiviștilor Americani), American Archivist, 4:85 (aprilie 1941).

6) Buck, "Instruirea Arhiviștilor Americani", p. 87.

7) Posner, Archives and the Public Interest (Arhivele și interesul public), p. 65-66.

În 1954 Ernst Posner, care continuase activitatea lui Solon J. Buck în pregătirea arhivistică de la Universitatea Americană a putut informa că în vreme ce programul Universității Americane a rămas cel mai vechi și mai ouprinzător, au fost elaborate alte cursuri în alte părți din țară. Universitatea Americană începuse ea însăși în 1945 un curs de vară intensiv care a devenit un program popular și stimulat și rămîne ca atare. Fără îndoială că acest curs reprezintă experiență educațională cea mai potrivită, în general, pentru cei care predau arhivistica în prezent. În cercetarea sa din 1954, Dr. Posner a notat existența programelor din Carolina de Nord, Colorado și Wisconsin ⁸⁾.

Intrucît s-a simțit nevoia tot mai mult, în ultimele decade, au luat ființă numeroase cursuri suplimentare de pregătire. Între 1968-69 sub președinția lui H.G. Jones, Societatea Arhiviștilor Americani a solicitat un alt studiu asupra situației instruirii, din care să rezulte recomandări majore pentru viitor. Din păcate, fondurile pentru finanțarea acestui studiu îndrăzneț nu au fost cele așteptate și proiectul a trebuit să se reducă la un efort voluntar al președintelui și membrilor Comitetului de Educație și învățămînt. Modificarea cea mai importantă făcută de Consiliul SAA^{x)} în efectuarea acestei lucrări a constat în aceea că se interzicea comitetului să facă aprecieri asupra programelor și să facă recomandări specifice pentru transformarea structurii existente a învățămîntului arhivistic. Misiunea principală a comitetului a fost de a investiga în scopul precizării locului unde s-au ținut cursuri și de a strînge date asupra naturii lor.

În calitate de președinte al comitetului pentru întocmirea studiului mi-am extins, totuși, instrucțiunile în sensul de a include atît recomandările pentru studiul viitor cît și sugestiile măsurilor modeste care ar trebui luate în prezent, pentru a îmbunătăți instruirea arhivistică. Mai mulți factori au influențat constatările. Absența fondurilor a însemnat imposibilitatea pentru comitet de a face cercetări pe teren. Chestionarul, admis a fi în cel mai bun caz, incomod, a tîns adesea să ascundă informațiile esențiale. Cu toate că unele date au fost furnizate de programele

8) Posner, Archives and the Public Interest (Arhivele și interesul public), p. 71-76.

x) n.t. Societatea Arhiviștilor Americani.

nefinanțate ca de exemplu Institutul Societății istorice Ohio, comitetul a luat în considerare doar răspunsurile de la cursurile de vară finanțate oficial de universitate, ca de exemplu cele de la Universitatea Americană și universitățile din Denver și Illinois. Un studiu ulterior ar putea examina atât programele finanțate cât și cele nefinanțate, asigurând informații comparative folositoare, îndeosebi cele referitoare la compoziția cursanților. Au fost, de asemenea, omise din acest studiu cercetarea directă și studiul individual, acele programe de învățămînt facultativ, întocmite pentru nevoile personale ale studenților și cursuri de administrarea documentelor, un domeniu instrucțional care merită a fi studiat în sine. În cele din urmă, opoziția inevitabilă a unor directori de cursuri de a furniza datele cerute de noi, au creat unele lacune în informații. În general, totuși, informațiile furnizate ne spun multe despre pregătirea arhivistică în prezent. Studiul ce urmează se ocupă de administrarea, conținutul și procedeele cursului, pregătirea cursantului, profesorii, concluzii și recomandări.

Administrarea

Din cele 15 programe prezentate, 8 și-au recrutat cadre de predare din afara instituției lor. Aceasta a însemnat, de obicei, un arhivist sau un administrator de arhive de la o instituție din, sau din apropierea orașului universității care patronează. Șase instituții au folosit în exclusivitate propriile lor cadre; trei profesori erau din cadrele facultății care predau cursuri de biblioteconomie și patru erau directori de arhivă din cadrul instituției respective. Universitatea din Illinois, de exemplu, l-a folosit pe șeful arhivei sale pentru predarea cursului unui an întreg, dar a angajat din afara facultății pentru cursurile de vară. Aproape fiecare curs a folosit lectori invitați ca parte componentă a activității instrucționale.

Bugetul pentru informații a fost foarte limitat, ridicînd o problemă sensibilă. Din cei care au furnizat informații, unul a predat cursul ca o contribuție a departamentului său față de universitate, neprimind nici un salariu în plus pentru aceasta. Trei persoane au oferit cursul ca parte a sarcinii lor obișnuite de predare în cadrul facultății și firesc că nu au primit nici un

fond special pentru aceasta. Șase au raportat că primesc salarii variind între 700 - 2.250 dolari pentru un semestru a trei ore de curs. Salariul mediu pentru această activitate de învățămînt a fost de 1.533 dolari. Nici un curs nu a oferit burse speciale, dar studenții erau selecționați pentru bursă generală, iar asistența studenților era asigurată de către instituție. Taxele școlare pentru cursurile arhivistice nu s-au deosebit de alte cursuri din aceeași perioadă de timp sau credit. Cu excepția a două cursuri predate la interval de doi ani, toate au fost predate cel puțin odată pe an. Universitatea Americană și universitățile din Illinois, Denver și Wisconsin au ținut cursuri atît în timpul anului cît și în sesiunile de vară. Studenții au putut să audieze aproape toate cursurile plătind taxele obișnuite.

Data recentă a cursurilor de pregătire în arhive a constituit unul din cele mai interesante lucruri scoase la iveală în studiul respectiv. Cel mai vechi curs permanent a început în 1940 la Universitatea Americană. Cele de la Universitatea Columbia și de la Universitatea Wisconsin au dispărut, urmînd doar să fie reactualizate în viitor. Cel de-al doilea ca vechime este probabil cel predat la Universitatea din Denver cu începere din 1950 după care se situează Universitatea Wayne în 1961. Restul de 12 cursuri au început în 1964 cu cîte unul începînd în 1964, 1966, 1968, 1969, 1970, două în 1971 și 5 în 1967.

Conținutul și procedeele *

Informațiile asupra cursului sînt evident, valoroase în judecarea și aprecierea oricărui program, totuși, cercetarea nu a reușit să dea datele cele mai substanțiale în această problemă. În parte, întocmirea chestionarului a fost defectuoasă și genul de răspuns a limitat rezultatele. Probabil că nu s-ar fi putut obține nici un fel de date efective dacă nu s-ar fi luat interviuri la fața locului atît instructorului cît și cursanților în grupele lor. Cu toate aceste limite, informațiile obținute scot totuși în evidență acordul general asupra temelor care să fie predate. Diferențele de conținut de la un curs la altul au rezultat în primul rînd din interesul profesorului, personalitatea și pregătirea educațională și profesională, din natura instituției și locul specific în care s-a desfășurat cursul și din natura

cursului dacă a făcut parte dintr-o serie sau a fost de sine stătător. Chestionarul a încercat să solicite teme care să poată fi incluse în cursul arhivistic. Au fost sugerate astfel de domenii ca: istoria arhivisticii, principiile de arhivă și o gamă largă de tehnici ale administrării documentelor scrise pe hârti care includ achizițiile, ordonarea, inventarierea și publicarea. Celor care aveau să răspundă li s-a cerut să indice ce domenii de activitate au cuprins în cursul sau cursurile lor și cu câteve excepții ei au predat toate aceste teme și adesea au mai adăugat una sau două. Un număr din cei care au răspuns au furnizat tematici cursului lor și programele analitice. Acestea au fost și mai revelatoare în majoritatea cazurilor decât chestionarul, dar nu s-au pretat la nici un fel de prezentare generalizată sistematic. Chestionarul a scos la iveală unele informații generale despre orientarea și procedeele cursului. Aproape toate cursurile nu au avut nici un fel de condiții esențiale exceptând situația când unul a fost cel de-al doilea dintr-o serie. Două programe au necesitat, ca o condiție esențială, studenții din ultimul an de la istorie, științe politice sau științe sociale în timp ce alte două au necesitat pregătire de bibliotecă.

Șapte cursuri au fost trecute ca parte a pregătirii de bibliotecă, trei au făcut parte din ramura pregătirii istorice, patru au cuprins atât biblioteconomia cât și istoria, unul a fost citat ca făcând parte din continuarea instrucției școlare, iar altul a fost oferit sub auspiciile administrației publice. Din 15 răspunsuri la anchetă, șapte programe au constatat dintr-un singur curs. Opt programe au oferit totuși mai mult de un singur curs. Din cele care oferă mai mult de un singur curs, toate în afară de unul au inclus activitatea laboratorului ca parte a cursului, iar trei au cerut o instruire suplimentară în plus față de activitatea de laborator. Din programele care ofereau un singur curs, doar unul includea ore de laborator.

În prezentarea materialului la programele cu un singur curs, un instructor a folosit exclusiv metoda prelegerii în conducerea clasei, patru au folosit o combinație de prelegere și seminar, două doar metoda seminarului, iar o metodă a rămas "necunoscută". În aceste programe cu mai mult de un curs, metoda inițială a constatat, în general, dintr-o combinație de prelegere și seminar. Nici unul din cel de-al doilea sau al treilea curs din-

tr-un program în serie nu a fost în formă de prelegere, ci a fost prezentat sub forma combinației seminar și laborator sau cursuri de laborator cu accentul pus pe experiența muncii.

Cu excepția a două (plus unul "necunoscut") toate cursurile singulare și părțile introductive din programele serie au oferit excursii pe teren ca parte a cursurilor. Unul din aceste cursuri a cerut ca excursiile să fie mai curînd pe timpul studenților decît să facă parte din programul în sine. Șapte dintre programe au necesitat un text, iar opt nu. Patru din șapte au folosit lucrarea lui Theodore Schellenberg "Arhivistica", iar alte cursuri l-au adaptat pe Schellenberg combinat cu Bordin și Warner, Biblioteca de manuscrise moderne; H.G.Jones "Documentele unei națiuni"; Ernst Posner "Arhivele de stat americane" și Müller, Feith și Fruin "Manual pentru ordonarea și descrierea arhivelor". Un singur curs canadian a folosit numai această carte. Un curs predat de un arhivist de la universitate a folosit "Arhivele universității: Lucrări prezentate la ... Universitatea din Illinois ... 1964" editată de Rolland E. Stevens. Cu excepția unui program, toți cei care au răspuns la chestionar au considerat bibliotecile lor adecvate scopului predării cursului. Prelegerile necesare din afară au constituit o parte componentă a tuturor cursurilor care au fost prezentate.

Informațiile referitoare la cursuri au reflectat diferențele inevitabile în accentuarea unor lucruri, de la un instructor la altul. Totuși, arhivistica, funcționarea permanentă a bibliotecii de manuscrise, a rămas pentru majoritatea cursurilor, punctul central. Acest lucru mi se pare că indică o semnificativă abatere a atenției de la preocupările justificate ale fondatorilor Arhivelor Naționale. Arhiviștii par să se concentreze astăzi mai mult asupra legăturii pe care să o stabilească între sursele primare și istorice decît de a deveni oameni de știință, , străduindu-se mai curînd să întocmească colecții documentare bogate decît să prezinte probleme deosebite privind istoria Americii.

Datele referitoare la cursanți au constituit datele cele mai dificile de extras din situația întocmită. Cu excepția unui singur instructor care a prezentat exemple din aprecierile întocmite de cursanți, nu s-a obținut nici o informație suplimentară asu-

pra opiniei lor cu privire la instruirea arhivistică. De asemenea, întrucît multe din cursuri au fost predate de universitari din alte părți, nu s-a putut asigura accesul nici măcar la datele statistice generale asupra naturii cursanților. În orice studiu ulterior trebuie să aibă prioritate analizarea studentului arhivist și a opiniei sale asupra instruirii. Dacă este posibil, aprecierile scrise ale cursanților cu privire la instruire, să fie suplimentate prin interviuri orale cu aceștia și prezentate într-o factură similară cu cea folosită de Walter Rundell în lucrarea sa "Cercetarea istoriei Americii".

Grupele au variat ca mărime de la 3 la 33 cursanți, media fiind 12. Virtual toate persoanele din program erau cursanți absolvenți de facultate la nivel de profesor, totuși au existat în grupe și cîțiva candidați Ph.D. (doctorat în filozofie). Pregătirea celor 232 cursanți pentru care deținem informații, indică o considerabilă diversitate: 144 cursanți se pregăteau pentru o treaptă superioară în biblioteconomie, 67 la fel pentru istorie, iar 21 erau diversificați în alte discipline. Doar 20 din cursanți (10 într-un program) erau arhiviști cu experiență, ceea ce denotă că și în programele care cuprindeau mai mult de un curs, majoritatea cursanților erau începători. Patruzeci și patru dintre cursanți au indicat că au intenționat să devină arhiviști și au fost selecționați ca atare, pentru a considera instruirea ca parte a pregătirii lor profesionale. Din numărul covârșitor de cursanți, 144 (plus 24 "necunoscuți") nu erau siguri dacă în cele din urmă vor deveni arhiviști.

Acest lucru este deosebit de semnificativ pentru instructorii care prezintă sau planifică cursurile de pregătire arhivistică. S-ar putea argumenta că o mare parte dintre cursanți care urmează cursurile de instruire arhivistică nu vor deveni arhiviști. Ei pot fi, de exemplu, bibliotecari sau directori de bibliotecă care poate că doresc să știe cîte ceva din activitatea unică pe care o desfășoară un arhivist. Foarte posibil, de asemenea, ca ei să fie studenți de la istorie care evită să riște o profesie, alegîndu-și-o cu un cadru limitat. Poate că sînt cursanți care cred că propria lor cercetare și pregătire în metodologia istorică va fi intensificată prin instruirea arhivistică. Oricum, este important să recunoaștem că aceste cursuri arhivistice sînt cu greu

.//.

folosite de cursanți cu diferite pregătiri academice și obiective variate în ceea ce privește cariera lor.

Pregătirea de bază a profesorilor

Unul din factorii cei mai semnificativi care s-au evidențiat în legătură cu programele de instruire arhivistică, a fost faptul că ele sînt operațiuni în esență individuale. Cursurile sînt organizate și predate la o persoană care pentru un anumit motiv - devotament pentru profesiune, interes pentru predare, avantaj financiar - este încurajată să organizeze un asemenea curs. Cu excepția Universității din Toronto care folosește trei oameni în programul său, Universitatea din Denver, care folosește mai mult de un instructor, deși programul său este la origine pentru o singură persoană și programul de vară al Universității americane care introduce numeroase prelegeri din afară, celelalte programe arhivistice sînt în primul rînd rezultatul eforturilor unei singure persoane. Concluzia care trebuie să rămînă este, că scopul profesiei arhivistice este relativ limitat. În prezent este un lucru obișnuit ca instruirea arhivistică să necesite doar o singură persoană cu o unică pregătire universitară. Necesitățile acestei instruirii, la ora actuală, evident că nu justifică pregătire de specialiști în diferite domenii.

Un universitar care predă programul este, desigur, cel care decide determinarea calității acestuia. Dacă el este bine instruit, are experiență largă în arhive și documente, este un profesor explicit și care se impune, este introdus în profesiune, face cercetări și lucrează într-un cadru instituțional care este academic și distins, atunci calitatea programului va fi superioară. Acest studiu nu a furnizat nici o informație cuprinzătoare despre pregătirea universitară dar probabil că a dat cele mai semnificative date în acest domeniu, întrucît a arătat că profesorii de arhivistică au multe în comun. Vîrstele a 15 dintre profesorii chestionați, variază între 34-63 ani cu o medie de 47 ani. Toți profesorii aveau studii de istorie sau științe sociale ca absolvenți cu excepția unuia care avea engleza la bază. Toți dețineau minimum titlul de profesor: 11 în istorie, unul în biblioteconomie, unul în sociologie, unul în teologie și doi licență și în

istorie și în biblioteconomie. Majoritatea instituțiilor care acordă titlul de profesor acestora sînt universitățile americane principale cu programe bine alcătuite pentru acordarea de diplome.

Din 15 care au dat răspunsuri, trei au urmat cursuri post-universitare dar nu la nivel de doctorat; unul a studiat dreptul dar nu a primit o diplomă pentru aceasta, un al doilea face un doctorat în biblioteconomie la Universitatea din Chicago, iar al treilea studiază doctoratul în istorie la Universitatea Syracuse. Șase din profesori și-au dat doctoratul în filozofie. Unul dintre aceștia și-a luat doctoratul într-un program combinat de biblioteconomie și litere la Universitatea din Chicago și alți cinci și-au făcut lucrarea la istorie, doi la Universitatea Duke și cîte unul la Universitatea statului Pennsylvania, Universitatea din Kentucky și Universitatea din Michigan. Concluzia este evidentă. Pregătirea universitară de bază a celor care predau cursurile arhivistice este în mod covîrșitor cea istorică.

Răspunsurile la chestionar au scos la iveală o mare varietate în ceea ce privește publicațiile. Toți profesorii au publicat articole, foarte frecvent citindu-se "Arhivistul American" (nouă au publicat în această revistă), menționîndu-se, de asemenea, periodicele de istorie și revistele de bibliotecă. Șapte din cei care au răspuns au publicat cărți. Totuși nu a fost suficient de clar arătat în studiu scopul efortului general de publicare a acestor profesori, semnificația, importanța și valoarea științifică.

Profesorii își desfășurau activitatea în instituții de specialitate. Doar unul nu făcea parte din nici o instituție; unul din două; doi din trei; șase din patru sau mai mulți. Foarte firesc că Societatea Arhiviștilor americani a deținut în general participarea profesională a 13 din 15 profesori, indicînd apartenența la acest grup de specialitate. În plus, șase erau membri în Organizația istoricilor americani și Asociația americană de istorici cinci în Asociația americană pentru istoria statului și locală, trei în Asociația bibliotecarilor americani și doi în Asociația istorică din Sud.

Asociația arhiviștilor din Canada, Asociația canadiană de istorie, Societatea bibliografică din America, Societatea de manuscrise și Asociația specială a bibliotecarilor, fiecare la

rîndul ei a atras cîte un profesor. Din nou, orientarea preponderantă spre istorie a profesorilor reiese din participarea lor profesională.

Profesorii au dovedit un nivel ridicat în conducerea profesiunii arhivistice. Opt din cincisprezece instructori erau membri ai Societății Arhiviștilor Americani, trei funcționaseră ca președinți ai Societății, șapte ca membri ai consiliului și unsprezece ca președinți de comitete, un record peste medie pentru profesiunea arhivistică. Reflectînd tradiția instruirii în cadrul serviciului, majoritatea profesorilor nici ei înșiși nu au avut o pregătire arhivistică oficială. Doar cinci au raportat o astfel de instruire, patru o căpătaseră în Universitatea Americană și unul la un institut arhivistic din străinătate. Rangul este important în orice grup profesional, iar titlurile reflectă aceasta în mod semnificativ. Destul de interesant este faptul că patru dintre profesorii care au răspuns la chestionar nu au reușit să-și dea titlurile academice, dar din unsprezece care au făcut-o, trei erau profesori de carieră, doi erau asistenți, doi profesori adjuncți, unul era profesor asociat invitat, iar trei erau lectori. Din grup, trei erau angajați cu normă întreagă, ca instructori de biblioteconomie, șapte ca arhiviști, patru ca arhiviști stagieri, iar pentru unul nu există informații. Toți au avut o anumită experiență de predare variînd între 2-26 ani, media fiind 12.

În rezumat, a reieșit clar că profesorii au înclinat cu pondere spre pregătirea de istorie și interesul profesiunii arhivistice. Mai puțin de jumătate din cei ce predaseră cursuri de arhivistică aveau doctorat, dar toți erau profesori cu diplomă. A fost, în general, un grup activ asumîndu-și rolul de îndrumător și scriind în vederea publicării.

Concluzii

Din acest raport reies mai multe tendințe, unele mai clare, iar altele mai puțin clare.

1. Învățămîntul arhivistic și cursurile de instruire au suferit o dezvoltare foarte rapidă, în ultima decadă.
2. Această dezvoltare a avut loc atît în universitățile importante cu programe fixe de acordări de diplome cît și în cele mai noi și mai puțin bine organizate.

3. Aceste cursuri în evoluție sînt stabilite mai curînd în școlile de bibliotecar decît în secțiile de istorie, deși într-un număr de școli, în prezent, cursul se predă în ambele domenii. Nu pare să existe o concurență între discipline indiferent de locul unde se predă.

4. Pare a exista un consens general că instructorii trebuie să aibă pregătire de istorie plus experiență arhivistică. Ei mai pot avea și altă pregătire intelectuală, incluzînd învățămîntul de biblioteconomie, această pregătire nefiînd însă un lucru de subestimat.

5. Cursurile arhivistice se împart în două categorii mari. Una poate fi considerată privire generală asupra arhivisticii, echivalent, de obicei, cu un curs de trei ore pe semestru care cuprinde aspectele majore și minore ale unei lucrări de arhivă sau ale bibliotecii de manuscrise. Cea de-a doua categorie este mai avansată și implică, în general, experiența actuală în mînuirea arhivelor și manuscriselor.

6. Există, în fapt, o prea redusă colaborare sau împărtășire de idei între instructorii care predau cursuri arhivistice. Aceasta probabil că nu se datorează dorinței instructorilor de a păstra secretul, ci unei lipse a mijloacelor formale de a face schimb de informații.

7. Profesorii cursurilor arhivistice actuale par a constitui cea de-a doua generație de conducători în profesiunea arhivistică. Prima lor preocupare reiese a fi îmbunătățirea tehnicilor desfășurate în anii care au urmat înființării Arhivelor Naționale și consolidarea cuceririlor dobîndite prin înființarea arhivelor.

Recomandări

1. Societatea Arhiviștilor Americani ar trebui să inițieze o întrunire a profesorilor ce predau cursuri arhivistice. Ca să fie eficientă, aceasta ar trebui, probabil, să fie susținută printr-o alocație care ar face posibilă participarea tuturor celor care predau în acest domeniu. Instruirea ar trebui patronată de o instituție de prestigiu și să atragă oameni cu resurse din

rîndurile S.A.A., în general de profesie și de profesii înrudite.

2. Cu toate că acreditarea oficială de către societate pare nerealizabilă de data aceasta, S.A.A. ar trebui să exercite mult mai multă responsabilitate în furnizarea unor informații complete referitoare la învățămîntul care este pus la dispoziție și la cursurile de instruire pentru profesiunea arhivistică și pentru cei care doresc să îmbrățișeze această profesiune. Societatea ar trebui să strîngă și să păstreze elementele la zi ale tuturor cursurilor care se predau în Statele Unite și Canada și să publice în mod sistematic datele obținute, poate odată pe an sau cel puțin odată la doi ani. Printre articolele incluse într-o expunere publică ar trebui să existe o scurtă descriere a cursului, scopul său, condițiile esențiale, disponibilitatea și rolul laboratorului și/sau instruirea în cadrul serviciului, precum și gradul și calificarea profesorilor.

3. Comitetul de învățămînt și instruire al societății ar trebui să crească în componență și responsabilitate. Ar trebui să cuprindă conducători din domeniul biblioteconomiei, istoriei și disciplinelor înrudite. Ce ar fi rău, de exemplu, dacă ar fi ca președinte al acestui comitet, decanul unei școli prestigioase în biblioteconomie sau președintele unei secții importante de istorie ? Învățămîntul și instruirea sînt tot atît de importante pentru aceste grupuri de profesioniști ca și pentru arhiviști și ei trebuie să fie, în mod activ, încurajați să participe. Comitetul, dacă lucrează efectiv, ar putea asigura un schimb de informații în rîndul celor angrenați în instruirea arhivistică. S-ar putea iniția cursuri speciale pentru diferite compartimente ale profesiunii. De exemplu, comitetul ar trebui să inițieze un curs similar la institutele de vară de la Universitatea din Michigan cu programe de statistică și alte instrumente folosite în aplicarea volumului mare de date acumulate de consorțiul interuniversitar cu privire la atitudinea politică. Cursuri similare ar putea fi promovate cu teme referitoare la fotografii și arhivă de filme, probleme ale arhivelor urbane, sistemele de regăsire a informațiilor, de ajutor pentru arhiviști.

4. Societatea ar trebui să continue să caute fondurile necesare pentru dirijarea unor studii mult mai intensive și mai complete ale programelor arhivistice existente pentru știința ad-

ministrării documentelor și cursurile pe termen scurt. Studiul ar trebui să pornească de la ideea că în prezent disciplina arhivistică are o bază prea îngustă pentru alcătuirea unui program educațional cuprinzător. Participarea activă a organizațiilor profesionale și a conducătorilor altor discipline, îndeosebi din istorie și biblioteconomie, ar trebui încurajată și bine primită în formularea aprecierilor și recomandărilor de principiu pentru instruirea arhivistică în viitor.

Traducere de
Sanda Racoviceanu

CONGRESE ȘI CONFERINȚE ARHIVISTICE INTERNAȚIONALE

23-26 august 1950, Paris.

PRIMUL CONGRES INTERNATIONAL AL ARHIVELOR

350 participanți din 34 state

Ordinea de zi

1. Controlul arhivelor la instituții. Raportor: P.Caillet (Franța).
2. Arhivele și microfilmarea. Raportor: L.Born (S.U.A.).
3. Arhivele particulare (economice). Raportor: H.Jenkinson (Anglia).
4. Editările bibliografice în probleme de arhivă. Raportor: E. Re (Italia).

x

15-20 iunie 1953, Haga.

AL DOILEA CONGRES INTERNATIONAL AL ARHIVELOR

300 participanți din 20 state

Ordinea de zi

1. Unificarea terminologiei arhivistice. Raportor: H.Hardenberg (Olanda).
2. Arhivele și documentația. Raportor: C. Tihon (Belgia).
3. Arhivele și istoria artelor. Raportor: R.Filangieri (Italia).
4. Muzeele istorice de pe lângă arhive. Raportor: P.Pernou (Franța).
5. Pregătirea arhiviștilor. Raportor: H.Jenkinson (Anglia).
6. Acordurile internaționale în problema predării materialelor de arhivă și a microfilmelor pentru folosirea lor temporară. Raportor: L. Born (S.U.A.).

.//.

1-5 aprilie 1954, Paris.

PRIMA CONFERINȚĂ A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

18 participanți din 8 state

Tema: Arhivele și învățămîntul.

Charles Braibant, Robert-Henri Bautier, Une Table Ronde utile a l'histoire, Paris, 1958, p. 9-28.

x

25-27 aprilie 1955, Namur.

A DOUA CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

31 participanți din 12 state

Tema: Arhivele în curs de formare.

Charles Braibant, Robert-Henri Bautier, Une Table Ronde utile a l'histoire, Paris, 1958, p. 29-62.

x

25-29 septembrie 1956, Florența.

AL III-LEA CONGRES INTERNATIONAL AL ARHIVELOR

600 participanți din 35 state

Delegația română: Ion Paraschiv
Ion Comănescu
Gh. Ungureanu

Ordinea de zi

1. Noi instalații de arhive. Raportor: Ingvar Andersson (Suedia).
2. Selecționarea materialelor documentare. Raportor: I.H. Collingridge (Anglia).
3. Arhivele particulare. Raportor: R. Fillangieri (Italia).

"Archivum", VI, 1956, 282 p. (Rapoartele generale și intervențiile participanților); "Buletin informativ" nr. 6, București, 1956 (Rapoartele generale, Salutul delegației Arhivelor Statului din România, Raportul privind participarea delegației române la cel de-al III-lea Congres Internațional al Arhivelor, Intervenția delegației române la referatul "Arhivele particulare").

x

23-25 mai 1957, Zagreb.

A III-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

30 participanți din 16 state

Tema: Locul arhivelor și arhiviștilor în stat.

Charles Braibant, Robert-Henri Bautier, Une Table Ronde utile a l'histoire, Paris, 1953, p. 63-125.

x

20-22 mai 1958, Wiesbaden.

A IV-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

39 participanți din 22 state

Delegația română: I.Paraschiv
I.Gh.Vasile

Tema: Domenii noi ale folosirii arhivelor.

- Arhivele și istoria literaturii
- Arhivele și studiile geografice
- Serviciile aduse de arhive economiei naționale.

Charles Braibant, Robert-Henri Bautier, Actes de la quatrième Table Ronde internationale des Archives, Paris, 1959, 87 p.; Mina Martens IV-e Conférence Internationale de la "Table Ronde des Archives", Wiesbaden, 20-22 mai 1958 (extras); I.Paraschiv, A 4-a Conferință a Mesei Rotunde a Arhivelor în "Revista Arhivelor" nr. 2/1953, p. 295-303.

x

2-5 iulie 1959, Lisabona.

A V-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

35 participanți din 21 state

Delegația română: I.Paraschiv

Tema: Arhivele în slujba cercetării istorice - Raport-

tor: R.H.Bautier.

Actes de la cinquième Conférence internationale de la Table Ronde des Archives, Paris, 1961, 101 p.; I.Paraschiv, Aspecte de la a V-a Conferință a Mesei Rotunde a Arhivelor, în "Buletin informativ", nr. 12, București, 1960, f. 2-12; R.-H. Bautier, Arhivele în slujba cercetării istorice (raportul general al celei de-a V-a Conferințe a Mesei Rotunde a Arhivelor) traducere în "Buletin informativ", nr. 12, București, 1960, p. 13-43.

x

17-20 august 1960, Stockholm.

AL IV-LEA CONGRES INTERNATIONAL AL ARHIVELOR

500 participanți din 38 state

Delegația română: I.Paraschiv,
Fl.Boeraș
Gh.Ungureanu

Ordinea de zi

1. Arhivele de stat și organizarea lor. Raportor: E. Sabbe (Belgia)
2. Tehnici noi, noi materiale și noi metode în restaurarea sigiliilor, conservarea hărților, planurilor și fotografiilor după 1950. Raportori: G.A.Belov (U.R.S.S.), I.Papritz (R.F.G.), R.Bauer (S.U.A.).
3. Arhivele și metodele moderne de cercetare social-economice. Raportor: R.Marquant, (Franța).

"Archivum", X, 1960, 200 p. (Rapoartele generale și intervențiile participanților).

x

16-19 mai 1961, Varșovia.

A VI-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

45 participanți din 25 state

Delegația română: N.Dinu
A.Corui

././.

Tema: Arhivele în viața internațională. Raportor: R.-H. Bautier (Franța).

- Arhivele și dreptul internațional
- Colaborarea internațională în materie de arhive
- Arhivele organizațiilor internaționale și interguvernamentale.

Actes de la sixième Conférence internationale de la Table Ronde des Archives, Paris, 1963, 160 p.; N.Dinu, A.Corui, A VI-a Conferință internațională a Mesei Rotunde a Arhivelor (Vargovia 16-19 mai 1961) în "Revista Arhivelor" nr. 2/1961, p. 239-242.

x

28-31 mai 1962, Madrid.

A VII-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

43 participanți din 21 state

Delegația română: N.Dinu
Fl.Boeraș

Tema: Ideea de arhivă și limitele activității arhivistice. (Raporturile dintre arhive, biblioteci și muzee). Raportor: Y. Perotin (Franța).

Actes de la septième Conférence de la Table Ronde internationale des Archives, Paris, 1963, 75 p. Fl. Boeraș, A VII-a Conferință internațională a Mesei Rotunde a Arhivelor, Madrid, 1962, în "Revista Arhivelor, nr. 2, 1962, f. 289-295.

x

12-14 iunie 1963, Budapesta.

A VIII-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

45 participanți din 24 state

Delegația română: N.Dinu
P.Matei

Temele: 1. Arhivele și istoria agriculturii.

././.

2. Ultimele realizări în domeniul construcției de clădiri pentru arhive.

Los archivos y la historia de la agricultura, Madrid, 1963, 61 p.;
A VIII-a Conferință internațională a Mesei Rotunde, în: "Probleme de arhivistică" nr. 2/1963, p. 120-128.

x

1-5 septembrie 1964, Bruxelles.

AL V-LEA CONGRES INTERNATIONAL AL ARHIVELOR

584 participanți din 47 state

Delegația română: N.Dinu
I.Mărcuș
Gh.Ungureanu
Fl.Boeraș

Ordinea de zi

1. Metode moderne de clasare a materialului în arhive înainte de anul 1800. Raportor: Dr. I.Papritz (R.F.G.).
2. Metode moderne de clasare în arhive. Documente posterioare anului 1800. Raportor: Antal Szedő (Ungaria).

Sedințe pe secțiuni

1. Secțiunea arhivele eclesiastice.
Arhivele episcopale. Raportor: M.Giusti (Vatican).
2. Secțiunea publicațiile arhivelor.
Activitatea de publicare în arhive și metodele ei. Raportor: A. Matilla Tascon (Spania).
3. Secțiunea arhivele și mecanografia.
Introducerea și adoptarea mecanografiei în arhive. Raportori: M.E.Califanó (Italia).
4. Secțiunea de sigilografie.
Păstrarea și descrierea sigiliilor. Raportor: A.Seufflaire (Belgia).
5. Secțiunea tinerilor arhiviști.
Recrutarea și debutul în carieră a personalului științific în

.//.

Arhivele Statului. Raportor: A.Uyttebrouck (Belgia).

"Archivum", XIV, 1964, 244 p. (Rapoartele generale și pe secțiuni, intervențiile participanților); N.Dinu, Al.V-lea Congres internațional al Arhivelor, în "Revista Arhivelor", nr. 2/1964, p. 311-314.

x

20-23 aprilie 1965, Londra.

A IX-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

45 de participanți din 21 state.

Delegația română: I.Mărcuș
Gh.Ungureanu

- Temele:
1. Arhivele și informatica.
 2. Experiența în construcția de localuri pentru arhive.
 3. Clădiri și depozite de arhive.

I.Mărcuș, Gh.Ungureanu, A IX-a Conferință internațională a Mesei Rotunde a Arhivelor, Londra, 1965, în "Revista Arhivelor" nr. 1, 1965, p. 286-288.

x

9-13 mai 1966, Washington.

CONGRESUL EXTRAORDINAR AL ARHIVELOR

500 de participanți din 58 de țări.

Delegația română: I.Mărcuș
Gh.Ungureanu

Ordinea de zi

1. Liberalizarea și accesul în arhive: Raportori: Dr. W. Kaye Lamb (Canada), Dr. H.Hardenberg (R.F.G.)
2. Programul național al publicațiilor de documente. Raportori: G.A.Belov (U.R.S.S.), O.W.Holmes (S.U.A.)

./../.

3. Folosirea microfilmului pentru cercetări și publicații. Raportori: A.Szedő (Ungaria), A.H.Leisinger (S.U.A.).
4. Cooperarea internațională în scopul ușurării accesului în arhive. Raportori: A.Tanodi (Argentina), C.Kecskemeti (Franța).

I.Mărcuș, Congresul extraordinar al Consiliului Internațional al Arhivelor, în "Revista Arhivelor", nr. 1, 1966, p. 307-308; I.Mărcuș, Gh. Ungureanu, Congresul extraordinar al Arhivelor Washington, 1966, în "Revista Arhivelor", nr. 2, 1966, p. 161-166.

x

9-11 mai 1967, Copenhaga.

A X-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

53 de participanți din 24 state.

Delegația română: Gh.Titileanu
Gh.Ungureanu

Temele: 1. Probleme ale înlesnirii accesului la materialele arhivistice. Raportor: R.-H. Bautier (Franța).

2. Probleme ce se ridică în fața arhivelor în legătură cu lărgirea noțiunii de drept de autor. Raportor: R.-H. Bautier.

3. Probleme administrative și juridice ale microfilmării. Raportor: C. Gut (Franța).

Actes de la dixième Conférence internationale de la Table Ronde des Archives, Paris, 1969, 86 p.

x

3-7 septembrie 1968, Madrid.

AL VI-lea CONGRES INTERNATIONAL AL ARHIVELOR

456 participanți din 44 state.

Delegația română: Gh.Titileanu
Gh.Ungureanu

././.

Ordinea de zi

1. Liberalizarea în materia de acces la arhive și politica de microfilmare. Raportor: Ch. Kecskeméti (Franța).
2. Raportul Comitetului de microfilmare al Consiliului Internațional al Arhivelor. Raportor: A. Leisinger (S.U.A.).
3. Metodologia istoriei arhivelor. Raportor: L.Sandri (Italia).
4. Arhivele departamentale. Raportor: A.Matilla Tascon (Spania).

Sedințe pe secțiuni

- I. 1. Arhivele marilor întreprinderi în sistemul de informatică automată. Raportor: Dr. D. Boer (R.F.G.).
2. Dezvoltarea și situația actuală a arhivelor întreprinderilor în R.F.G. Raportor: Dr. A.Zechel (R.F.G.)
- II. 1. Tehnici de restaurare a documentelor vechi.
- III. 1. Activitatea Comitetului de Sigilografie pe anii 1960-1968. Raportor: Yves Metman (Franța).
2. Sigiliile administrative în Franța, Anglia, Suedia, Polonia și Saxa. Raportor: Gunnar Scheffer (Suedia).
3. Metoda de clasare a fișelor sigilografice. Raportor: Roger Ellis (Anglia).

"Archivum", XVIII, 1968, 238 p. (Rapoartele generale și intervențiile participanților); Gh.Titileanu, Gh.Ungureanu, Cel de-al VI-lea Congres internațional al Arhivelor de la Madrid, în "Revista Arhivelor" nr. 2, 1968, p. 297-300.

x

23-25 septembrie 1969, București.

A XI-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

59 participanți din 27 țări.

Delegația română: Gh.Titileanu, I.Mărcuș, V.Arimia, I.Tecote, Fl. Boeraș, Gh.Ungureanu, Vl.Pancu, N.Drăghici, M. Platon, T.Coliban.

././.

Temele: 1. Arhivele colectivităților locale. Raportor: R.-H. Bautier (Franța).

2. Restaurarea materialelor arhivistice.
Raportor: Ch. Gut (Franța).

Actes des onzième et douzième Conférences internationales de la Table Ronde des Archives, /Paris/, p. 9-94; A XI-a Conferință internațională a Mesei Rotunde a Arhivelor (cronică), în "Revista Arhivelor", nr. 2/1969, p. 285-294.

x

31 august - 3 septembrie 1970, Ierusalim.

A XII-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

Delegați din 16 țări

Temele: 1. Arhivele imprimare. Raportor: Ch. Gut (Franța).

2. Misiunea arhivelor și sarcinile arhiviștilor. Raportor: R. H. Bautier (Franța).

Actes des onzième et douzième Conférences internationales de la Table Ronde des Archives /Paris/, p. 95-173. Cornelia Baravache Crivăț, A XII-a Conferință a Mesei Rotunde a Arhivelor, în "Revista Arhivelor", nr. 1, 1971, p. 133-135. Arhivele imprimare, în "Buletin de documentare arhivistică", nr. 1/1972, p. 14-28. Misiunea arhivelor și sarcinile arhiviștilor, în "Buletin de documentare arhivistică", nr. 1/1972, p. 3-13; Arhivele imprimare, ibidem, p. 14-18.

x

13-16 septembrie 1971, Bonn.

A XIII-a CONFERINȚA A MESEI ROTUNDE A ARHIVELOR

74 participanți din 32 țări.

Delegația română: Gh. Titileanu
I. Pușcaș

Temele: 1. Arhivele și informatica. Raportor: R.-H. Bautier (Franța).

././.

2. Arhivele instituțiilor internaționale.

Raportor: Ch.Gut (Franța).

Robert-Henri Bautier, Les Archives et l'Informatique, 64 p. (text poligrafiat); Christian Gut, Les Archives des institutions internationales, 21 + 13 p. + /4 p./ (text poligrafiat); Gh.Titileanu, I.Puşcaş, A XIII-a Conferință internațională a Mesei Rotunde a Arhivelor, Bonn, Septembrie 1971, în "Revista Arhivelor" nr. 1, 1973, p. 143-145; Arhivele și informatica, în Buletin de documentare arhivistică, nr. 1/1972, p. 14-18; Arhivele instituțiilor internaționale, ibidem, p. 29-36 și nr.2/1972, p. 59-65.

x

21-25 august 1972, Moscova.

AL VIII-lea CONGRES INTERNATIONAL AL ARHIVELOR

1200 participanți din 66 state

Delegația română: Gh.Titileanu, Fl.Boeraş, T.Coliban, V.Tatomir, și câte doi delegați de la Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Apărării Naționale.

Ordinea de zi

1. Legătura dintre Arhivele Statului și arhivele administrative. Raportor: F.I.Dolgih (U.R.S.S.).
2. Instrumentele de lucru în serviciul științei. Raportor: F. Biljan (Iugoslavia).
3. Noile tehnici arhivistice. Raportor: J.B.Rhoads (S.U.A.).
4. Asistența tehnică pentru dezvoltarea Arhivelor. (Punctul de vedere al țărilor avansate). Raportor: J.R.Ede (Anglia).
5. Asistența tehnică pentru dezvoltarea Arhivelor. (Punctul de vedere al țărilor în curs de dezvoltare). Raportor: S.N. Proped (India).

Sedințe pe secțiuni

Arhivele literaturii și artelor. Raportor: N.B.Volkova.

Documente fotografice, fonografice, cinematografice și arhive audiovizuale. Raportor: W. Kohte (R.F.G.).

Arhivele arhitecturii. Raportor: M. Le Moël (Franța).

"Buletin de documentare arhivistică" nr. IV/1972 (rapoartele ge-

nerale și pe secții, intervențiile delegației române). Textele integrale ale rapoartelor și recomandările congresului au fost poligrafiate în limbile rusă, franceză, engleză și germană; Gh.Ti-tileanu, Fl.Boeraș, Al VII-lea Congres internațional al Arhivelor, în "Revista Arhivelor", nr. 4/1972, p. 699-700.

IOANA BURLACU

France, Ministère des Affaires Culturelles. Direction des Archives de France. MANUEL D'ARCHIVISTIQUE, THÉORIE ET PRATIQUE DES ARCHIVES PUBLIQUES EN FRANCE. Ouvrage élaboré par l'Association des archivistes français, Paris, Imprimerie Nationale, 1970, 805 p. Recenzie de Ernst Posner ¹ în American Archivist, vol. 35 January 1972, number 1, p. 51-58.

Născută în anii furtunoși ai Revoluției, instituția arhivistică franceză s-a extins, consolidat și întărit ca urmare a unor numeroase legi și regulamente. Totuși ele nu au mai fost prezentate într-un tratat de doctrină și practică de când Gabriel Richou a publicat lucrarea sa intitulată Traité théorique et pratique des archives publiques, în 1883. Și astfel Franța, mult admiratul conducător în domeniul arhivistic, nu se situa printre țările care se puteau mândri cu un manual modern de arhivistică. Pentru a înlătura această situație anormală, propunerea lui Robert - Henri Bautier că Asociația Arhiviștilor francezi să întreprindă pregătirea unui nou manual, a fost pusă în acțiune și executată. Rezultatul este acest manual de arhivistică lucrat în colaborare de cele mai strălucite personalități arhivistice ale Franței și publicat de către Direcția Arhivelor Franței. După cuvântul introductiv al lui André Chamson, pînă în 1971 director general al Arhivelor Franței, Manualul este prezentat cititurului de către F. Dousset, inspector general al Arhivelor Franței, în calitate sa de președinte al Asociației arhiviștilor francezi. D.Dousset scoate în relief influența a doi factori în ce privește geneza lucrării: creșterea continuă a schimbului internațional de idei și evoluția rapidă a doctrinei și practicii în domeniul arhivistic, în special teoria celor "trei epoci" ale arhivelor și interesul nostru în ce privește administrarea arhivelor, numită prearhivare" (pré-archivage) în Franța; căci după cum d. Dousset accentuează "administrarea arhivelor nu este o disciplină autonomă. Este numai o ramură a arhivisticii".

¹ Autorul este fost președinte și membru al Societății arhiviștilor americani și autorul lucrării Archives in the Ancient World (Arhivele în antichitate) în curs de publicare la editura Universității Harvard.

Manualul astfel prezentat este opera a 42 colaboratori, mulți dintre ei membri ai personalului Direcției Arhivelor Naționale și ai Serviciilor de arhive din cele 95 departamente în care este împărțită Franța. Textele diferitelor capitole care reflectă situația din 1967, sînt multe din ele opera diferiților autori, "armonizate" de către un comitet de redacție compus din Pierre Marot, director la École nationale des Chartes, Robert - Henri Bautier, Profesor la aceeași școală și Michel Duchein care a avut responsabilitatea acestei sarcini de răspundere.

Trebuie să se recunoască că acest magistral volum poate foarte bine fi considerat ca o sarcină de mare răspundere. Ar fi necesară nu numai o analiză capitol de capitol ce ar depăși cu mult limitele unei recenzii, dar și cunoașterea sistemului de păstrare a documentelor în instituții precum și istoria și practica arhivisticii franceze pe care puțini dacă nu nimeni din afară o posedă. O menționare a conținutului acestui volum de mai bine de 800 de pagini ar fi mai mult în favoarea acestei afirmații.

Manualul conține o introducere formată din două capitole redactate respectiv de R.-H. Bautier și Guy Duboscq și următoarele părți principale: Arhivistica generală (241 pag.); Probleme speciale de arhivistică (219 pag.); Păstrarea materialelor arhivistice (57 pag.) și Rolurile științific, cultural și administrativ ale Arhivelor (92 pag.). Trei suplimente, un index alfabetic și tabla de materii formează restul volumului.

Indicînd dimensiunile și caracterul cuprinzător al acestui tratat francez, mă voi concentra asupra introducerii și capitolului despre arhivistica generală și mai puțin asupra celorlalte capitole, și, în general, voi insista asupra punctelor de interes pentru cercetătorul american. În prima parte a Introducerii, R.-H. Bautier tratează despre definiția generală și problemele de legislație arhivistică.

Această definiție conține o caracteristică importantă prin concepția sa despre fond aplicată la documentele aflate în custodia creatorului lor ca și la acele din centrele de documente și la instituția arhivistică. Este demn de menționat că în opinia arhivistului francez, conceptul de arhive cuprinde nu numai documentele publice, căci pentru R.-H. Bautier "arhivele particulare, deși uneori cu un caracter cu totul diferit de acela al arhivelor

publice, sînt totuși veritabile arhive"; ele nu sînt manuscrise istorice. R.-H. Bautier discută, de asemenea, în detaliu, conceptul de documente publice - limba franceză, nu are un termen corespunzător termenului nostru de records (documente) sau pentru germanul Akten - și principiile dreptului internațional care se aplică arhivelor.

Capitolul II al Introducerii, intitulat "Arhivele franceze: organizare, legislație, evoluție" este opera lui Guy Duboscq, succesorul d-lui Chamson ca director general al Arhivelor franceze. Scris dintr-un punct de vedere avantajos al înaltei sale situații și bazat pe cunoașterea sa intimă a Arhivelor, capitolul oferă cititorului un conspect în stil mare al instituției arhivistice franceze, precum și o idee despre dinamismul ce a însuflețit-o în ultimii 35 de ani. Inceputul acestei schimbări destul de dramatice, de la pasivitatea arhivistică, la ofensiva arhivistică, poate fi urmărit începînd cu decretul din 21 iulie 1936. Mult timp o pioasă dorință a arhiviștilor francezi și acum baza elanului lor profesional, acest decret contrasemnat de toți miniștrii, face obligatoriu pentru toate instituțiile centrale și departamentale transferul la Arhivele Naționale și la Arhivele departamentale a documentelor ce nu mai sînt necesare pentru rezolvarea problemelor curente. Numai cîteva instituții centrale, în special Ministerul de Afaceri Externe și acela al Armatei, Marinei și Aviației, sînt scutite de prevederile decretului. Arhivele acestora își continuă existența lor separată și de aceea sînt tratate în anexe separate la capitolul lui G. Duboscq. Capitolul, fie spus, reflectă bine personalitatea lui G. Duboscq, o fericită îmbinare a unei experiențe de o viață, de înțelepciune profesională și mult bun simț.

Am încercat să fim clari în expunerea noastră, convinși că toate problemele trebuie considerate în lumina a ceea ce este practicabil, rezonabil și ușor de aplicat. Cea mai frumoasă, cea mai seducătoare teorie este fără valoare dacă în lunga sa existență acei care trebuie să o pună în aplicare, nu pot distinge esențialul de inutil, realul de fantezist. În profesiunea noastră trebuie să fim mai presus de orice practici; vom încerca să fim deci practici - urmînd în această privință o înclinație personală.

Pentru un observator străin, instituția arhivistică franceză poate apare ca o structură monolitică, creată dintr-o

singură lovitură, în același mod în care sistemul administrativ al țării a fost creat prin legea lui Napoleon, din anul VIII. Nu este însă acesta cazul. Arhivele Naționale și, de altă parte, arhivele departamentelor, municipalităților și spitalelor erau controlate de către diferite ministere și au avut o existență separată pînă în 1897, cînd au fost reunite într-o singură instituție. Din cauza unor mai multe decade, mai mult de coexistență decît de unitate, instituțiile la nivelul lor inferior sînt în multe privințe guvernate de regulamente ce nu se aplică Arhivelor Naționale și invers; și în consecință, în eseul d-lui Duboscq și în ultimele capitole, diferitele categorii de arhive publice, trebuiau să fie tratate separat. În ultimele decade s-a dezvoltat un curent remarcabil în ce privește micșorarea diferențelor existente, accelerat de la vîrf de vasta expansiune a instituției administrative centrale din Paris (Direcția generală a Arhivelor). Mai mult de 40 de clădiri de arhive nou construite, extinse sau modernizate, constituie o mărturie exterioară despre renașterea instituției arhivistice franceze.

Capitolul d-lui Duboscq în mod inevitabil este în strînsă legătură cu diferitele capitole ale întregii lucrări asupra căreia revenim, insistînd asupra acelor ce ar prezenta interes pentru arhiviștii din această țară. Ei vor afla despre sensul principalei doctrine arhivistice în Franța, adică cooperarea cu instituțiile în ce privește constituirea documentelor, concepția celor trei etape în ciclul de existență al documentelor și necesitatea unui centru de documente ca depozit intermediar între instituție și arhive. În dezvoltarea sferei de activitate a arhivisticii este firesc ca Franța copleșită de tradițiile trecutului să se situeze în urma Statelor Unite și Marii Britanii. Arhiviștii en mission au fost numiți pentru a servi ca agenți de legătură într-un număr de ministere, spre a înlesni transferul documentelor în păstrarea Arhivelor. Misiunea lor nu putea să fie prea mult încununată de succes deoarece nu există arhiviști în instituții. De aceea, cu puține excepții, sistemul nu a fost adoptat, deși este încurajat de funcționarii administrativi din ministere. Indrumarea instituțiilor, utilitatea unor conferințe arhivistice intermediare după modelul de la Washington și cursuri scurte pentru personalul arhivelor, pot fi folosite cu rezultate bune.

Ca o primă măsură importantă, un mare centru de arhive a fost creat în cetatea interministerială de lîngă Paris.

D. Perotin care tratează acest complex de probleme în Manual are o părere nefavorabilă despre activitatea arhivistică din instituții.

Acolo unde activează un centru de documente la un nivel național, aprecierea valorii și selecționarea au loc în acest centru, care de obicei este controlat și încadrat cu personal provenit de la Direcția Arhivelor; și de la acest centru preluările vor fi făcute de către Arhive într-un flux continuu, ceea ce înlesnește clasarea și cotearea lor.

În executarea acestei foarte importante atribuții, Arhivele Naționale sînt moștenitorul și victima unui sistem de clasificare ce-și are origine cu mult în urmă, într-un ordin dat de Daunou ca șef al Arhivelor Naționale de la 1804 la 1815. El a urmat "abominabilul" principiu de a împărți depozitele în patru "secții" după interesul lor "administrativ, istoric, domonial sau judiciar". Aranjate în clase (séries) și subclase în cadrul schemei de bază și extinse prin crearea de noi clase și subclase după necesitate, organizarea generală a depozitelor Arhivelor Naționale a devenit cu totul "anarhică". Toate preluările din ramura administrativă (Administrația centrală), cu excepția acelor de la Ministerul Justiției, trebuie să facă parte din clasa F, acum împărțită în 33 subclase și într-un număr de sub-subclase. Cele mai multe din subclase corespund funcțiilor principale ale guvernului, și astfel se poate spune că ordonarea documentelor în Arhivele Naționale este și va fi după gen de activitate. Ordonarea după instituția creatoare într-un sistem de grupuri de documente (record groups) bazată pe sistemul de organizare al agenției este considerată nepractică, deși posibilitatea a fost studiată la începutul secolului.

Se consideră că actualul sistem este așa de înrădăcinat în trecut încît trebuie păstrat și nu poate fi vorba decît de simplificare și eliminare a anomaliilor. În Manual concepția americană de grup de documente este respinsă în mod hotărît și această respingere poate fi înțeleasă în cazul Franței, deși dificultățile sistemului de grup de documente par să fie exagerate. Nu vom insista aici în ce privește clasarea documentelor în arhivele departamentale, municipale și spitaliere.

Pregătirea instrumentelor de informare, numite mai potrivit instrumente de cercetare (instrument de recherche) în Fran-

Ța a fost subiectul unei experimentări considerabile și a rezultat un mare număr de ghiduri de diferite feluri, inventare, repertorii numerice. Acest tip ultim de instrument de cercetare, în forma "repertoriului numeric detaliat" se bucură în prezent de o mare favoare. În afară de identificarea diferitelor unități el oferă cercetătorului o informație amănunțită asupra conținutului fiecărei unități. În mod normal o unitate este un registru, volum, legătură sau dosar și nu o serie întinsă pentru că seriile cronologice întinse de felul celor din Statele Unite sînt mai curînd o excepție decît o regulă.

Multitudinea instrumentelor de informare imprimate a fost de o mare utilitate pentru cercetători. Multe din ele sînt repertorizate în liste de inventare publicate în 1938 și în 1955 și sînt accesibile, pentru întreaga Franță, în sala inventarelor de la Arhivele Naționale.

Un sistem excelent a fost de asemenea creat prin care cercetătorul este informat cine a mai consultat o anumită temă și ce documente a cercetat în acest scop. Acesta este Centrul de informare pentru cercetarea istorică în Franța. Conducător Bernard Mahieu, aici se păstrează o arhivă curentă asupra cercetării evenimentelor istoriei franceze, numele cercetătorilor, natura lucrărilor și fondurile de arhivă pe care ei le folosesc; și această arhivă conține informații nu numai despre cercetările în Arhivele Naționale, ci de asemenea și investigații în arhivele departamentelor, în serviciile autonome de arhive independente ale unor ministere, universități și societăți științifice. Este deci mult mai cuprinzătoare decît Lista dizertațiilor de doctorat în istorie (ce apare în S.U.A.).

Informațiile adunate sînt publicate în Bulletin du Centre d'information de la recherche historique en France la care Biblioteca Congresului din S.U.A. colaborează cu informații privind folosirea microfilmelor de pe materialele arhivistice franceze din Secția de Manuscrise (Manuscript Division). Deși aici - în S.U.A. - ar fi utopic să se dezvolte un serviciu similar la nivel național, ceva de acest gen ar fi posibil și foarte util dacă realizat la un astfel de nivel, ar cuprinde cercetarea în Arhivele Naționale, în Bibliotecile prezidențiale și Secția de Manuscrise (Manuscript Division). S-ar putea evita conflicte de interes cel puțin în domeniul vast al cercetării istorice.

Deși restricțiile instituțiilor și dorința de a proteja interesele persoanelor particulare și ale personalităților politice stau încă în calea cercetătorului, un decret interministerial acordă acces pentru cercetare la documente, pînă la data de 11 iulie 1940. Același spirit progresist este de asemenea evident în a patra parte a Manualului care tratează despre rolul Arhivelor în ce privește învățămîntul, cultura și administrația. El conține sfaturi bune în domeniul pe care arhivistul poate și trebuie să-l joace, de a informa și îndruma pe cercetător și de asemenea în ce privește participarea sa la activitățile istorice. O astfel de participare este imperios necesară pentru că "reputația arhivistului, prestigiul său, într-un cuvînt succesul său depinde aproape exclusiv de activitatea sa personală științifică". În domeniul publicației documentare arhiviștii francezi au adus și trebuie să aducă o contribuție deosebită. Problema de cum să se organizeze expoziții arhivistice și cum să se acționeze spre a servi la educarea tineretului, se tratează separat într-un alt capitol al cărții.

Este puțin necesar să se vorbească despre partea a III-a a Manualului, consacrat discutării conservării materiale a documentelor. Cele două capitole ale sale despre clădiri și echipament și despre restaurarea documentelor deteriorate sînt exclusiv opera lui Michel Duchein ale cărui cunoștințe deosebite în domeniul tehnic sînt bine cunoscute și apreciate.

Partea a III-a a Manualului se poate spune că are o aplicabilitate universală. Partea a II-a a cărții, de altă parte, are mai mult un caracter național în sensul că discută unele probleme particulare pentru arhivele din Franța, în primul rînd grija și administrarea arhivelor municipale și spitaliere. Ele sînt supuse controlului șefului Arhivelor departamentale. Este greu, totuși, de a face efectiv controlul său asupra arhivelor municipale, pentru că în Franța sînt vreo 36.000 municipalități, foarte puține din ele încadrate cu personal de specialitate. Se apreciază că fiecare municipalitate poate fi inspectată numai la fiecare 15 ani, și în intervalele dintre inspecții, documente importante se pot deteriora sau dispărea. Microfilmarea pe o scară largă a arhivelor municipale se pare că nu este luată în considerație.

În ultimii ani, păstrarea arhivelor spitaliere s-a bucurat de o atenție crescîndă. Inițial, interesul era limitat la documentele administrative, care în mod frecvent merg înapoi pînă

în Evul Mediu. Acum se insistă asupra arhivelor medicale ca izvoare pentru cercetare. Atât timp cât ordonarea lor în scopul păstrării și folosirii au fost necorespunzătoare nu s-au dezvoltat nici specialitatea de arhivist pentru arhive medicale, - ce termen impropriu - și nici posibilitățile de pregătire. În acest domeniu, Statele Unite și Canada par să fie mult înaintate.

Mai fericită decât soarta arhivelor municipale și spitaliere a fost aceea a arhivelor notariale, o categorie de arhive semipublice de cea mai mare valoare pentru cercetarea istoriei economice, sociale și culturale; s-a spus că un francez ar muri mai curînd fără tainele bisericii decît să încheie un contract fără să folosească serviciile unui notar. În baza unei legi din 1929 inițiată de Ernest Ceyeque, arhivele notariale mai vechi de 125 ani pot fi depozitate la Arhivele Naționale și în depozitele departamentale. Ca rezultat un mare număr de arhive notariale care în unele părți ale țării merg înapoi pînă în secolul 14, și-au aflat rostul lor ca urmare a unei păstrări competente.

Pentru a deveni cu totul efectiv, transferul ar trebui să fie obligatoriu ceea ce nu este. Unele notariate ezită să-și cedeze arhivele lor vechi pentru că sînt atașate sentimental de ele sau evită munca de a le desprăfui sau de alt gen, ^{spec} a le pregăti pentru Arhive.

Cel de-al doilea capitol pe care l-am evitat, tratează probleme puse de manipularea unor tipuri de documente, ca sigilii, documente picturale cuprinzînd hărți și documente guvernamentale numite arhive imprimate în Franța.

Arhivele contemporane sînt tratate în mod temeinic pentru că se spune, ele "reprezintă fața vizibilă a lumii administrative care altfel rămîne în întuneric". Mai mult de 20 pagini sînt consacrate microfilmării și folosirii microfilmului. Trebuie menționat că Arhivele Naționale lasă ca microfilmarea documentelor pentru uzul publicului să fie efectuată de către Societatea franceză pentru microfilm, care-și are studiourile sale în dependențele (Arhivelor). În departamente, atelierele fotografice unde ele există, produc microfilm pentru uz intern și public. La sfîrșitul lui 1967, numai jumătate din arhivele departamentale erau echipate în acest scop și numai cinci sau șase din ele erau prevăzute cu instalații Xerox. Acest capitol, cuprinde de asemenea secții despre arhivele audio-vizuale și ale informaticii.

În concluzia lungii și în mod inevitabil insuficientei mele expuneri, aş dori să fac unele observații generale privitoare la acest cu adevărat magnum opus. Vastul material este bine organizat pe capitole și capitolele sînt împărțite în mod corespunzător în secțiuni. Deși istoria arhivelor franceze nu a fost inclusă în Manual, capitolele și secțiunile discută adesea geneza ideilor și practicilor și începe cu discuții teoretice ale problemelor respective. Probleme de mai mică importanță și cu un caracter cu totul special sînt tratate în scurte paragrafe tipărite cu petit și note ample în subsol trimit pe cititor la literatura respectivă și la publicații administrative, adecvate. Anexele prezintă diferitele sisteme de clasificare și exemple de instrumente de cercetare. Deși în volum este evidentă o mîndrie care se poate înțelege, din partea arhiviștilor francezi, deficiențele și imperfecțiunile sistemului actual sînt recunoscute și discutate în mod fățiș.

În rezolvarea problemelor lor, arhiviștii francezi sînt împiedicați în unele situații de greutatea unei lungi tradiții. Gloria acestei tradiții, totuși, se oglindește în mod izbitor în această mare lucrare.

Traducere de
MIHAIL FĂNESCU

DIRECȚIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI

C A T A L O G U L
E X P O Z I T I E I
1848 IN DOCUMENTELE EPOCII

București
(mai-august 1968)

Expoziție elaborată de:
Teodorescu Virgiliu

Vitrina 1

1437 septembrie 16, Căpîlna.- Înțelegerea secretă de la Căpîlna, dintre nobili, sași și secui după înfrîngerea răscoalei de la Bobîlna a țăranilor români și maghiari.

Documentul este cunoscut sub denumirea de "Uniunea celor trei națiuni" și a fost elaborat în scopul reprimării unor eventuale răscoale și menținerii țăranimii în iobăgie.

Arh.St.Sibiu, Doc.Ist. II/79, orig.latin.

1514 iunie 19, Aiud.- Ioan Zapolya, vv. Transilvaniei, ordonă să se ia măsuri împotriva "cruciașilor" (țăranii răsculași de sub conducerea lui Gh. Doja).

Arh.St.Sibiu, Doc.Ist. I/177, orig.latin, sigiliu aplicat.

1572 aprilie 7, București.- Alexandru, vv. Țării Românești interesește lui Ivașco, mare logofăt, și lui Albu, mare clucer, seliștea Bistrița, parte din balta Bistretului și Poiana Urâților, cumpărate cu 30.000 aspri de la jupîneasa Merga din Caracal, ca să-și scoată fiii de la Turci din robie.

Art.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, S.I. nr. 913, orig. slav, sigiliu timbrat.

1572 iunie 20.- vv. Ștefan Bathory ordonă scaunului Mureș a nu mai trimite înapoi pe nici un locuitor stabilit la Tg.Mureș înainte de răscoala secuilor căci, pînă atunci, fiecare avea libertatea de a se strămuta.

Arh.St.Tg.Mureș, Fond: Arhiva orașului Tg.Mureș, nr. 46 (23) I, orig.latin.

1784 noiembrie 16, Tîrgu Mureș.- Tabla continuă a comitatului Tîrnava către comitatul Odorhei, relatează despre izbucnirea răscoalei în comitatele unite Hunedoara și Zărand, despre extinderea ei în comitatul Alba de Jos.

Căpeteniile răsculașilor - se spune în scrisoare - afirmă că Transilvania a fost a românilor din vechime.

Arh.St.Cluj - Fond: Scaunul Odorhei, anul 1784, nr. 107, orig. maghiar.

Vitrina 2

1785 aprilie 26.- Orașul Abrud raportează oficiului minier suprem despre colaborarea minierilor cu răsculașii lui Horea cere ca explozibilul să fie distribuit cu grijă și cu restricții pentru ca nu cumva praful de pușcă să ajungă în mîna răsculașilor.

Arh.St.Cluj, Fond: Arhiva Tezaurariatului Minier A. 1785 nr. 794 orig.latin.

1791.- Supplex Libellus /Valachorum/ text citit în dictă.

Arh.St.Budapesta - Fond: Guberniul Transilvaniei,
Actele dietei din 1791. Orig.latin. Colecția de fotocopii a Bi-
bliotecii Academiei R.S.R., Filiala Cluj.

1821 aprilie 9, București.- Gh. Carcianopulos comunică lui Hagi
Ianuș situația din București și comportarea pandurilor și arănu-
șilor: "slugerul Tudor se află la Cotroceni stă acolo cu vreo
2.000 soldați de ai lui, iar Al. Ipsilanti se află la Tîrgoviște".

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Fond: Hagi Ianuș,
p. 242/8, orig. grec.

1821, Iași.- "Notiță asupra evenimentelor care s-au petrecut în
Moldova după 29 martie".

În document se relatează despre situația internă a țării, despre
situația eteriștilor, plecarea domnului, acțiunea Divanului etc.

Arh.St.Iași, P. 587/3.

1821 aprilie, Iași.- Scrisoarea mitropolitului Veniamin și a
boierilor din Divanul Moldovei către isprăvnicia ținutului Vaslui
prin care cer să se ia măsuri pentru potolirea tulburării și
reînceperea lucrului la câmp.

Arh.St.Iași, P.66/33.

Vitrina 3

1832, București.- Regulamentul organic.

1832 mai 21, Hateg.- Dobegii din Hateg se plîng împotriva
baronesei de Wopcea care îi nedreptățește și îi prigonește.

Arh.St.Deva, L.III/1, p. 1-3.

1833 ianuarie 31.- Subcîrmuitorul pl. Jiu raportează Ocîrmuirii
 județului Dolj că locuitorii satului Bîrza, așezați pe moșia
arendășului Costache Dima, nu voiesc să execute clăcile după
pravilă.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref.Dolj, dosar 14/1833
(nr.arhivei 4392), f.4 - orig.

1833 mai 5.- Locuitorii satului Buda se plîng Ocîrmuirii că,
de cînd mănăstirea Rîmnicului a edus pe Ion Popovici epistot al
moșiei, au suferit mari jafuri și năpăstuiiri din care cauză au
și fugit din sat. Ei arată că înapoi nu se mai întorc spunînd:
"vom lăsa agoniseala și casele noastre și vom sparge satul și ne
vom duce unde vom putea că acesta ce pătimim nici sfîinții muce-
loși n-au pățimit" ...

Arh.St.Ploiești, Fond: Pref.jud.Rm.Sărat, dosar
2873/1833, f.256.

1833 iunie 23.- Departamentul Vorniciei din Lăuntru atrage din nou atenția Ocîrmuirii jud. Slam-Rîmnic, că nu veghează asupra corectei aplicări a Regulamentului Organic în privința relațiilor dintre clăcași și proprietari și că îngăduie prea multe abuzuri ce provoacă mari nemulțumiri locuitorilor de la sate, fapt care explică "... mulțimea reclamațiilor ce s-au înfățișat din partea întregilor sate atît către acest Departament, cît și chiar către Înalt Excelenței sale D. prezident pentru hrăpirile și jafurile ce s-ar fi făcînd locuitorilor de către arendași ..."

Arh.St.Ploiești, Fond: Pref.jud.Rm.Sărat, dosar 2873/1833, f. 547.

1834 mai 24.- Satul Filiași cere sprijin Ocîrmuirii jud. Dolj pentru aducerea înapoi a celor treisprezece locuitori care și-au părăsit casele și s-au mutat în diferite sate din județele Dolj și Mehedinți.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. Dolj, dosar 7/1831 (nr. arhivei 2712), f. 531, orig.

1840 aprilie.- Jalba clăcașilor din Cervena de Jos (j.Teleorman) către domnitorul țării în care arată că la venirea arendașului erau pe acea moșie peste 100 de familii. Din cauza numeroaselor abuzuri, în trei ani, de cînd acesta exploata moșia, au mai rămas în acel sat doar 28 familii, cea mai mare parte a țăranilor fugind "oare pe unde au văzut cu ochii".

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: Vornicia Dinlăuntru, dosar nr. 1608/1840, f.4, orig.

Vitrina 4

1840 august 23, Iași.- Porunca domnească către Secretariatul de Stat privind interzicerea apariției revistei "Dacia Literară" pentru faptul că a publicat unele articole "jignitoare" la adresa societății.

Arh.St.Iași, Fond: Secretariatul de Stat, dosar 522; f. 31.

1842 ianuarie 29.- Subcîrmuirea pl. Balta raportează Ocîrmuirii județului Dolj cauzele strămutării unor locuitori peste Dunăre, în Imperiul Otoman, acestea fiind: lipsa bucatelor, a nutrețului, datoriilor de bani și povara drepturilor proprietății.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref.jud. Dolj, dosar 17/1841 (inv.8), f. 227, orig.

1844 septembrie 2.- Mitropolitul Neofit se adresează - Departamentul Dinăuntru arătînd că locuitorii clăcași de pe moșia mănăstirii Aninoasa județul Dîmbovița se împotrivesc a da dîjma "Logiaita" din rodul viilor.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: Departamentul Dinăuntru, dosar 109/1844, f.l., orig.

1848 martie 4.- Jalba locuitorilor din satul Poșoleni, ținutul Reșnă, către Ministerul de Interne, împotriva posesorului moșiei pentru obijduiri.

Arh.St.Iași, tr. 1772, op. 2020, dosar 12598, f.l.

marele incendiu din București din martie 1847, acuarelă de Mustacoff.

1848 aprilie 8.- Gh.D.Bibescu vv, domnul Țării Românești aprobă lui Ferent Poponi și Anton Golhair să înființeze o fabrică de porțelanuri în orașul Tg. Jiu pe lîngă cea înființată în 1832 de răposatul Drexler cu aprobarea lui Kiselef, dîndu-i și 6 oameni scutiți de capitație și de dări sătęști.

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Fond: Departamentul Vistieriei, dosar 693/1848, orig.

Vitrine 5

1829 aprilie 8/30.- "Curierul românesc". Istoria pe scurt a gazetei.

Prima gazetă în limba română din Țara Românească tipărită de către Ion Eliade Rădulescu.

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Biblioteca.

1836 februarie 8, București.- Nr. 1 al gazetei politice și comerciale Curier Românesc cu articolul de fond "Program".

Art.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Biblioteca P II 22.

1829, Iași.- "Albina Românească", Gazeta politico-literară tipărită de Gh. Asechi.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P III 8.

1829 iunie 6, Iași.- Nr. 3 al gazetei politico-literare Albina Românească.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P III 8.

1836.- "Curier de ambe sexe", jurnal literar, periodul II nr. 17, articolul "Cîteva cugetări asupra Educației Publice".

Arh.St.Buc., A.I.C. - Biblioteca P I 69.

1836 martie 5.- Coperta gazetei literare și industriale intitulată: "Muzeu Național".

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Biblioteca.

1836 iunie 3.- Nr. 17 al Gazetei literare și industriale Muzeul Național.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P II 49.

1841, Brașov.- Coperta publicației "Foaie pentru ^{inimă} minte și literatură", tipărită de George Barițiu.

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Biblioteca P I 67.

Vitrina 6

Facsimil după pagina de titlu a Letopisețului Țării Moldovei de la Ștefan fiul lui Bogdan Vodă ...

Letopisețele Țării Moldovei II, M. Kogălniceanu, Ed.I-a.

Cronicile României sau Letopisețele Moldovei și Valahiei a doua ediție de M. Kogălniceanu, tom I Buc. 1872 deschisă la:

Cartea pentru descălecatul de întîi a Țării Moldovei și neamului moldovenesc de N. Costin carele au fost logofătu în Moldova.

Arh.St.Buc., Biblioteca, III 4451.

"Cuvînt pentru deschiderea cursului de istorie națională în Academia Mihăileană, rostit în 24 noiembrie 1843", de M. Kogălniceanu. Publicat în "Foaie științifică și literară" nr. 37 din 24 septembrie 1844, și nr. 38 din 1 octombrie 1844.

M. Kogălniceanu, portret.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, GR I/Sieger - 4.

1844 ianuarie 2.- "Propășirea", pagina I, numărul 1, an I cu intervențiile cenzurii în titlu și în articolul de fond.

Facsimil.

"Noi știm că mulțimea norodului face nația, iar nu cele câteva persoane trufașe. Așa dar educația poporului e cea dintâi treabă a patrioților".

Gh. Barițiu

Foaie pentru minte, inimă și literatură, 1839 nr.11-12, pag. 94.

1844 septembrie 6.- "Desrobirea țăganilor" articol scris de M. Kogălniceanu și publicat cu inițialele M.K., în "Supliment extraordinar la nr. 5 al revistei Foaia științifică și literară".

Arh.St.Iași, Biblioteca.

Vitrina 7

1845.- Coperta revistei "Magazin istoric pentru Dacia" - Tomul I, tipărită de A.T. Laurian și N. Bălcescu.

Arh.St.Buc., Arh. Ist. Centrală, Biblioteca.

"Cuvînt preliminaru despre izvoarele victoriei românilor". Magazin istoric pentru Dacia 1845, f.1.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P I 71.

1846 decembrie 18, Pesta.- Notă trimisă din Pesta cu privire la procesul deschis lui Eftimie Murgu pentru instigarea la revoltă a țăranilor din Comitatul Caraș în anul 1845.

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Microfilm Austria, cutia VI, pachet III, nr. 46.

1848 ianuarie 9, Iași.- Ciorna poruncii Secretariatului de Stat către redacția revistei "Albina Românească", prin care se interzice tipărirea piesei de teatru "Piatra din casă" de V. Alecsandri.

Arh.St.Iași, Fond: Secretariatul de Stat, dosar 522, f.50.

1848 ianuarie 18, Iași.- Adresa Secretariatului de Stat către Ministerul de Interne, în legătură cu retragerea din circulație a unor tipăriri care n-au fost cenzurate.

Arh.St.Iași - Tr. 1772, op. 2020, dosar 13.703, f.44.

Vitrina 8

1848 martie 29, Iași.- Manifestul adresat de către Mihail Sturza vv. domnului Moldovei, locuitorilor orășeni ai capitalei în care se arată măsurile luate pentru reprimarea celor care au participat la evenimentele de la sfârșitul lunii martie.

Arh.St.Iași, Col.Foi volante, nr. 304.

1848 martie 29.- Porunca trimisă Garnizoanei din Galați de general-inspectorul de miliție, pentru oprirea intrării în țară a revoluționarilor Vîrnav, Rîșcanu și Mălinescu.

Arh.St.Iași, Tr. 1760, op.I 2009, dosar 159 f.30.

1848 martie 29.- Porunca lui Mihail Sturza vv. către Isprăvnicia ținutului Suceava, cu privire la măsurile de pază ce urmau să fie luate împotriva logofătului Costache Sturza și a fiilor săi, participanți la "înrautățita țințire de a răsturna prinți-piile statornicite".

Arh.St.Iași, Tr. 1763, op. 2012, dosar 1987, f.11, 13.

1848 martie 30.- Porunca dată de M. Sturza, domnului Moldovei, prin care se acordă gratificații prințului Grigore și ofițerilor care s-au evidențiat cu ocazia reprimării revoluției.

Arh. St.Iași, Tr. 1760, op. II 2009, dosar 795, f.90.

Vitrina 9

1848 martie 31.- Porunca domnului Moldovei, Mihail Sturza vv., către Vistierie, pentru plata sumei de 1275 1/2 galbeni ca recompensă pentru serviciile aduse de Miliție, prin arestarea "tulburătorilor" liniștii publice.

Arh.St.Iași, Tr. 1760, op. 2009, dosar 257 f. 8.

C. Negri, portret.

Biblioteca Academiei R.S.R. Cabinetul de Stampe GR I/
Trancul S-1.

1848 martie.- Poezia revoluționară: "Către Zimbrul Moldovei, după pătimirile ei în martie 1848".

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Biblioteca, foi volante VIII/23.

1848 aprilie 2/- Copia ofisului domnesc prin care se dau în-sărcinări speciale postelnicului Gh. Carp în ținuturile Roman, Suceava, Neamț și Bacău pentru a cerceta și raporta despre starea de spirit, acțiunile revoluționarilor, prinderea conducătorilor și înlăturarea unor eventuale noi acțiuni.

Se menționează unde au fost depuși conducătorii arestați.

Arh.St.Iași, Tr. 1312, op. 1483, dosar 1664, f.3, 7 și 4.

1848 aprilie 7.- Măsurile luate de către ispravnicul ținutului Suceava pentru paza graniței spre Bucovina și Transilvania pentru a nu permite trecerea clandestină a revoluționarilor.

Arh. St.Iași, Tr. 1763, op. 2012, dosar 1987, f.17.

(1848) aprilie 10.- Fragment dintr-o scrisoare prin care se comunică ce se întâmplă în Moldova după mișcările revoluționare din luna martie.

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, A.N. MMDCXLV/42, 1.
germană.

Vitrina 10

1848 aprilie 14, Iași.- Raportul lui Eisenbach, consulul Austriei la Iași, referitor la înăbușirea mișcării revoluționare din Moldova.

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Xeroxuri din Austria
cutia VI, pachet III, nr. 46-a.

1848 aprilie 15.- Raportul Isprăvniceiei ținutului Dorohoi către Vistierie, prin care se cere să rămână pe loc cei 5 locuitori din Zahoreni și Horodiște, care urmau a fi strămutați pentru "relele lor purtări".

Arh.St.Iași, Tr. 1352, op. 1535, dosar 221, f. 17 și 18.

1848 aprilie 15, Iași.- Ordinul Ministerului de Interne al Moldovei, către Isprăvnicia Suceava pentru prinderea lui Toader Sion.

Arh.St.Iași, Tr. 1763, op. 2012, dosar 1987, f.43.

Costache Negruzzi, portret.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, F.II.
2308.

1848 aprilie 16.- Raportul comandantului trecătoarei Nimirceni către Isprăvnicia ținutului Suceava, privind paza graniței. Se anexează și un tablou de felul cum au fost așezați slujitorii și plăieșii.

Arh.St.Iași, Tr.1763, op. 2012, dosar 1987, f. 38, 39.

Vitrina 11

1848 aprilie 16, Cernăuți.- Raport către Ministerul de Interne al Austriei referitor la încercarea de revoluție din Moldova.

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Xeroxuri din Austria, cutia VI, pachet III, nr. 46-b.

Iașul la jumătatea secolului XIX, după Raffet A.

Album du Voyage ... Paris.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe.

1848 mai.- Protestație în numele Moldovei, a omeniei și a lui Dumnezeu.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca III 10086.

1848 mai.- Ultima filă a broșurii: "Protestație în numele Moldovei, a omeniei și a lui Dumnezeu" redactată de V. Alecsandri, "mădular a Comitetului ales de obște pentru redacția cererilor sale", adresată "românilor din toată România".

Arh.St.Buc., Arh.Ist.Centrală, Biblioteca, III - 10086.

Vasile Alecsandri, portret după o litografie realizată în atelierul E.Sieger din Viena.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe GR I/ Sieger, E-1.

1848 iulie 15.- Porunca Ministerului de Interne către Isprăvnicia ținutului Suceava, prin care se comunică măsurile luate împotriva lui M. Kogălniceanu, care a trecut peste graniță.

Arh. St. Iași, Tr. 1763, op. 2012, dosar 1987, f. 167.

1848 iulie 15.- Porunca trimisă de General-inspectorul de miliție la Garnizoana Galați, pentru oprirea intrării în țară a lui M. Kogălniceanu.

Arh. St.Iași, Tr. 1760, op. 1/2009, dosar 159, f. 65.

Vitrina 12

A.I.Cuza.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe GR I/ Pernet - 1.

..//..

/1848/- Manifest, cu caracter revoluționar, intitulat "Frații-
lor", iscălit de Costache Negri, Alecu Cuza, Vasile Alecsandri,
Iancu Alecsandri, Toader Sion, Iorgu Sion, Iorgu Radu, Zaharia
Moldovanu, Alecu Russo ș.a.

Arh.St.Iași, Biblioteca, Foi volante, nr. 60, original
tipărit.

1848 august 1, Iași.- "Foae gătească a Principatului Moldovei"
an X nr. 31, informînd cititorii despre dezertările din armată
ca urmare a evenimentelor din primăvară.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P II 39.

1848 septembrie 27.- Copia ofisului domnesc prin care se permite
unor revoluționari, ce se aflau peste graniță, de a se întoarce
în țară. Reîntorși în țară aveau obligația de a rămîne pe la
moșiile lor, neavînd voie să aibă legături cu alte persoane.

Se asigură supravegherea comportării lor.

Arh.St.Iași, Tr. 1760, op. 2009, dosar 159, f. 81.

Iancu Alecsandri, portret.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe.

1848 noiembrie 8, Cernăuți.- Manifestul tinerilor revoluționari
moldoveni refugiați în Bucovina prin care protestează contra
zvonurilor din țară potrivit cărora ar fi cerut iertare de la
domn.

Printre semnatori se numără și M. Kogălniceanu.

Muzeul Unirii Iași - foaie volantă nr. 1685.

Vitrina 13

1845 martie 29, Lugoj.- Proces-verbal încheiat la instanța ju-
diciară a Comitatului Caraș cu depozitia martorilor în procesul
contra lui Eftimie Murgu pentru instigare împotriva nobilimii
și a autorităților locale. Rezultă că E. Murgu a declarat în
fața locuitorilor din Găvojdia, că Banatul este al românilor,
autoritățile maghiare n-au ce căuta aici, iar suferințele țărani-
lor din localitate sînt cauzate de nobilii din Criciova "care de
mult trebuiau uciși".

Arh.St.Lugoj, Fond Prefectura județului Severin, nr.
20/1845, f. 53-54, orig. maghiar.

Eftimie Murgu.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe
F. II 2305. .

1848 martie 4.- Informații cu privire la revoluție, publicate în "Gazeta de Transilvania", an XI, nr. 19, p. 76-78: Hronică străină, Fronța - prima dare de seamă amănunțită despre izbucnirea revoluției la Paris.

Biblioteca centrală universitară Cluj.

1848 martie 14, Viena.- Cancelarul Samuil Jósika îl informează pe Iosif Teleki guvernatorul Transilvaniei, despre evenimentele din Viena. Printre altele arată că de câteva zile tineretul studios ține adunări imitând exemplul din Germania. În ziua de 13 martie, cu ocazia unei demonstrații a tineretului, s-a adunat și o masă mare de oameni. Metternich și-a dat demisia.

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj -
Arhiva familiei Teleki din Luna. Misive. Orig. maghiar.

1848 martie 23.- Poziția canceliștilor români la diferite întruniri.

În Petiția adresată guvernului și publicată în "Foaia pentru inimă, minte și literatură", Al. Papiu Ilarian declară:

"Semnez această petiție cu condiția să fie înscăunată dreptatea și egalitatea, să fie asigurată existența națională și folosirea dulcii limbi materne pentru toate națiunile ce locuiesc în Ardeal și Ungaria, să se desființeze robotele fără nici o despăgubire, căci țăranii au plătit destul, ba chiar prea mult după ce nobilii au uzurpat veacuri de-a rândul nu numai drepturile lor cetățenești ci și drepturile sfinte omenești".

Arh.St. Brașov, Biblioteca.

Vitrina 14

1848 martie 24, Viena.- Cancelarul Samuil Jósika scrie guvernatorului Transilvaniei, Iosif Teleki, că la Viena domnește liniștea. Totuși "urmările revoluției franceze, care duc direct la comunism, periclitând toate averile, nu au rămas fără efect ..."

Așteaptă relatări despre evenimentele din Transilvania exprimându-și totodată temerea față de influența știrilor "mincinoase" ale ziarelor. "Cel mai important este de a câștiga timp și de a consolida situația, altfel vom deveni cu toții - scrie cancelarul - prada revoluției".

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj -
Arhiva familiei Teleki din Luna. Misive. Orig. maghiar.

1848 martie 29.- Mișcarea puternică de revoltă de la sfârșitul lui martie 1848 la Brașov a fost oglindită și în presa vremii. Astfel, într-un articol se arată că 500 de cetățeni au semnat un memoriu către magistrat în care se cere reformarea vechii constituții săsești. Între altele, se cere și primirea românilor în "toate drepturile pământului săsesc".

"Gazeta de Transilvania", p. 102-108. Arh.St.Brașov -
Biblioteca.

..//..

A.T. Laurian, portret după o litografie de I. Bieltz.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe,
GR I/Bieltz - 1.

1848 aprilie 3, Cluj.- Guberniul Transilvaniei dă dispoziție comitelui suprem al comitatului Turda să-i supravegheze pe locuitorii comitatului, în special pe români și să-i aresteze pe cei ce fac agitație în rîndurile lor.

Cei care cumpără arme și praf de pușcă să fie ținuți în evidență și supravegheați.

Arh. St.Cluj - Comitatul Turda, anul 1848, prezidiale nr. 364, orig. maghiar.

G. Barițiu, litografie de Ioan Costande.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe GR II /Costande/, I-1-2.

1848 aprilie 5.- "Ce voiesc românii transilvăni?" : Articol de orientare cuprinzînd revendicările principale ale românilor : egalitatea civilă, libertatea tiparului, dreptul de a avea școli cu limba de predare maternă etc. Publicat în "Foaie pentru minte, inimă și literatură", an XI nr. 14.

Biblioteca centrală universitară Cluj.

Vitrina 15

1848 aprilie 4.- Corespondență privind cererea românilor de a fi primiți în gărzile naționale.

Arh.St. Hunedoara, Fond: Scaunul Săsesc Sebeș nr. 471/
1848.

1848 aprilie.- Știrea publicată în Gazeta de Transilvania în care se aduce la cunoștință că adunarea românilor de la Blaj, din duminica Tomei a fost contramandată din porunca guvernamentală. Se aduce la cunoștință că adunarea va avea loc la 3/15 mai.

Arh.St.Brașov, Biblioteca.

1848 aprilie 12.- Articolul lui G.Barițiu intitulat "Ce voiesc românii transilvăneni" publicat în "Foaia pentru minte, inimă și literatură" nr. 15, în care se propagă ideea pregătirii unei adunări naționale a românilor la Blaj.

Arh.St.Brașov - Biblioteca.

..//..

Papiu Ilarian, portret reprodus după litografia "Istorici Contemporani".

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe
GR I/Wartha, H-1.

1848 aprilie 17, Cluj.- În circulara adresată autorităților Guberniului Transilvaniei, scrie că a fost informat despre răspîndirea unui apel printre locuitorii români din Transilvania, în care aceștia sînt convocați la o adunare ce se va ține la Blaj în duminica Tomii. La adunare sînt chemați protopopii uniți și neuniți, fiecare însoțit de doi preoți și cîte doi delegați din fiecare sat. Scopul adunării este discutarea unei petiții în care să se revendice drepturi pentru națiunea română.

Guberniul nu este de acord cu ținerea acestei adunări și dispune ca protopopii și preoții să nu meargă și să facă tot posibilul ca nici delegațiile țăranilor să nu participe.

Arh.St.Cluj - Comitatul Turda, anul 1848, prezidiale
nr. 433. Orig. maghiar.

1848 aprilie 21, Cluj.- Guberniul Transilvaniei dispune ca Vasile Nemeș să fie urmărit și în caz că ~~nu~~ mai face agitație în rîndul populației românești din Cîmpia Turzii, să fie pedepsit.

Arh.St.Cluj - Comitatul Turda, anul 1848, prezidiale
nr. 475. Orig. maghiar.

1848 aprilie 21, Sighișoara.- Ordin prin care se dispune ca dregătorii să împiedice pe țărani de a trimite delegați la Blaj.

Arh. St. Brașov, Fond: Actele Magistratului Sighișoara
nr. 1170/1848.

Vitrina 16

1848 aprilie 24, Arad.- Raportul pretorului Institoris I. către comitele suprem al comitatului Arad cu privire la răsculații din comuna Vărsand sub conducerea lui Ilie Ismailă și Isop Gheorghe. Datorită intervenției autorităților, răscoala s-a soldat numai cu atacarea pretorului și notarului comunal.

Arh. St. Arad. Fond: Prefectura județului Arad. Actele adunării generale nr. 44/1848, orig. maghiar.

1848 aprilie 25, Sălciua de Jos.- Judele nobililor, Ludovic Păpai, înaintează comitelui suprem al comitatului Turda două exemplare din tipăriturile românești răspîndite printre locuitori. Primul exemplar a ajuns la preotul unit din Iara, Ion Molnar, adus de elevii ce se întorceau de la Cluj la Abrud. Celălalt exemplar a ajuns în mîna judeului nobililor prin controlorul cameral Alexandru Brustur, numit și Alexandru Lazăr, care a declarat că tipăritura conține doar petiția națiunii române, care tinde să-și redobîndească drepturile. La rîndul său, Alexandru Brustur a primit

..//..

acest exemplar de la controlorul domenal Dumitru Moga. Acesta a intenționat să arate petiția la 30.000 persoane, gata la orice acțiune pentru eliberarea lor.

Arh. St. Cluj - Comitatul Turda, 1848, prezidiale nr. 498. Orig. maghiar.

1848 aprilie 26, Timișoara.- Ordin circular dat de episcopul Timișoarei P. Jivcoviți către preoți, prin care dispune folosirea limbii române în biserică (și școală). Prin aceasta se realizează una din revendicările formulate de intelectualii români la adunările din primăvara anului 1848.

Arh.St.Timișoara, Colecția registrelor de stare civilă. Of.paroh.ort.rom. Satchinez nr. 25, f. 100, 107, copie rom.

1848 mai.- Punctul 16 referitor la situația Transilvaniei, a românilor și a drepturilor lor.

Vitrina 17

1848 mai 3/15, Blaj.- Protocolul Adunării generale a Națiunii Române din Transilvania care s-a ținut la Blaj, "în anul domnului 1848 mai 15/3".

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj - Fond Blaj, 1848.

1848 mai 17, Blaj.- Protocolul adunării generale a națiunii române din Transilvania ținută la Blaj, în ziua de 3/15 mai 1848, publicat în "Foaie pentru minte, inimă și literatură" din 17 mai 1848, p. 153-155.

Arh.St.Buc. - A.I.C., Biblioteca P I 67.

Adunarea de la Blaj de la 3/15 mai 1848, litografie realizată de un anonim. Originalul la muzeul din Alba Iulia.

1848 mai 3/15, Blaj.- Protocolul Adunării generale a Națiunii Române din Transilvania care s-a ținut la Blaj.

B.C.U. Cluj - Colecția Speciale. Imprimat.

Vitrina 18

1848 mai 8-17.- Măsuri, rapoarte, privind plecarea românilor la Blaj, pentru a participa la marea adunare care s-a ținut pe Cîmpia Libertății.

Arh.St.Cluj, Fond: Comitatul Turda, anul 1848 prezidiale nr. 653. Orig. maghiar.

1848 mai 22, Braşov.- Articolul "Treizeci de mii de români s-au adunat la Blaj şi au depus un jurământ solemn. Astfel se uneşte forţa materială cu puterea morală şi formează un bestion de necucerit în sud-est", publicat în "Siebenburgen Wochenblatt Braşov, mai 1848, pag. 238.

Arh.St.Braşov, Biblioteca.

"Gazeta de Transilvania" nr. 39, an XI, 1848 publică ştiri referitoare la "Adunarea Naţională Română din Blaj".

Arh. St. Braşov, Biblioteca.

1848 mai 9/21, Pesta.- Înştiinţare către românii de lege răsăriteană neunită, făcută de Manuil Gojdu, preşedintele adunării românilor de la Pesta prin care le face cunoscut că în ziua de 13/25 iunie se va ţine o adunare naţională la Timişoara.

Biblioteca centrală universitară Cluj, Colecţia Mikó, cutia 77, Imprimat.

1848 mai 12, Cluj.- Guberniul Transilvaniei, fiind informat din partea judeului primar al oraşului Abrud că în satele româneşti din jurul Lupşei se fabrică arme şi se fac pregătiri pentru răscoală, dispune comitelui suprem al comitatului Turda, Nicolae Thoroczki, să facă de urgenţă cercetări şi în caz că armele vor fi găsite, să fie sechestrate.

Arh.St. Cluj, Fond: Comitatul Turda, anul 1848, prezidiale, nr. 503, Orig.maghiar.

Vitrina 19

1848 mai 24, Dileul Vechi.- Lupu Kemény anunţă oficialităţile comitatului Turda că nu a primit ajutorul armatei pentru ziua de 25 mai când a vrut să-i aresteze pe românii din Bădeni. Cere să se ia măsuri ca, atunci când i se va cere, comandantul armatei să nu refuze ajutorul.

/Anexă: declaraţia mai marilor ecleziei române din Bădeni, care se angajează că nu vor face agitaţie în rîndul poporului român şi vor aştepta în linişte hotărîrea dietei/.

Arh.St.Cluj, Fond: Comitatul Turda, anul 1848 prezidiale nr. 547. Orig. maghiar.

1848 mai 27, Bogata de Mureş.- Reportul lui Lupu Kemény şi Simion Boér către comitatul Turda cu privire la măsurile luate de armată în urma situaţiei revoluţionare din Colţeşti şi împrejurimi.

Arh.St.Cluj, Fond: Comitatul Turda, anul 1848, prezidiale nr. 550 a.

..//..

Timotei Cipariu, portret.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe,
F.II 2261 și F. VI 57828.

1848 mai 27, Cluj.- Guvernatorul Transilvaniei, Iosif Teleki, dă dispoziție comitelui suprem al comitatului Turda, Nicolae Thorotzkai, să cerceteze și să raporteze dacă românul Beldean, fabrică într-adevăr țevi pentru 40-50 de puști și pistoale.

Arh.St.Cluj, Fond: Comitatul Turda, anul 1848, prezidiale nr. 570, Orig. maghiar.

1848 mai 31, Cluj.- Dosarul cu declarațiile martorilor și rezultatul cercetărilor în cauză lui Ladislau Fodor, învinuit de instigare în rîndul populației române.

Arh.St.Cluj, Fond: Comitatul Turda, prezidiale nr. 559.
Orig. maghiar.

1848 mai 28, Cluj.- George Barițiu relatează Comitetului național despre felul cum au decurs vizitele delegației române la oficialitățile dietei ce se ține la Cluj. El afirmă că toți par a fi binevoitori a da românilor "toate drepturile (de naționalitate nici un cuvînt)" - scrie Barițiu.

Biblioteca centrală universitară, Cluj, Colecția Mikó, cutia 77. Orig.

Vitrina 20

1848 mai 31 - iunie 1.- Apelul "Fraților concetățeni români" semnat de Eftimie Murgu.

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj - Fond Blaj. Imprimat.

1848 /iunie/.- Scrisoarea lui Avram Iancu către Simion Bărnuțiu despre agitația care există între moșii tulburați de vestile despre măcelul de la Mihalt și alte incidente provocate de secui. El amintește de amenințarea administratorului Nemegyei, că va aduce secui dacă moșii vor devasta pădurile, căruia Iancu i-a răspuns că moșii din întreg cuprinsul domeniului fiscal sînt decise să se înarmeze. Drepturile ce li se cuvin însă le vor dobîndi cu "armele minții" iar "nu cu bîta". Moșii nu au interes să devasteze pădurile, cer doar să se recunoască faptul că pădurile constituie un drept al lor "că-s ale noastre".

Biblioteca centrală universitară, Cluj - Colecția Mikó, cutia 77. Orig.

Portretul în creion al lui Avram Iancu realizat de B. Iscovescu în 1849.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe DR I/Iscovescu, B.

1848 iunie 4, Zlatna. - Raportul administratorului Nemegyei către președintele Tezaurariatului asupra cercetărilor sale în domeniile de mijloc și de jos ale Zlatnei, în care se arată că starea de spirit a locuitorilor din aceste părți este foarte încordată. Conducătorul lor este un tânăr de 22 ani, Avram Iancu, "imprudent și neexperimentat", dar îndrăzneț.

După cum singur a mărturisit, el nu acționează însă după bunul său plac ci după instrucțiunile pe care le primește de la un comitet din Sibiu. În afară de acest comitet Iancu a mai menționat rolul important al lui Bărnăuțiu, Dunca și Nemeș.

Administratorul recomandă descoperirea membrilor Comitetului din Sibiu și a planurilor lor, precum și îndepărtarea lui Iancu și a lui Balint din regiunea Zlatnei.

Arh.St.Cluj. Fond: Tezaurariatul minier, anul 1848, prezidiale nr. 928. Orig. german.

1848 iunie 7, Cluj. - Înștiințarea emisă de Guvernul Transilvaniei cu privire la desființarea iobăgiei și menținerea pe mai departe a pământurilor în posesia proprietarilor.

Arh.St.Cluj - Scaunul Odorhei, anul 1848, nr. 1067. Orig. limbile română, maghiară și germană.

1848 iunie 15, Pecica. - Raportul pretorului plășii Pecica (jud. Arad) către vicescimbetele comitatului Arad, cuprinzând relatarea asupra consfățuirii ținute de către revoluționarii români și sârbi la mănăstirea Bozdin.

Arh.St.Arad, Fond: Prefectura județului Arad, actele adunării generale, nr. 1152/1848, orig. maghiară.

Vitrina 21

1848 iunie 21, Aiud. - Rezultatul anchetei comisiei mixte civile-militare asupra ciocnirilor de la Mihalt și Coșlar.

Arh.St.Cluj - Primăria orașului Dej, anul 1848, nr. 555, Imprimat.

1848 iunie 21. - Poezia "Răsunet" (Deșteaptă-te române) de A. Mureșeanu publicată în "Focea pentru minte, inimă și literatură" p. 200.

Arh.St.Brașov, Biblioteca.

Andrei Mureșeanu.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe F.II
21366, GR I/Stoica J-1.

1848 iunie 24, Făget.- Raportul Comisiei electorale din circumscripția Făget cu privire la alegerea lui Eftimie Murgu ca deputat în dietă maghiară.

Arh.St.Lugoș, Fond: Prefectura județului Severin nr.
22/1848, f.1, orig. maghiar.

1848 iunie 25, Buteni.- Raportul comisiei de recrutare a comitatului Arad, în care se arată că populația de naționalitate română din localitatea Ineu (județul Arad) refuză să ridice armele împotriva revoluționarilor sârbi, declarând că "vor lupta dar nu împotriva sârbilor, ci împotriva moșierilor".

Arh.St.Arad, Fond: Prefectura județului Arad, Actele
adunării generale nr. 1518/1848, orig. maghiar.

Vitrina 22

1848 iulie 17, Sighet.- Raportul Comitetului Executiv al comitatului Maramureș către ministrul de război cu privire la mișcările populației române din plasa Vișeu.

Arh.St.Sighet, Fond: Prefectura județului Maramureș,
Actele Comitetului Executiv 1848/49 nr. 109.

1848 iulie 28, Caransebeș.- Grănicerii români din regimentul româno-bănățean, folosiți ca salahori la lucrările de construcție de la Băile Herculane, și-au manifestat deschis adîncă lor nemulțumire din cauza mobilizării și plecării batalionului, pentru a întări granița spre Țara Românească, cerînd oprirea muncilor la lucrările publice. Intrucît grănicerii se află sub influența ideilor revoluționare ale unor vizitatori din stațiune, comandantul dispune trimiterea lor de urgență la munca cîmpului.

Arh.St.Timișoara, Fond: Comandamentul general bănățean
nr. 466/45 f. 299-303, orig. german.

Portretele conducătorilor revoluției din Transilvania. În centru A.Iancu încadrat de I.Budeanu, P. Dobra, Balint și N. Solomon.

Reproducere după o litografie de epocă.

..//..

1848 sept. 29. Berchez (Barkessen).- Conducerea districtului Chioar cere orașului Baia Mare să trimită urgent o proclamație prin care să asigure pe locuitorii Chioarului, adunați în cete mari la lătarile cu regiunile miniere și înarmați cu puși, furci, coase, pari, topoare etc., că nu se va trimite împotriva lor armata staționată în Baia Mare și nici gărzile de pază. De asemenea, se cere ca proclamația să prevadă că eventualele dorințe ale locuitorilor Chioarului vor fi rezolvate pe cale pașnică fără intervenția armatei.

Arh.St.Baia Mare, Fond: Primăria orașului Baia Mare, nr. 3538, fasc. 9/1848, orig.maghiar, sigiliu aplicat.

1848.- Protocolul adunării poporului român din 16/28 septembrie 1848, la Blaj.

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj, Fond: Blaj, 1848. Orig.german.

Vitrina 23

1848 octombrie 4. Vișeu de Sus.- Pretorul Vasile Mihalca din plasa Vișeu raportează Comisiunii Centrale a comitatului Maramureș că populația comunei Zorșa sub influența ofițerilor Regimentului nr. 2 grăniceri din Bistrița, are o "atitudine dușmănoasă" față de autoritățile locale.

Arh.St.Sighet, Fond: Prefectura județului Maramureș, Actele Comisiunii Centrale din 1848/1849, nr.inv.42.

Stephan Ludwig Roth.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, R I 92 Roth, St. Ludw.

1848 octombrie 10. Cluj.- Apelul comitelui suprem al comitatului Cluj, Paul Matskusi, făcut în numele Comisiei pentru liniștea publică din comitatul Cluj, către Adunarea națională a secuilor, de a da ajutor împotriva răsculaților români și sași, arătând, printre altele, că principalii ațîțători sînt în Sibiu, Blaj și Mădărad și că armata de graniță, alcătuită din români, este de partea răsculaților.

Arh.St.Cluj - Scaunul Ođorhei, anul 1848 nr. 98/20.
Orig. maghiar.

1848 octombrie 10. Dragomirești.- Prim-pretorul Szaploneczay Ioan aduce la cunoștința conducerei comitatului Maramureș că notarul Ioanif Baia a fost bătut de către țărani din Budost, înarmați cu furci, securi etc. Totodată comunică că - sub influența grănicerilor din Mădărad - atitudinea populației din unele comune devine tot mai "dușmănoasă" față de autoritățile locale.

Arh.St.Sighet, Fond: Prefectura județului Maramureș, Actele Comisiunii Centrale din 1848/1849, nr. inv.96.

1848 oct. 10. Vișeu de Sus.- Delegații comitatului Maramureș Szapionczay Emoric și Vasile Mihalca, raportează Comisiunii Centrale rezultatele tratativelor duse în Mosei cu căpitanul Binder din Regimentul de grăniceri, în legătură cu "instigațiile" grănicerilor în Borsă. Căpitanul Binder, printre altele, a declarat că: "În Transilvania 700 de comune române au și depus jurământul pentru împărat. "Uniunea" (cu Ungaria) nu mai există, pentru că nu este sprijinită de români și de sași".

Arh.St.Sighet, Fond: Prefectura județului Maramureș, Act. Comis. Contr. din 1848/1849, nr. inv. 97.

1848 octombrie 12. Aiud.- Scrisoarea lui Dionisie Marțian Popovici, prefectul leg. a 3-a a gărzii române trimisă lui A. Treboniu Laurian, membru al Comitetului român din Sibiu, în care, pe lângă descrierea situației militare din Transilvania, se cer informații din partea corespondentului, privind evenimintele din Țara Românească.

Arh.St.Arad, Colecția documentelor 1848/49 act nr.5/1848, f.1, orig.

Vitrina 24

1848 octombrie 12. Cojocna.- Apelul orașului Cojocna adresat Adunării națiunii secuiești pentru participarea la lupta împotriva stăpînirii austriece și unirea tuturor maghiarilor, arătînd că românii pregătesc răscoala sub conducerea vicecolonelului Urban din Năsăud.

Arh.St.Cluj - Scaunul Odorhei, anul 1848 nr. 98/9, orig.maghiar.

1848 octombrie 13, Dragomirești.- Prim-pretorul Szapolncsay Ioan informează Comisiunea Centrală a comitatului Maramureș că la exemplul Borsei, Săcelului și Săliștei de Sus, precum și al tuturor localităților cu populație românească, au ajuns sub influența Năsăudului. Cere urgent trimiterea unităților militare.

Arh.St.Sighet, Fond: Prefectura județului Maramureș, Act.Comis. Centr. din 1848/1849, nr. inv. 122.

1848 octombrie 13, Debretin (Debreczen).- Nicolae Katona, comandantul armatei județului Satu Mare, se angajează față de primarul orașului Baia Mare că va potoli, cu ajutorul armatei, populația română răsculată și cere să se ia măsuri pentru asigurarea hranei și încadrării armatei.

Arh.St. Baia Mare, Fond: Primăria oraș Baia Mare, nr. 3628 fasc. 10/1848. Orig.maghiar, sigiliu aplicat.

Portretul în creion al lui Ioan Buteanu din Fântâna Codrului;
de B. Iscovescu, realizat în 1848.

1848 octombrie 6/18, Sibiu.- Ordinalul Comitetului (de pacificare
al națiunii române), semnat de A.Treboniu Laurian, prin care se
face cunoscută numirea lui Constantin Romanu în funcția de pre-
fect al Gărzii naționale din ținutul Mureșului de sus. Toți
românii sînt chemați să-l ajute în formarea și organizarea gărzii
naționale.

Arh.St.Arad, Colecția documentelor 1848/49 act nr.4/
1848, orig.

1848 octombrie 7/19, Sibiu.- Apelul intitulat: "Fraților români",
semnat de A.Treboniu Laurian, Simion Bărnăuțiu, Nicollau Bălășescu,
Florian Micheșu, Timotei Cipariu, Ioan Bran, membrii Comitetului
națiunii române, prin care se cere românilor să aibă încredere în
conducătorii lor acum cînd "începem singerosul război pentru
cauza noastră cea sfîntă". Se cere să fie gata pentru orice
jertfă, pentru că cei ce vor "cădea pentru cauza cea dreaptă
singole lor va îngroșa pămîntul libertății și al naționalității".

Arh.St.Sibiu - Episcopia evanghelică C.A. Sibiu, ad.
665/1848. Imprimat, limba română.

1848 octombrie 16, Blaj.- Apelul "Fraților români și centurioni"
dat de Ion Buteanu, "Prefectului Legiunii I primarie".

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj -
Fond Blaj, 1848. Imprimat.

Vitrina 25

1848 octombrie 4/16, Sibiu.- Decret dat de generalul
comandant al trupelor austriece, Pforrman, pentru "Recunoașterea
Comitetului Națiunii Române".

Muzeul de Istorie a Partidului Comunist, a mișcării
revoluționare și democratice din România, Cople figurată.

1848 octombrie 24/ noiembrie 5, Sibiu.- Ordinalul Comitetului Na-
țiunii Romane semnat de Simion Bărnăuțiu, ca președinte și Gheorghe
Bărnăuțiu, ca secretar, privind înființarea judecătoriilor în cadrul
tuturor garnizoanelor și în unele despărțăminte, în vederea men-
ținerii disciplinei și a ordinii.

În ordin se arată că judecătoria să fie compusă dintr-un ofițer
și 4 membri, pe cît posibil de diferite naționalități.

Arh.St.Arad, Colecția documentelor 1848/49 act nr.14/
1848, f.1, orig.

1848 octombrie 25, Miresul Mic (Kis Nyiresen).- Copia scrisorii generalului M. Dimbul p. Leinand către conducerea oraşului Baia Mare prin care comunică sosirea sa la Miresul Mic (Kis Nyiresen) pentru a potoli populaţia adunată aici în urma răspîndirii zvonului că maghiarii vor să-i atace pe români. De asemenea, asigură conducerea oraşului că românii au intenţii paşnice, dar dacă vor fi atacaţi sînt gata să primească lupta.

Arh.St.Baia Mare, Fond: Primăria oraş Baia Mare, nr. 3682 fasc. 10/1848, orig. maghiar, fără sigiliu.

Nicolae Solomon, portret de Barbu Iscovescu.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe.

1848 octombrie 27 "Kis Nyires".- Scrisoarea lui M. Dimbul p. Leinand către conducerea oraşului Baia Mare în care informează despre adunarea populară de la "Kis Nyires" şi cere, din partea populaţiei române, ca maghiarii să se abţină de la orice fel de provocări faţă de români pentru că o nouă ciocnire ar fi mai sîngerasă şi mai greu de aplanat.

Arh.St.Baia Mare, Arh. Primăriei oraş Baia Mare, nr. 3685 fasc. 10/1848. Orig. maghiar, sigiliu aplicat.

Vitrina 26

1848 noiembrie 5, Baia Mare.- Comisarul guvernamental Mihai Eötvös înştiinţează conducerea oraşului Baia Mare despre arestarea numitului Mureşan, sergent în gărzile naţionale din Baia Mare, refugiat în tabăra românilor de la Chioar.

Arh.St.Baia Mare, Arh. Primăriei oraş Baia Mare, nr. 3711 fasc. 11/1848, orig. sigiliu aplicat.

1848.- "Jurămîntul soldaţilor lui Avram Iancu la 1848", publicat în "Gazeta Transilvaniei", 1924, aug. 31, nr. 106.

Colecţia D. Braharu, Cluj.

1848 nov. 13, B orşa.- Comisarul militar Bogdany Mozes, raportează Comisiunii Centrale a comitatului Maramureş că potrivit legilor statariale "instagatorii" Odoţie Broni şi Mihai Kovats au fost spînzuraţi.

Arh.St.Sighet, Fond: Pref. jud. Maramureş, Act. Com. Centr. din 1848/1849, nr. inv. 369.

Apelurile:

"Fraţilor români", din 14 decembrie 1848.

"Frate centurione", din 20 decembrie 1848 şi

.//.

"Fraților centurioni români", din 28 decembrie 1848, semnate de Ioan Axente Sever, Prefectul Legiunii 1. Prim.

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R., Cluj - Fond Blaj, 1848.

Portrerul în creion al lui Petre Dobra, prefectul de la Zlatna, realizat de B. Iscovescu în 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, DR I/Iscovescu, B-16.

1848 decembrie 13, Căvnic.- Raportul comandantului militar din Căvnic în legătură cu mișcarea românilor din localitate și măsurile luate împotriva mișcărilor inițiate de români.

Arh.St.Sighet, Fond: Pref. jud. Maramureș, Acte milit. din 1848, nr. inv. 5.

Vitrina 27

1848 decembrie 15, Sibiu.- Apelul "Frați Români" lansat de Comitetul Națiunii Române pentru asigurarea ordinii, a bunurilor materiale, înlăturarea exceselor în administrație.

Biblioteca centrală universitară Cluj.

1848 /decembrie/ 27, Cluj.- Apelul intitulat: "de la ocîrmuirea trupelor din sus de Ardeal. Către locuitorii Ardealului", dat de generalul Bem.

Arh.St-Năsăud - Colecția Marțian nr. 29. Copie contemporană.

Portrerul în creion al lui Simion Balint de la Roșia Abrudului, realizat de B.Iscovescu în 1848.

/1848/.- Adresa Comitatului Hunedoara către baronul Puchner, comandant și guvernator militar al Transilvaniei, prin care se semnalează nesupunerea comunelor din Țara Hațegului față de autorități.

Arh.St.Hunedoara, Fond: Pref. jud. Hunedoara, nr. 13/1848 (1605).

1848 f.l. 7/10, Sibiu.- Adresa semnată de Simion Bărnuțiu, președintele și Aaron Florian, secretarul Comitatului Național Român din Sibiu, trimisă prefectului Constantin Romanu, tratînd probleme administrative, exprimînd totodată neîncrederea lor (în Guvernul austriac), deoarece nu vrea să recunoască națiunea română.

Arh.St.Arad. Colecția documentelor 1848/49 oct. nr. 86/1848, f. 1, orig.

1849 ianuarie 6, Viena.- Alexandru Papiu-Ilarian cere prepozitu-
lui Simeon Crainic un atestat din care să rezulte că tatăl său a
fost executat de insurgenții unguri.

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj - Fond
Blaj, 1848, orig.

Vitrina 28

1849 martie 9, Plăești.- Răspunsul dat de perceptorul și fostul
vicejude reșesc al Scaunului Arieș Carol Foszto Comisiei permanen-
te pentru apărarea țării, referitor la Alexandru Jobb, plăieș al
satului Bădeni, dus în fața tribunalului militar din Turda, învi-
vuit fiind de participare la revoluția în cauza românilor.

Arh.St.Cluj - Scaunul Arieș, anul 1849 (Comisia pentru
apărarea patriei) nr. 251. Copie contemporană maghiară.

Florian Aaron, portret realizat după o litografie contemporană.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe.

1849 august 4/16, Teiuș.- Imputernicire dată lui D.Albani, Mol-
doveanu de către Ioan Maior, viceprefect și Ioan Pamfil, secretar
la Prefectura legiunii 1 cu privire la recrutare și strângerea
armelor.

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj, Fond:
Blaj, 1848. Orig.

1849 septembrie 1, Lugoj.- Raportul administratorului domeniului
din Fărășești cu privire la convorbirea dintre Eftimie Murgu și
generalul Bem, care a avut loc la Făget în noaptea de 14/15 au-
gust 1849, cu participarea emisarului Florescu din Țara Românească.

Arh.St.Lugoj, Fond: Pref. jud. Severin nr. 63/1849 f.3,
orig. germ.

Vitrina 29

1849 noiembrie 7, Mocira.- Relatare în legătură cu întâlnirea
unor țărani români din jurul Cehului Silvaniei și discuțiile avute
cu Alexandru Buda care, la întrebările puse de țărani, a arătat
că, după părerea sa și a celorlalți deputați români, pentru vărsa-
rea de sânge "cauzatoriu singur e guvernul maghiar" și că dînsul
"vede dreptatea națiunii române".

Arh.St.Baia Mare, Fond: Parohiale Protopop gr. cat. Baia
Mare, Protocol 1849-1850, poz. 112, orig.

././.

Portretul în creion al lui Adam Balint realizat de B.Iscovescu.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe DR I/
Iscovescu, B.8.

Vitrina 30

1848 mai 12/24, Braşov.- Textul manifestului lansat de revoluţionarii moldoveni refugiaţi la Braşov, printre care şi fraţii Alecsandri, cu titlul "Principiile noastre pentru reformarea Patriei" cuprinzând 6 puncte revendicative. - Autografele semnatărilor.

Biblioteca Academiei R.S.R. Filiala Cluj MS.C 53-1951.

"România rupîndu-şi cătuşele", litografie colorată realizată de C.D.Rosenthal, 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe GR I/
Rosenthal C-1.

1848 august.- "Dorinţele Partidei Naţionale în Moldova" - programul revoluţionarilor moldoveni, întocmit în august 1848 de către Mihail Kogălniceanu. În acest document, printre altele, se prevedea fără echivoc, ca o sarcină primordială, unirea Moldovei cu Ţara Românească care este "cununa tuturor reformelor"... "cheia de boltă fără de care edificiul naţional s-ar prăbuşi".

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca.

Vitrina 31

Portretul lui N.Bălcescu, litografie de Wonnberg.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, GR.
III/Wonneberg G-2.

1848 iunie 9.- Proclamaţia adoptată la Izlaz cuprinzînd cele 22 de puncte ce constituiau programul revoluţiei din Ţara Românească.

Arh.St.Buc., A.I.C. Original tipărit pe mătase galbenă.

Sigiliul Guvernului Vremelnicesc.

Arh.St.Buc., A.I.C., Sigiliu.

././.

Vitrina 32

1848 iunie 15, București.- Nr. 3 al Buletinului Oficial al principatului Țării Românești în care sînt publicate primele decrete avizate de Guvernul Vremelnicesc.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca Inv. I/112.

1848 iunie 12.- "Trăiască România liberă" articol publicat în "Pruncul Român" nr. 1.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P.II/43.

Fruntașii revoluționari din Țara Românească la 1848, litografie reprodusă din Illustrierte Zeitung din 21 iulie 1848, f. 41.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampă GR I/Anonim - 17.

Vitrina 33.

1848 iunie 14, Orșova.- Din raportul Comandantului de cordon al Dunării de Jos către Comandamentul general bănățean din Timișoara rezultă că, avînd în vedere situația revoluționară de pretutindeni, Principatele Române, respectiv județul Mehedinți și autoritățile austriece, au luat măsuri pentru întărirea posturilor de cordon la graniță. Acest fapt poate fi interpretat și ca măsură de pază împotriva unei eventuale mișcări ale populației de graniță.

Arh.St.Timișoara, Fond: Comandamentul general bănățean nr. 467/8 f. 24-26, Orig., copie germană.

Sigiliul Guvernului Provizoriu.

1848 iunie 16.- "In numele poporului român", manifest de mulțumire al guvernului provizoriu, semnat de toți membrii guvernului.

Biblioteca centrală universitară "M.Eminescu" - Iași.

1848 iul. 12, București.- Extras din proclamația Guvernului Provizoriu al Țării Românești, adresată pentru a apăra în continuare cauza revoluției:

"Acest decret de recunoștință către popoul întreg al Capitalci și către toți cei ce s-au închinat spre mîntuirea patriei se va scrie în litere de aur și se va depune în Arhivele Statului spre comemorația zilelor de la 9, 11, 19 și 30 iunie" 1848 în Principatele Române. vol. V f. 434.

Arh.St.Buc., A.I.C. Biblioteca III/5821.

Subscrierile capilor revoluțiunii de la 1848.

Fotocopie.

Vitrina 34

Ana Ipătescu pornind în fruntea maselor să elibereze Guvernul Provizoriu arestat de contrarevoluționari la 19 iunie. Gravură de Rusu Ciobanu Victor.

Biblioteca Academiei R.S.R. Cabinetul Stampe GR I/Rusu, C.V. - 9.

1848 /post 19 iunie/.- Plîngerea Iohanei Roth adresată Guvernului Provizoriu prin care arată stricăciunile pe care atelierul și depozitul ei de dogărie le-au suferit cu prilejul evenimentelor din București la 19 iunie. Masele i-au luat butoaie și doage pentru a amenaja baricade în jurul Palatului Domnesc unde fuseseră arestați membrii Guvernului Provizoriu.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 23/
1848 f. 23.

1848 iunie 24, București.- Samuel Tökasz aduce la cunoștința Ministerului din Bauntru că în ziua de 19 iunie "o sumă de norod" i-au luat din prăvălia sa, care se află lângă biserica Crețulescu, 36 puști și pistoale.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 23/
1848, f. 10.

Palatul de pe podul Mogoșoaiei - Casele lui Dinicu Golescu care se aflau pe locul unde astăzi este Palatul Republicii în care a funcționat Guvernul Provizoriu, litografie de J.R.Huber.

Biblioteca Academiei, Cabinetul de Stampe, GR.III/Huber
J-1.

1848 iunie 25, București.- Articolul "O înaltă trădare" publicat în "Popolul Suveran" nr. 2 referitor la acțiunea coloneilor Solomon și Odobescu din ziua de 19 iunie.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P III/1.

1848 iunie 24, București.- Nr. 5 al Pruncului Român în care s-a publicat articolul Unire, în care se cere pentru desăvîrșirea victoriei revoluției unirea tuturor oamenilor cinstiți.

.//.

Vitrina 35

1848 iulie 12, București.- Dreptate - Frăție, In numele poporului român - Guvernul Provizoriu. Mulțumirile aduse maselor care au contribuit la înlăturarea complotului de la 19 iunie 1848. Manifestul este semnat de membrii guvernului.

Arh.St.Buc., A.I.C. - Biblioteca, foi volante III/63.

Niță Magheru, portret realizat de Barbu Iscovescu.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe.

1848 iulie 23, București.- Lista de morți și răniți din timpul evenimentelor de la 19 iunie la București.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 23/1848, f. 97.

Golescu Maria, portret.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe
F II 8093.

1848 august 3, București.- Numărul 22 al Gazetei "Pruncul Român" în care se dau relații despre sprijinul acordat Guvernul Provizoriu prin daruri patriotice. Este publicat anunțul dat de Maria Rosetti care acordă pentru propagandă sumele rezultate din meditațiile pe care le face cu tineretul studios. Reține atenția și editorialul "Revoluția și reacțiunea".

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P II 43.

1848 iulie 21, Tatomirești.- Gheorghe Magheru, general căpitan al armiiilor neregulate, inspector general al guardiilor naționale și membru al Guvernului Provizoriu, fiind informat de uneltirile reacționare ale lui Nae Fratoșțițeanu și Teodor Zărăfescu, cere administratorului de Dolj să-i aresteze.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 16 p.I/1848 (inv. 20), f. 145.

1848 iulie 27.- Locuitorii satului Poiana cer comisarului pl. Cîmpu jud. Dolj să înlocuiască pe subadministratorul de plasă, fiind contra revoluției.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. Dolj, dos. 16 p.I/1848 (inv. 20), f. 261.

.//.

Vitrina 36

Bucureștiul pe la mijlocul sec. XIX vedere de la Curtea Arsă,
desen de M.Bouquet.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe St.
V/360.

1848 iulie 9/21, București.- Nicolae Golescu, în numele Secretariatului de Stat al Țării Românești, serie consulului Sardiniei din Galați arătând situația din țară, evenimentele și sensul lor, în urma revenirii guvernului provizoriu.

Arh.St.Buc., A.I.C., Microfilm Italo-Torino.

/1848/- "Protestație de către românii Valachiei adresate la Anglia, Austria, Franța și Prusia".

-Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj Fond: Blaj, 1848. Copie contemporană.

C.Aristia, portret după o gravură pe lemn publicată în Illustrierte Zeitung nr. 316, 1849 iulie 21, cuprinzând portretele fruntașilor revoluționari de la 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R. Cabinetul de Stampe, GR I/
Anonim - 17.

1848 august 21, București.- "Libertatea tiparului" articol publicat în Gazeta "Fruncul Român" nr. 30.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca, P.II.43.

I.Heliade Rădulescu, portret după o gravură pe lemn publicată în Illustrierte Zeitung nr. 316, 1849 iulie 21, cuprinzând portretele fruntașilor revoluționari de la 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, GR I/
Anonim - 17.

/1848 august/- Înștiințare că se recunoaște Locotenența semnată de 32 intelectuali revoluționari.

Biblioteca centrală universitară "M.Eminescu" - Iași.

././.

Vitrina 37

1848 iulie 17, Tîrgu Jiu.- Circulară către învățătorii de la școli le rurale ca să explice sătenilor proclamația guvernului.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: Min. Cultelor și Instr.Publice dos. nr. 1454/1848, f. 58, concept.

1848 iulie 17.- Directive pentru explicarea în fața sătenilor a celor 21 de articole din Proclamație.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: Ministerul Cultelor și Instr. Publice, dos. 1454/1848, f. 59-59v, 86. Copie.

D.Bolintineanu, redactor al ziarului pașoptist "Poporul Suveran".

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, F.II 2255.

1848 iulie 19.- Numirea unor comisari propaganzi în județul Dolj: Costache Zaman, Iancu Papadopolu, Veniamin ierodiaconul și Boerescu Vasile.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 74/1848 (inv. 82), f. 68.

1848 august 20.- Ministerul din Lăuntru trimite 250 exemplare tipărite cu explicarea constituției pentru a fi citite sătenilor de comisari "în glas mare și înțeleghător".

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 74/1848 (inv. 82), f. 151.

1848 iulie 23.- Subadministratorul plășii Jiul de Jos raportează administratorului județului Dolj că Scarlat Stănciulescu, Năstase Fotescu și clăcașul Tudorache Pîrvan propagă idei revoluționare printre clăcașii de pe moșia m-rii Sadova.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 16 p.I/1848 (inv. 20), f. 189.

Vitrina 38

1848 noiembrie 1.- Departamentul din Lăuntru atrage atenția cîrmuitorilor din județe să fie cu cea mai mare băgare de seamă asupra candidaților învățători și logofeților de la sate, care în timpul revoluției au fost elementele cele mai active, continuînd și acum cu propaganda. Cere arestarea de îndată și pedepsirea celor prinși că se dedau la propovăduiri revoluționare.

Arh.St. Ploiești, Fond: Pref. jud. Prahova, inv. 64/1848, f. 5-7.

1848 noiembrie 12.- Subcîrmuirea plășii Poșgoria înaintează Cîrmuirii jud. Prahova pe Matei Popescu candidatul (învățătorul) satului Cînteu, care s-a dovedit a fi un revoluționar, răspîndind și alte scrisori netrebnice, ca și Alecu Dumitrache Buzatu din tîrgul Vălenilor. Înaintează de asemenea o scrisoare a lui Matei Popescu către Toma Negulescu din Bucov (Cîrmuirea dă din să fie asigurat la arestul poliției pînă va da poruncă.

Este anexată în original scrisoarea lui Matei Popescu din 7 noiembrie către Toma Negulescu prin care-l roagă să-i comunice dacă într-adevăr Eforia (Școalelor) a dat dezlegarea pentru leașa candidaților pe trei trimestre, deoarece nu poate veni să-l vadă decît numai cu această ocazie.

Arh.St.Ploiești, Fond: Pref. jud. Prahova, inv. 18/1847 f. 9-10.

1849 februarie 28.- Departamentul Trebilor din Lăuntru face cunoscut Cîrmuirii jud. Prahova să aresteze pe ierodiaconul Nichifor de la mănăstirea Iespezi care "pe cînd armia rusească s-a aflat aproape de Buzău era îmbrăcat cu rasă, încins cu brîu de bete negre, în brîu înfipite păstoale și sabie cu care gonea norodul pînă în oraș".

Arh.St.Ploiești, Fond: Pref. jud. Prahova, inv. nr.64/1848, f. 99-109.

1849 martie 18.- Departamentul din Lăuntru face cunoscut Cîrmuirii jud. Prahova să ia măsuri drastice pentru confiscarea proclamațiilor răspîndite de guvernul revoluționar din Transilvania, ce sînt strecurate în secret în principat, precum și pentru pedepsirea acelorora care dețin asemenea proclamații și nu le predau departamentului.

Arh.St.Ploiești, Fond: Pref. jud. Prahova, inv. 18/1847, f. 117.

1849 iunie 17, Coltea.- Interogatoriul profesorului Aaron Florian.

Este relevat rolul pe care l-a jucat la 19 iunie pentru readucerea Guvernului provizoriu, organizarea administrativă a județului Dolj precum și modul cum au acționat masele la Craiova pentru arderea Regulamentului Organic.

După înăbușirea revoluției în Țara Românească participă în calitate de secretar al Comitetului Națiunii Române la evenimentele petrecute în Transilvania.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: Comisia ..., dos. 54/1849.

././.

Vitrina 39

I.C.Brătianu, portret după o gravură pe lemn publicată în *Illustrierte Zeitung* nr. 316, 1849 iunie 21, cuprinzând portretele fruntașilor revoluționari de la 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, GR I/Anonim - 17.

1848 iunie 19, București. - Numărul 1 al Gazetei politice și literare "Poporul Suveran". Redactor responsabil Bolintineanu.

Arh.St.Buc., A.I.C. - Biblioteca P III 11.

1848 iulie 12. - Subadministrația plășii Filipești raportează Cîrmuirii că locuitorii vîtrei mănăstirii Mislea, refuză să plătească neguțătorului Gheorghe Ioan de la Mislea ierbăritul pe anul 1847, sub cuvînt că ei sînt din cei dezrobiți cărora li se iartă datoriile către proprietate pe termen de trei ani.

Arh.St.Ploiești, Fond: Pref. jud. Prahova, inv. 18/1847, f. 96 (f.v.).

1848 iulie 15. - Subadministratorul plășii Bîrca reclamă Administrației de Dolj nesupunerea țăranilor clăcași din satul Bîrca față de datoriile proprietărești.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 16 p. I/1848 (inv. 20), f. 129.

1848 iulie 27, București. - Articolul "Ce sînt datori cetățenii patriei" publicat în gazeta "Pruncul Român" nr. 19.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P II 43.

I.Voinescu II, portret după o gravură pe lemn publicată în *Illustrierte Zeitung* nr. 316, 1849 iulie 21, cuprinzând portretele fruntașilor revoluționari de la 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, GR I/Anonim - 17.

Vitrina 40

1848 iulie 6. - Proclamația: "În numele poporului român". "Guvernul provizoriu către locuitorii din sate".

Biblioteca centrală universitară "M.Eminescu" - Iași, Foaie volantă.

1848 iulie 25, Craiova. - Alegerea deputaților Stoian Iovan, din

partea sătenilor clăcași și Dimitrie Haralamb, din partea proprietarilor; cei doi urmînd să reprezinte județul Dolj la dezbaterile pe marginea proiectului pentru articezul proprietății.

Arh.St.Craiova, Fond: Prof. jud. Dolj, dos. 80/1848, (inv. 88), f. 30.

O.Bolliac, tînar de pe o gravură pe lemn publicată în *Illustrirte Zeitung*, 1849, cuprinzînd portretele fruntașilor revoluționari de la 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe F. II. 20866.

1848 iulie 25 (Brăila).- Jurnal prin care reprezentanții clăcașilor din județul Brăila îl aleg pe Dumitrache Lipan în comisia proprietății.

Arh.St.Brăila, Fond: Prof. jud. Brăila, dos. nr. 678/1848, f. 59.

1848 august 31.- Frați săteni! Manifest prin care se face cunoscut că sînt scutiți de "banii pentru zilele de drum" din anii 1847-48. Este semnat de C.A.Rosetti.

Biblioteca centrală universitară "M.Eminescu" - Iași.

1848 septembrie 4, București.- "Emanciparea clăcașilor" articol publicat în gazeta "Fruncul Român" nr. 36.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P II 43.

1848 septembrie 6.- Dreptate-frăgie. Locotenența Domnească se adresează țăranilor anunțînd că de la 1 iunie au fost "scutiți de clacă, de iobăgie, de ziua de plug".

Biblioteca centrală universitară "M.Eminescu" - Iași.

N.Golescu, portret după o gravură pe lemn publicată în *Illustrirte Zeitung* nr. 316, 1849 iulie 21, cuprinzînd portretele fruntașilor revoluționari de la 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, GR I/Anonim - 17.

Vitrina 41

1848 septembrie 26.- Subscriitorul plășii Balta raportează Stăpînirii jud. Dolj că locuitorii satelor mari de pe marginea Dunării continuă să se răzvrătească împotriva stăpînirii, strigînd că au jurat să moară pentru constituția Guvernului Provînoria.

Arh.St.Craiova, Fond: Prof. jud. Dolj, dos. 16 p. 11/1848 (inv. 21), f. 5.

1848 septembrie 29.- Cîrmuirea jud. Dolj cere comandantului regimentului nr. 1 să-i trimită patruzeci de soldați pentru prinderea lui Costache Zaman, aflat și acum în fruntea unor sate revoltate.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 16 p. II/
1848 (inv. 21), f. 35.

1848 octombrie 8.- Subcîrmuitorul pl. Balta raportează Cîrmuirii jud. Dolj că toate satele sînt răzvrătite și că s-au revoltat și sătenii coordonași din cele zece sate de pe linia Dunării, zicînd că nu recunosc decît stăpînirea pentru care au jurat.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 16 p. II/
1848 (inv. 21), f. 119.

1848 octombrie 10.- Subcîrmuitorul plășii Tîrgșor raportează Cîrmuirii jud. Prahova că, în urma plîngerii lui Iorgu Alexandru Mimi, proprietarul moșiei Podul Văleni, contra a patru locuitori: Gheorghe al Micului, Neacșu Pătrănoiu, Tinca al Cristinii și Anghel Nedelcu, a mers la fața locului și a constatat că în adevăr aceștia nu numai că în trecuta răscoală au adus pagube proprietarului, luîndu-i prin silnicie niște livezi, dar încă se îndărătnicesc insuflînd și celorlalți locuitori duhul Constituției și îndemnîndu-i să nu-și îndeplinească obligațiile față de proprietar. Pe verso, este ordinul Cîrmuirii prin care arată că au fost dojeniți și că urmează să fie dați pe cheazășie.

Arh.St.Ploiești, Fond: jud. Prahova, inv. 18/1847,
f. 174 (f.v.).

1848 octombrie 13.- Subcîrmuirea pl. Jiu de Jos raportează Cîrmuirii jud. Dolj că locuitorii satului Drănic continuă să se împotrivească stăpînirii, fiind astfel o pildă rea și pentru celelalte sate.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 16 p. II/
1848 (inv. 21) f. 165.

1849 ianuarie 27.- La plîngerea locuitorilor satului Bîrca împotriva arendașului moșiei care i-a ținut trei zile închiși, fiindcă n-au avut bani pentru clacă, Subcîrmuirea pl. Balta raportează cîrmuirii jud. Dolj că numiții, fiind clăcași de 10 ani, în timpul revoluției s-au răscolat numindu-se moșneni și nu se supun la clacă.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 10/1849
(inv. 16), f. 112 și 112 v.

1848 decembrie 20.- Subcîrmuirea pl. Balta raportează Cîrmuirii jud. Dolj că patru locuitori din satul Băilești, după revoluție, s-au haiducit și încercările ca să-i prindă au rămas zadarnice.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 25/1848
(inv. 30), f. 391, orig.

1849 mai 2.- Egumenul m-rii Horezu cere Cîrmuirii jud. Dolj să izgonească pe locuitorul Vasile Vasile de pe moșia Gerocu, deoarece "mai ține și acum în capu-i fumul libertății".

Arh.St.Craiova, fond: Pref. jud. Dolj, dos. 10/1849
(inv. 16) f. 618.

Vitrina 42

1848 iunie 26.- "În numele poporului român", proclamație prin care Guvernul Provizoriu face cunoscut eliberarea ȝiganilor din robie și desființarea bății.

Biblioteca centrală universitară Iași - "M.Eminescu",
Foi volante.

Eliberarea robilor ȝigani, acuarelă de Th.Aman.

1848 iulie 8.- Publicație a Comisiei de eliberare a robilor ȝigani aducînd la cunoștință procedura de eliberare a acestora.

Muzeul de Istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România. Copie figurată.

1848 iulie 12.- Publicație a Comisiei pentru eliberarea robilor.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca, foi volante III/52.

Ioasaf Snagoveanu, portret după o gravură pe lemn publicată în Illustrierte Zeitung nr. 316, 1849 iulie 21, cuprinzînd portretele Fruntașilor revoluționari de la 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, GR I/
Anonim - 17.

1848 septembrie 28/octombrie 10, București.- Manifestul nr. 184 al Comisariatului împ. Faud și Caîmacamului C.Cantacuzino prin care face cunoscut că "toate acturile slobozite în vremea revoluției" pentru "dezrobirea ȝiganilor" rămîn desființate și "bileturile" date să li se ia înapoi.

Biblioteca centrală universitară "M.Eminescu" - Iași.
Foaie volantă.

Vitrina 43

1848 iulie 14, București.- Decret dat de Guvernul Provizoriu pentru alegerea deputaților în adunarea constituantă.

Arh.St.Buc., A.I.C. - Biblioteca - Foi volante IV/43.

C.A.Rosetti, portret după o gravură pe lemn publicată în Illustrierte Zeitung nr. 316, 1849 iulie 21, cuprinzând portretele fruntașilor revoluționari de la 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, GR.
I/Anonim - 17.

St. Golescu, portret după o gravură pe lemn publicată în Illustrierte Zeitung nr. 316, 1849 iulie 21, cuprinzând portretele fruntașilor revoluționari de la 1848.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe, GR.
I/Anonim - 17.

1848 iulie 19.- Instrucțiunile Guvernului Provizoriu, al Țării Românești, pentru punerea în aplicare a decretului privitor la alegerile generale pentru adunarea constituantă.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca, Foi volante III/41.

Vitrina 44

1848 iunie 21.- "In numele poporului român", proclamația prin care Guvernul Provizoriu face apel pentru crearea unei "gwardie mobilă".

Biblioteca centrală universitară "M.Eminescu", Iași.
Foaie volantă.

1848 iunie 28, București.- Decretul Guvernului Provizoriu pentru organizarea trupelor de dorobanți pentru apărarea țării.

Arh.St.Buc., A.I.C. - Biblioteca, Foi volante III/36

1848 iulie 5, București.- Ministerul Treburilor din Afară al Țării Românești face cunoscut Ministerului de Interne că teftendarul pașei din Rusciuc l-a informat că un Constantin cișmegiul din Călărași înscrie oameni la oștire, obligându-i să-și vîndă vitele pentru a cumpăra arme.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 19/
1848, f. 34.

1848 iulie 6, București.- Guvernul Provizoriu al Țării Românești aprobă formarea unui comitet dintre negustori pentru înscrierea cetățenilor în garda națională.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond. M.A.I. - Ad-tive, dos. nr.
19/1848, f. 41, orig.

.//.

Generalul Gh. Magheru, portret după o gravură pe lemn reprezentând pe fruntașii de la 1848, publicată în *Illustrierte Zeitung*, Leipzig, nr. 316, 21 iulie 1849, f. 41.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe GR
I/Anonim - 17.

1848 iulie 7, București.- Mesajul adresat poporului de Guvernul Provizoriu prin care cheamă masele la apărarea cauzelor revoluției
Arh.St.Buc., A.I.C. - Biblioteca, Foi volante III/40.

Vitrina 45

1848 iulie 9.- Ministerul de Finanțe face cunoscut Ministerului de Interne să dea dispoziții conducerii jud. Romanați că pentru înarmarea gărzii naționale să se ia două treimi din capitalul cutiilor sătești.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 19/
1848, f. 99, orig.

1848 iul. 11.- Guvernul Provizoriu autorizează pe ministrul oștășesc să alcătuiască steagurile oștirii.

Arh.St.Buc., A.I.C., Comisia, dos. 1/1848, f. 1197.

1848 iulie 13, București.- Apelul Guvernului Provizoriu adresat soldaților pentru a apăra în continuare cauza revoluției. Sînt adresate mulțumiri pentru modul cum s-au comportat apărînd cuceririle revoluției.

Arh.St.Buc., A.I.C. - Biblioteca, Foi volante III/58.

1848.- Apelul "Fraților cetățeni", lansat de generalul C.Tell, adresat locuitorilor capitalei în care se aduce la cunoștință componența Comisiei centrale și membrii comisiilor celor 5 sectoare (vopsele) ale orașului București. Se anunță începerea înscrierilor în Garda Națională.

Biblioteca Centrală Universitară Iași - M.Eminescu.
Foaie volantă nr. 78.

1848 august 30.- Decretul dat de Locotenența Domnească pentru ridicarea unei statui în memoria lui George Lazăr, în București la Sf. Sava. Sumele puse la dispoziție din vistieria statului și a Casei Scoalelor precum și apelul pentru subscripție publică.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: Min. Instrucțiunii - Țara Românească, dos. 1477/1848, f. 2.

././.

1848 septembrie 11, București.- Răspunsul tinerilor "studenți" de la Sf. Sava la Apelul generalului Ch. Tell, solicitînd primirea în armata revoluționară. În Gazeta "Popolul suveran" se publică și repartizarea lor la armele: infanterie, cavalerie și artilerie.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P III/1.

1848 septembrie 13.- Colonelul Pleșoianu, comandantul Regimentului nr. 1, invită autoritățile din Craiova la solemnitatea sfîrșirii steagurilor.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 74/1848 (inv. 82), f. 215.

Vitrina 46

1784 decembrie 17, Bistrița.- Scrisoarea magistratului orașului Bistrița către magistratul orașului Baia Sprie despre desfășurarea răscoalei țăranilor români, a căror căpetenie, numită Horea, se intitulează "rege al Daciei".

Arh.St.Cluj, Fond: Primăria or. Baia Sprie, anul 1785 nr. 1, orig. latin.

1844 decembrie 18.- Fragment din articolul "Naționalitate" de G. Barițiu în care se subliniază necesitatea unirii celor 3 țări române publicat în "Foaia pentru minte, inimă și literatură" nr.51.

Arh.St.Brașov - Biblioteca.

1848 f.d., Sibiu.- În memoriul Universității săsești din Sibiu se spunea, printre altele: "Daunele pe care le poate aduce încorporarea Transilvaniei în Ungaria sînt cu totul covîrșitoare față de foloasele aparente".

Arh.St.Sibiu, Fond: Universitatea Săsească Sibiu, nr. 521/1848.

/1848/.- Adresa făcută către Împăratul Rusiei prin care se aduce la cunoștință hotărîrea poporului român de a se constitui în stat liber. Tipărită pe 2 foi și în două coloane; românește și franțuzește.

Biblioteca centrală universitară "M.Eminescu" - Iași, Foi volante.

/1848 aprilie/.- Versuri îndemnătoare la luptă și unire, care au circulat sub formă de foaie volantă tipărită, provenind din Bucovina.

Arh.St.Buc., A.N. MMDCCLXXIX/15 și Arh.St.Iași, tipări-turi Foi volante.

1848 f.d., Braşov.- Raportul judeului primar din Braşov în care se scrie:

"Au sosit în Braşov mai mulţi români din Țara Românească, s-au refugiat la Braşov, fiind prigonii de Vodă. Intre ei se găsesc învățătorul de origine ardelean Constantin Român, un alt refugiat se ascunde sub numele de Gh. Stelontza - de fapt este un boier din Moldova cu numele de Sion. Din mai multe locuri s-au raportat că acești străini au făcut declarații cu privire la reînființarea unui imperiu dac. George Vasiliu (Balș) și G.Stelontza (G.Sion) se pregătesc să plece, ca și C.Roman, la Sibiu, iar de acolo la adunarea de la Blaj".

Arh.St.Braşov, Fond: Primăria or. Braşov, actele magistratului nr. 158 din 1848.

Vitrina 47

1848 aprilie 5/17, Bucureşti.- A.T.Laurian îi scrie lui Bălăşescu despre primirea gramaticelor sale. Il anunță că i-a mai trimis o scrisoare prin feciorul popii din Sălişte, împreună cu numerele 7-12 din ziarul "Universul".

Se interesează de evenimentele din Transilvania, considerînd că este timpul, să se unească, să ceară sobor universal românesc, independență națională, deopotrivă cu cea maghiară, secuiască și săsească. Pe viitor legile să fie scrise în limba română, iar în toate dicasteriile să fie puși dregători români, iar jalbele să se primească în limba română. Românii să se adune cu miile, acum cînd s-au slăbit legăturile despotice.

Biblioteca Centrală Universitară Cluj - Fond Miko, cutia 77, orig.

1848 aprilie 28, Braşov.- Căpitanul comandamentului militar al oraşului Braşov informează la 28 aprilie magistratul că au sosit 3 persoane din Țara Românească și Moldova, care, precum se pare, vor să propage în rîndul populației românești ideea înființării unui stat dac.

Arh.St.Braşov, Fond: Primăria or. Braşov, actele magistratuale, nr. 152 din 1848.

Portretul lui Ioan Maiorescu de C.Lecca, reprodus din volumul I Maiorescu de N.Bănescu și V.Mihăilescu, Bucureşti, 1912.

Biblioteca D.G.A.S. III 2696.

1848 aprilie 18, Bucureşti.- Axente Sever îi scrie lui Simion Bărnuțiu despre preocupările sale la Bucureşti. În legătură cu adunarea națională anunțată de Organul Luminării spune că nu se poate împăca cu uniunea, fiindcă "deși asigură legile Ungariei o soartă mai bună țăranului, ele însă se vor înființa anevoie, apoi oare toate acelea îmbunătățiri ce să fac pentru el nu vor fi plătite cu pierderea naționalității române ?"

Intreabă pe Bărnăuțiu dacă se va duce la adunare, căci lui îi este teamă să nu fie prins dacă va merge la Blaj. In ce-l privește a fost sfătuit să nu plece, ci să aștepte "deciziunea cauzei". Il roagă să-i comunice dacă are nevoie de el. Ei la București fac planuri "care poate cei mai copti la minte și mai moderați nu le vor aproba". Se gîndește la o răscoală a românilor împotriva străinilor și împotriva servitutii. Ii dă și alte știri din Țara Românească.

Biblioteca Centrală Universitară Cluj - Fond: Mikó, cutia 77, orig.

1848 mai 3/15, Blaj.- "Protocolul Adunării generale a Națiunii Române din Transilvania" care s-au ținut la Blaj, "în anul domnului 1848 mai 15/3".

Din petiția națiunii române:

"1. Națiunea română, răzimată pe principiul libertății, egalității și frăției, pretinde independența sa națională, în respectul politic, ca să figureze în numele său ..."

Biblioteca centrală universitară Cluj - Colecții speciale. Imprimat.

1848 mai 14, Nadeș (fost Nadeșul Săsesc, azi Sighișoara, jud. Mureș) Gazda ~~Pop~~ Pop, administrator de moșie, scrie baronului Apor Lăzar, conducătorul Cancelariei Transilvaniei din Viena după demisia cancelarului Jósika Samu, că "scopul românilor este să se unească cu Țara Românească; acest scop este răspîndit prin ațîțarea de către Pop Alexandru fost student la Blaj, care cauză să obțină sprijinitori dintre români pentru acest scop; mîine, în ziua de 15 mai se va ține adunarea română la Blaj, care va fi hotărîtoare în multe privințe".

Arh.St.Sf.Gheorghe, Fond: Familia Apor "N", Scrisori particulare, Fasc. XI, nr. 21. Orig. maghiar.

"Națiunea română, răzimată pe principiul libertății, egalității și frăției, pretinde independența sa națională, în respectul politic, ca să figureze în numele său".

"Petiția națiunii române" pct. 1 prezentat de A.T.Laurian la Adunarea Națională, Blaj, 1848.

Vitrina 48

1848 mai 12/24, Brașov.- "Prințipiile noastre pentru reformarea patriei", redactate de revoluționarii moldoveni la 12/24 mai 1848 în Brașov.

La punctul 6 se prevede: "Unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat neatințat românesc".

Biblioteca centrală universitară Cluj - Colecții speciale, imprimat.

1848 iunie 12.- "Către frații noștri din Moldova" articol publicat în "Pruncul român" nr. 1 în care se cere izgonirea lui Mihail Sturza. "Munteanul și moldoveanul sînt toți români, sînt frați, o singură nație; uniți-vă cu noi. Să ne dăm mîne ca niște frați".

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P. II/43.

1848 iunie 12, Cluj.- Insemnare în registrul de raporte al gărzii naționale din Cluj despre luare sub pază a lui Alecu Russo, escortat la Cluj de la Dej.

Arh.St.Cluj - Registrul de rapoarte al gărzii naționale, nr. crt. 172. Orig. maghiar.

1848 iunie 11/23, Vîrșeț.- Scrisoarea lui Ștefan Paris, teolog, către parohul Sibiului, Nicolae Manu, în care descrie primirea entuziastă făcută de populația românească din Banat lui Eftimie Murgu, care pregătește pe data de 15 iunie o adunare națională la Lugoj, ca cea ținută la Blaj.

Amintind și de impresia puternică ce a produs, între românii din Banat proclamația din "Foaia ..." nr. 22, se referă și la "viitorul întregii națiuni române din toată Dacia".

Biblioteca centrală universitară Cluj - Colecția Mikó, cutia 77, orig.

"Ideea unui imperiu român a cuprins mii de inimi".

St. L.Roth, Gesammelte Schriften und Briefe, vol. VII p. 55 (ed. 1964).

1848 iunie 26.- "Către frații noștri din Moldova" articol publicat în "Pruncul Român" nr. 6.

Arh.St.Buc., A.I.C. - Biblioteca, P. II/43.

Vitrina 49

1848 iunie 26, București.- Raportul lui Timoni, consul austriac la București, către Ministerul de Externe din Viena, prin care informează despre planul boierilor moldoveni fugiți în Transilvania de a ataca țara și despre cererea lui Talaat Effendi comisar, fost ministru otoman, la Berlin, adresată baronului Puchner, ca să împiedice adunări înarmate la graniță cu intenții ostile Principatelor.

Arh.St.Buc., A.I.C. - Xeroxuri Austria, cutia V. pach. VI, nr. 2-a

1848 iulie 13.- "Unire cu Moldova" articol publicat în "Pruncul Român" nr. 13.

Arh.St.Buc., A.I.C. - Biblioteca, P.II.43.

1848 iulie 14.- Scrisoarea lui N.Bălcescu adresată lui I.Ghica în care este amintită încheierea acordului de la Seghedin cu revoluționarii maghiari în urma stăruințelor sale.

Muzeul Brukenthal, Fototeca secției de istorie nr. 951/18.

Vitrina 50

1848 iulie 19.- "Unirea Moldovei cu Țara Românească" articol publicat în "Popolul Suveran" nr. 9.

Arh.St.Buc., A.I.C. - Bibliotecă, P.III/14.

1848 august 5, Viena.- Scrisoarea lui A.G.Golescu către Maiorescu și Laurian despre activitatea sa la Viena în interesul revoluției române și despre ceea ce trebuie să facă cei din Transilvania: "... nu slăbiți propagarea românismului prin regimentele grănițiere căci acolo ne stă toată speranța ..." "... Unire dar cătați să fie între români ..."

Biblioteca centrală universitară Cluj, Colecția Mikó, cutia 77, orig.

1848 octombrie 28, Sibiu.- Proclamația Comitetului Național Român cu sediul la Sibiu, ales de adunarea de la Blaj, împotriva unirii Transilvaniei cu Ungaria.

Arh.St.Sibiu, Fond: Episcopia Evanghelică, nr. 665/1848.

1849 ianuarie 18, Zlatna.- Scrisoarea lui Alecu Golescu către Avram Iancu.

Biblioteca ASTRA Sibiu, mapa XXI/1.

1849 august 15.- Ultima convorbire între generalul Bem cu Eftimie Murgu la Fărășești (plasa Făget), care îl informează pe Bem de mersul tratativelor cu tribunii lui Iancu. Bem intenționează să se retragă în Ardeal pe care vrea să-l transforme în punctul de bază pentru eliberarea Ungariei de sub jugul Habsburgilor. Murgu vrea să pregătească o insurecție armată în Muntenia și Moldova.

Arh.St.Banat, Fond: Comitetul Provizoriu Severin, dos. 63/1849, orig. maghiar.

././.

Vitrina 51

1848 iunie 13, Focșani.- Raportul comandantului de graniță din-spre Valahia către Miliția Moldovei, prin care face cunoscut că a sosit în Focșani, consulul rus Kotzebue venind din București, unde va ședea 20 zile din pricina "unor noi prefaceri făcute acolo în așezământ". A precizat că nu merge mai departe ci se va reîntoarce la București.

Arh.St.Iași, Tr. 1760, op. I, 2009, dos. 800, f. 345.

1848 iulie 9/21, Iași.- Scrisoarea lui M.D.Manu în legătură cu un protest împotriva intrării armatelor țariste în Moldova și trimiterea de delegați turci în Țara Românească.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: Eudoxiu Hurmuzaki, pachet 85, orig. grec.

Primirea făcută cu ocazia intrării lui Suleiman Pașa în București, litografie reproducere din Illustrierte Zeitung, 28 iulie 1849, f. 57.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe GS I 19 (498) "1848" - 36.

1848 iulie 20.- Protestația poporului român în Cîmpul Libertății cu privire la armatele turcești.

Biblioteca Centrală Universitară "M .Eminescu" Iași.

1848 august 4.- Publicație - către locuitorii din județe și sate - semnată de N.Golescu prin care se aduce la cunoștință situația internă și motivele pentru care au venit armatele turcești în țară.

Biblioteca Centrală Universitară "M.Eminescu" Iași, Foaie volantă.

1848 august 10.- Mesajul lui Suleiman Pașa, trimisul sultanului, cu prilejul venirii în țară.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca, Foi volante, III/56.

Vitrina 52

Spînzurarea Regulamentului Organic și a Arhondologiei, caricatură, Paris, semnătura autorului indescifrabilă.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe GR I/ Anonim - 13 (A).

././.

1848 septembrie 7, București.- Pagina I-a a Gazetei "Pruncul Român" unde se publica știri referitoare la evenimentele de la 6 septembrie de pe Câmpia Libertății unde poporul a ars Regulamentul Organic.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P. II/43.

1848 septembrie 7.- Administratorul juđ. Prahova invită pe președintele tribunalului să ia parte împreună cu tot personalul, la arderea Regulamentului Organic, care se va săvârși în aceea zi la orele 4^h c.a. în piața Oborului, arătînd că la această strălucită ceremonie, care la București s-a făcut în ziua de 6 septembrie, va fi înconjurat de poporul din Ploiești și de alți cetățeni aflați în oraș. Anexată în copie proclamația mitropolitului Neofit privind arderea la București a Regulamentului Organic manuscrisul și a doua ediție a arhondologiei care făcuse nenorocirea țării.

Arh.St. Ploiești - Fond: Pref. juđ. Prahova, inf.8/1848 fila 99 (f.v.).

Constantin Grigorescu, secretar al Comitetului revoluționar din Ploiești. Portret în ulei. Reproducere fotografică după originalul donat de familie Muzeului județean Ploiești. Fotografie din colecția familiei.

Colecția Muzeul Arhivelor Statului.

1848 septembrie 10/22, Sintești.- Scrisoarea Referendarului Divanului Imperial, Comisar Imperial în Principate, Fuad Efendi prin care aduce la cunoștință venirea sa la București cu o armată pentru a asigura liniștea.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca, Foi volante, III/57.

Lupta din Dealul Spirii, litografie de D.A.Papazoglu după un desen de C.Danielis.

1848 septembrie 15.- Proclamația generalului rus Lüders către locuitorii Țării Românești, în urma intrării în țară a armatelor țariste.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca, Foi volante.

Vitrina 53

1848 septembrie 16, București.- Proclamația mitropolitului Ungvâhiei Neofit, adresată poporului după înăbușirea revoluției, în care își renegă activitatea din zilele revoluției.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca, Foi volante, IV/49.

././.

1848 septembrie 21/octombrie 3.- Fuad Efendi, Comisarul Împărătesc în Principatul Țării Românești, se adresează poporului cerînd să se supună ordinei. Aduce la cunoștință măsurile luate contra armatelor conduse de Gheorghe Magheru din "Valahia Mică" (Oltenia).

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca, Foi volante, III/53.

1848 septembrie.- Protestația lansată de generalul Gh. Magheru din tabăra "Cîmpul lui Traian" adresată puterilor străine arătînd abuzurile Turciei și Rusiei care au intrat cu armate în Țara Românească încălcînd acordurile anterioare.

Foaie pentru minte, inimă și literatură nr. 41 din 11 octombrie 1848.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P. I/67.

1848 septembrie 17.- Ocîrmuitorul jud. Prahova raportează Departamentului din Năuntru că soldații însărcinați cu paza arestaților de la Ocna Telega refuză să-și mai facă datoria "pentru că, Costache Telegescu le-a arătat că vor veni oștirile otomane și-i vor dezarma, îndemnîndu-i totodată să se ducă în tabăra lui Magheru".

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: Vornicia din Năuntru, dos. 546/1848, f. 3, orig.

1848 octombrie 18.- Departamentul Trebilor din Lăuntru cere să fie trimiși sub stare de arest popa Radu Șapcă, ierodiaconii Atanasie și Veniamin, atrăgînd atenția și asupra altor clerici revoluționari din jud. Dolj.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 16 p.II/1848 (inv. 21), f. 231.

1848 noiembrie 1, București.- Eforia Scoalelor dispune închiderea școlii din Craiova deoarece majoritatea profesorilor sînt învinovați de activitate revoluționară și alții s-au hotărît să treacă în Transilvania.

Arh.St.Craiova, Fond: Pref. jud. Dolj, dos. 52/1848 (inv. 58), f. 174.

Vitrina 54

1848 nov. 4, Sighet.- Plîngerea nobilimii din Sighet către comisarul guvernamental G. Mihalyi, în care printre altele se arată că: problemele sociale în acest comitat au luat o direcție așa de vi-tregă că nemeșimea din drepturile sale seculare, asigurate prin lege, poate fi scoasă și alungată. Nemeșii însă nu se lasă de drepturile lor declarînd că sînt ferm hotărîți de a lupta pentru drepturile și moșiile lor.

Arh.St.Sighet, Fond: Pref. jud. Maramureș, F.Primăria or. Sighet, anul 1848, nr. act. 769.

1848 noiembrie 11.- Căminăcămia țării Românești trimite Sfatului Administrativ Extraordinar lucrarea lui Kotzebue, consulul general al Rusiei, cu privire la măsurile ce trebuiau luate pentru potolirea spiritului revoluționar, pentru a-l discuta și raporta.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. nr. 30/1848, f.1., orig.

1848 ianuarie 16.- Cîrmuitorul jud. Dîmbovița raportează Departamentului din Năuntru că a arestat pe conțopistul Alecu Bîrșescu care, într-o plăcintă, făcute de Anul Nou, a pus printre alte rădăci și unul scris de el cu cuvintele: "Dreptate - frăție, iarăși o să vie".

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 30/1848, f. 99, orig.

1849 februarie 2, București.- Ordinul Departamentului Trebilor din Năuntru, către Administrația (Cîrmuirea) jud. Brăila, prin care se arată că va trebui să se urmărească revoluționarii unguri care a fugi în Țara Românească (se indică numele revoluționarilor în frunte cu Kossuth).

Arh.St.Brăila, Fond: Pref. jud. Brăila, dos. 697/1848, f. 142.

1849 februarie 2.- Șeful poliției capitalei raportează Departamentului din Năuntru că a arestat pe preotul Gheorghe de la biserica Sf. Nicolae și pe fratele său Ștefan care purtau corespondență cu anchiul lor Icasaf Snagoveanu, unul din fruntașii revoluției, fugit peste graniță.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 30/1849 f. 190-191, orig.

Vitrina 55 -

1849 februarie 7 (Iasi).- Ofis domnesc al lui Mihail Grigorie Sturza v. către Isprăvnicia ținutului Tecuci privind urmărirea și prinderea refugiaților revoluționari din Ungaria și Transilvania.

Arh.St.Tecuci, Fond: Pref. jud. Tecuci, dos. 39/1849, f. 19.

1849 februarie 26.- Jurnalul Sfatului Administrativ Extraordinar, încheiat pe baza propunerilor consulului Rusiei, privind măsurile ce trebuie luate pentru împiedicarea izbucnirii unei noi revoluții și pentru dezrădăcinarea spiritului revoluționar.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 30/1848, f. 7-10, orig.

1849 martie 14.- Poliția orașului Ploiești cere Cîrmuirii jud. Prahova să stabilească cele necesare pentru locuitorul Stefan Emilian (transilvănean) "ce au fost propagant în județul Buzăului cu evenimentele trecute" și a fost prins în Ploiești și arestat.

Arh.St.Ploiești, fond: Pref. jud. Prahova, inv. 18/1847, f. 112.

1849 martie 26, B ucurești.- Căimăcămia Țării Românești comunică Departamentului din Năuntru că a aprobat jurnalul încheiat de Sfatul Administrativ Extraordinar cu privire la stabilirea cauzelor ce ar duce la izbucnirea unei noi revoluții și cere să fie pus în aplicare cît mai curînd.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 30/1848, f. 12-12v, orig.

1849 mai 2.- Raportul poliției orașului Ploiești către Cîrmuirea jud. Prahova prin care face cunoscut că a arestat pe Ioan Codru și David Almeșanu foști profesori, primul în orașul Ploiești și al doilea în Vălenii de Munte, care au avut o contribuție însemnată la revoluție. Ei au fost găsiți găzduiți la pitarul Ion Gorzan din Ploiești la care mai erau găzduiți doi transilvăneni: Pandeli Papazau și Vasile Oroianu nedeclarați la poliție.

Arh.St.Ploiești, Fond: Pref. jud. Prahova, inv. 18/1847, f. 131.

Vitrina 56

1849 mai 13.- Departamentul din Lăuntru face cunoscut Cîrmuirii jud. Prahova să ia măsuri pentru urmărirea a doi revoluționari: Iacov Goilor și Ion Diacon, fugiți în Serbia în 1848 care au încercat mai întîi să treacă în Ungaria "spre a lucra în cauza revoluției" și apoi au intrat în Principate.

Arh.St.Ploiești, Fond: Pref. jud. Prahova, inv. 18/1847, f. 173.

1849 iunie 2, Galați.- Scrisoarea lui Simion Bărnuțiu către Comitetul Național Român în care dă amănunte despre drumul făcut pînă la Galați, arestarea și eliberarea sa, despre intenția de a pleca la Constantinopol și apoi la Viena pentru a dezminți în fața împăratului învinuirile aduse românilor de inamicii lor "și pentru altele lucruri naționale".

Arhiva istorică a Filialei Academiei R.S.R. Cluj -
Fond: B laj, 1848, orig.

1848-1849.- Condica în care au fost înscrise de către "Comisia al cătuită pentru cercetarea celor amestecați în fapte revoluționare" rezultatele anchetelor.

Arh.St.Buc., A.I.C. Fond: "Comisia ..." Ms 749.

1849 iunie 9.- Ocîrmuirea judeţului Mureş raportează Ministerului Treburilor din Măntru că mulţi din transilvănenii refugiaţi aici au scîpat cu armele lor care li s-au confiscat, după porunca stăpînirii. Inapoiindu-se la casele lor cer să li se restituie.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. 2/1849 f. 232, orig.

Vitrina 57

1849 iulie 4, Iaşi.- Ordinul Ministerului de Interne către Isprăvnicia Roman prin care se anunţă ridicarea măsurilor luate împotriva celor care au fost amestecaţi în tulburările din anul 1848.

Arh.St.Iaşi, Tr. 1312, op. 1483, dos. 1664, f. 41.

1849 iulie 8, Carei (Nagy Karoly).- Stiri privind mişcările armatei ruse pe linia Debreţin (Debreczin), Carei (Nagy Karoly), precum şi intenţiile acestora.

Arh.St.Baia Mare, Fond: Prim. oraş Baia Mare, 1849, sess, 42 nr. 654, orig.

1849 iulie 27.- Omer Paşa cere Ministerului Treburilor din Măntru să dea ordin tuturor ocîrmuitorilor de judeţe să trimită la Bucureşti toate armele ridicate de la locuitori.

Arh.St.Buc., A.I.C., Fond: M.A.I. - Ad-tive, dos. nr. 2/1849, f. 627, orig.

1849 august 28, Baia Mare (Nagybanya).- Urban, comandantul oastei Regale, după ocuparea oraşului Baia Mare, face un apel către conducerea şi cetăţenii oraşului Baia Mare ca să predea armele şi ni-moni să nu opună rezistenţă împotriva armatei regale.

Arh.St.Baia Mare, Fond: Primăria oraş Baia Mare, 1849, sess. 54, nr. 825, orig.

1849 septembrie 14, Bucureşti.- Porunca Departamentului din Măntru către Ocîrmuirea judeţului Brăila în care se arată că: "O cora-bie sardă, numită Buoncitrino, cu şaizeci emigranţi politici ... avea gînd să treacă în Ungaria şi să ia parte la războiul insur-genţilor în contra legiuitei stăpîniri" şi că "... în urma lor merge şi Garibaldi".

Arh.St.Brăila, Fond: Pref., dos. 698/1848, fila 24.

Vitrina 58

1849 octombrie 22.- Din cercetările juridice întreprinse de poliție, în toamna anului 1849, rezultă că masele țărănești din Sînnicolaul Mare și Alioș erau profund nemulțumite pentru ignorarea revendicărilor naționale de către guvernul maghiar. Urmările acestei ignorări au fost mișcări locale țărănești începute încă în primăvara anului 1848. Se știe că în toamna anului 1848 răscoala țăranilor din Sînnicolaul Mare, de sub conducerea preotului Stefan, a imobilizat trupele maghiare de honvezi. Numai după întărirea armatelor maghiare conducătorul răsculaților români a fost prins și executat la Aradul Nou în baza hotărîrii tribunalului statarial. De asemenea, se menționează opoziția comunei Alioș, în frunte cu preotul S.Petrovici, în toamna anului 1848, opoziție care va sfîrși la fel ca și cea din Sînnicolaul Mare.

Arh.St.Timișoara, Fond: Comandamentul general bănățean nr. 480/115, f. 741-746, orig. german.

/1850/- Ordin cu privire la cercetarea scopului deplasării lui A.Iancu la Sibiu împreună cu S.Balint și I.Moga, la începutul lunii februarie 1850.

Arh.St.Hunedoara, Fond: Pref. jud. Hunedoara, nr.15/1850.

1850 martie 4, Viena.- Raportul lui Avram Iancu, fostul prefect al legiunilor române, către împăratul Austriei, asupra înfăptuirilor sale în timpul "războiului din 1848-1849", prezentat împăratului Francisc Iosif.

Arh.St.Buc., A.I.C., Xeroxuri aduse de la Viena, Haus-Hof- und Staatsarchiv, Viena, cutia 5, pachet VII/1 nr. 1550/9-1850

1850 aprilie 24.- Scrisoarea lui M.Kogălniceanu către un hușan referitoare la "dorința de a contribui la îmbunătățirea materială a țării ...", la "reforme practice ce sînt putincioase și pe care sînt hotărît cu toate împotrivirile ignorantismului și a interesului a le duce la împlinire" și referindu-se la orașul Huși pentru "a se îmbunătăți și înfrumuseța acel oraș".

Arh.St.Iași, Colecția "Documente", P. 560/9.

Vitrina 59

1851 ianuarie 14, Viena.- Protocolul declarației studentului în drept, Alexandru Papiu Ilarian, luată la secția poliției din cartierul Stubenviertel, în legătură cu decorarea sa de către împăratul /Francisc Iosif/ cu crucea de argint pentru anii 1848/49, în aula mare a Universității din Viena. Primind-o din mîinile rectorului, el a spus că nu o va purta pînă ce națiunii sale nu i se vor acorda drepturile ce i s-au promis.

Arh.St.Buc., A.I.C., Xeroxuri aduse de la Viena 1967, Haus- Hof- und Staatsarchiv, Informationsbureau A-Akten Z 1 4738/1851 (3).

1851 februarie 2, Viena.- Protocolul căpităniei (poliției) orașului Viena, în care sînt cuprinse declarațiile lui Vasile Podor, fost tribun și ale lui Avram Iancu, cu privire la decorațiile rusești acordate, precum și declarațiile lui Avram Iancu, prin care refuză să primească crucea de aur a împăratului /Francisc Iosif/ al Austriei, arătînd motivele acestui refuz.

Arh.St.Buc., A.I.C., Xeroxuri, Viena, Haus- Hof- und Staatsarchiv, Informationsbureau, A-Akten Z 1 4738/1851 (2).

Vitrina 60

1848 iunie 17, Cernăuți.- "Bucovina" Gazeta Românească în care sînt publicate materiale referitoare la situația din Moldova.

Arh.St.Buc., A.I.C., Biblioteca P. III/134.

D. Brătianu, portret după o gravură pe lemn publicată în Illustrierte Zeitung, 1849 iulie 21 nr. 316 pag. 41.

Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de Stampe GR-1/Anonia - 17.

1852 septembrie 10, Londra.- Manifestul Comitetului Central democratic european către poporul român, semnat de către D.Brătianu.

Biblioteca Centrală Universitară "M.Eminescu" Iași.

C U P R I N S U L

Pag.

Günter Schulz, Pentru o selecționare a izvoarelor informaționale audio-vizuale, traducere de Elena Moisuc	1
Alfred Schlegel, Folosirea microfilmelor în Arhive, traducere de Eugenia Ciocan	13
Robert M. Warner, Instruirea arhivistică în Statele Unite și Canada, traducere de Sanda Raco- viceanu	20
Ioana Burlacu, Congrese și conferințe arhivistice internaționale	35
Manualul francez de arhivistică, tradu- cere de Mihail Fănescu	47
Virgil Teodorescu, Catalogul expoziției 1848 în documentele epocii (București, mai-august 1848)	56

DIN PUBLICATIILE ARHIVELOR STATULUI

A) INVENTARE, INDRUMATOARE, CATALOAGE, EDITII DE DOCUMENTE.

1. ION RADU MIRCEA, Catalogul documentelor Țării Românești 1369 - 1600, București, 1947, XVI + 324 p., lei 10.
2. Catalogul documentelor românești, vol. I, 1521 - 1790, București, 1955, XXV + 598 p., lei 27.
3. MIHAIL GURBOGLU, Tabele sincronice. Datele nașterii și datele creștinașiei noastre, cu o introducere în cronologia musulmană, București, 1955 (epuizat).
4. Indrumător în Arhivele Statului din Iași, vol. II, București, 1956, 194 p., lei 9 ; vol. III București, 1959, 166 p., lei 8; vol. IV, Buc., 1970.
5. Catalogul documentelor moldovenești, vol. I, Buc., 1957, 576 p., lei 27; vol. II, Buc. 1959, 566 p., lei 27; vol. III, Buc., 1963, 700 p.; vol. IV, Buc., 1970, 674 p. Intocmit de : Leonte Ilieana, Fănescu Mihail, Regleanu Mihail, Căte Veronica, Papadopol Lucia, (I); Regleanu Mihail, Gheorghian Iulia, Vasilescu Veronica și Dăca Doina (II) ; Regleanu Mihail, Dăca Doina, Negulescu Constanța, Vasilescu Veronica și Crivăț Cornelia (III) ; Regleanu Mihail, Doina Dăca Tincuțescu, Veronica Vasilescu, Negulescu Constanța (IV).
6. Arhivele Statului - 125 de ani de activitate (1831 - 1956) București, 1957, 514 p., lei 30. Sub redacția : Fănescu Mihail, Leonte Ilieana, Trandaf Victor și Vasile Ion.
7. Testamente și neguțitori din trecutul Craiovei, București, 1958, 373 p., lei 15. Sub redacția : Al. Bălințescu, I. Popescu-Gălinț.

././.

8. Înaltul Divan (1831 - 1847). Inventar arhivistice, București, 1958, 563 p. + VI pl., lei 24,50, Sub redacția : Ispas Zoe, Șoiculescu Victoria, Gheorghian Iulia, Rănoiu Maria, Sucu Ion.

9. D.LIMONA. Catalogul documentelor grecești, vol.I, București, 1958, XIII + 803 p., lei 33,50; vol.II, București, 1958, VIII + 429 -(430) p. + 8 pl., lei 20.

10. Inventarul protocoalelor Primăriei Sibiu. 1521 - 1700, București, 1958, 233 p., lei 6,25. Sub redacția: Duzinchevici Gh., Buta Evdochia, Gândisch Herta.

11. Arhiva Magistratului orașului Brașov. Inventarul actelor nefinregistrate, vol.I, București, 1959, 444 p., lei 20; vol.II, București, 1961, IV + 427 p., lei 20.

12. Documente privind istoria anului revoluționar 1848 din Moldova, București, 1960, 516 p., lei 25. Sub redacția : Ungureanu Gheorghe, Apostolescu Virgil, Cruceanu Felicia, Ieac Virginia, Turcu Constantin.

13. M. GUBOGLU, Catalogul documentelor turcești, vol.I, București, 1960, 728 p., lei 25, vol.II, București, 1965, 700 p., lei 35.

14. EL.MOISUC, Industria textilă în Brașov și Tara Bârsei. Catalog de documente, vol.I (1413 - 1820), București, 1960, 620 p., lei 20.

15. Documente privitoare la Istoria Economică a României. Statistică - Tara Românească și Moldova, Seria B, vol.I, București, 1960, VIII + 315 p+12 plange, lei 20.

16. Documente privitoare la Istoria Economică a României. Graze și târguri - Moldova, Seria A, vol.II București 1960, IX +549 p + 6 plange, lei 25.

17. M.REGLEANU, Documente privind anul revoluționar 1848 în Tara Românească, București 1962, 739 p., lei 27.

18. B.POSTĂLITA și M.PĂNESCU, Expoziția arhivistică, Bucu-

.//.

regti, 1965, 50 p., lei 3.

19. Secretariatul de Stat al Moldovei (1832-1862). Inventar arhivistic, București, 1966, 491 p., lei 30. Sub redacția: Ungureanu Gheorghe, Apostolescu Virgil, Balica Gheorghe, Chelaru Ema, Cruceanu Felicia și Isac Virginia.

20. D.LIMONA, Catalogul documentelor referitoare la viața economică a Țărilor Române în sec.XVII - XIX, vol.I, București, 1966, 576 p., lei 35, vol.II București 1967, 513 p., lei 35.

21. Indrumător în Arhivele Statului Danat, București, 1965, 160 p., lei 15, Sub redacția: Corui Aurel, Bardog Gertrude, Moț Tiberiu.

22. Condica de venituri și cheltuieli a Visteriei de la leatul 7202-7212 (1694-1704), București, 1873, 750 p. lei 10.

23. AL.BĂLINTESCU, Problema țărăneasă în Oltenia în sec. al XIX-lea. Documente, București, 1967, 605 p., lei 35.

24. AL.BĂLINTESCU, Arhiva generalului Gheorghe Mackaru 1592-1680, Buc., 1968, lei 30.

25. Les Archives de l'Etat de Roumanie, Bucarest, 1969, 32 p. (Sub redacția: Leonte Ileana, Fănescu Mihail și Valeria Sindelaru).

26. CH.UNGUREANU, Figuri de arhiviști români, Gheorghe Asachi, București, 1969, lei 25.

27. Bibliografia arhivisticii românești, București, 1969, lei 10. Sub redacția : Fănescu Mihail, Kiss Andrei, Pogărniciu Emilia, Crivăț Cornelia, Dogaru Maria, Nussbächer Gennot și Angheli Dumitru.

28. Figuri de arhiviști, Buc., 1971, 330 p. (Sub redacția: M.Fănescu) lei 20.

29. Indrumător în arhivele centrale, vol.I, P.I, Buc., 1971 Sub redacția: M.Soveja, Iulia Gheorghian, Marcel Ciuchă); ediția II- București, 1972, 320 p. lei 23.

././.

30. Indrumător în Arhivele Statului, jud. Prahova, Buc., 1971 (Sub redacția: M.Rachioru, E.Negulescu, V.Nistor, D.Florica, E.Manganu și N.Socolis); ediția ^{IV}II-a, București, 1972.

31. Epitronia generală a Casei Spitalelor Sfântul Spiridon Iasi, 1824 - 1948. Inventar Arhivistic, București, 1971 (Sub redacția: Isac Virginia, Ivănescu Dumitru, Pricop Adrian, Anghel Rodica, Apostolescu Virgil și Cruceanu Florica).

32. Indrumător în Arhivele Statului județul Vâlcea, București 1972, 224 p.

33. Indrumător în Arhivele Statului județul Mureș, București, 1972, 249 p.

34. Revista Arhivelor, Seria Nouă Apare trimestrial, lei 14 exemplarul.

B) INDICI CRONOLOGICI

1. Mitropolia Țării Românești, vol.I, II, București, 1961, 472 p. lei 40.

2. Episcopia Argeș, de ION I.SUCU, 1954, București, 156 p., lei 5.

3. Episcopia Buzău, de M.REGLIANU, București, 1953, 448 p., lei 10, 60.

4. Episcopia Râmnicului Nouului Soverin, de ION I.SUCU, București, 1951, 236 p., lei 5.

5. Mănăstirile: Sf.Apostoli - București, Arnota-Vâlcea, Băbăni - Râmnicul - Sărat, Bala de Aramă - Mehedinți și Bani-Buzău, de ION I. CH.VASILE, București, 1950, 164 p., lei 5.

6. Mănăstirile: Bistrița-Vâlcea și Bradul, de CLAUDIA MINĂ-ILIESCU, București, 1948, 136 p., lei 5.

././.

7. Mănăstirile: Brâncoveni, Brebu, Bucovîi, Buliga și
Călugăra, de ION GH. PĂNUICĂ, București, 1949, 81 p., lei 3.
8. Mănăstirile: Căldășani și Călugăra, de V. ANTONIU, Bucu-
rești, 1953, 95 p., lei 3.
9. Mănăstirile: Cămpulung, Căscioarele, Cornica, Cătălina,
Călugăra, Călugăra, Călugăra, de ION I. SUCU, București, 1949,
p., lei 5.
10. Mănăstirile: Coana, Coana, Coana și Coana și
Coana lor, de IL. LEONTE, M. PĂNESCU și L. PAPADOPOUL, București,
1961, 261 p., lei 5.
11. Mănăstirile: Coana, Coana, Dăbânt, Dealul, Dealul
Dealul, Sf. Ecaterina-București și Focilesciori, de A. SACARDO-
POUL, București 1947, 180 p., lei 5.
12. Mănăstirile: Găvanul, Sf. Gheorghe-Dăbânt, Sf. Gheorghe
București, Ghichin, Glavacioc și Colțeta, de ION I. SUCU, București
1949, 37 p., lei 3.
13. Mănăstirile: Govora, Grăia, Hărti-Dina, Hanul Gecii, și
Hanul, București, 1953, 96 p., lei 4.
14. Mănăstirile: Hărti, Iordăcheanu și Sf. Ioan din Bucu-
rești, de RADU S. GREGORIANU, 1951, 177 p., lei 5.
15. Mănăstirile: Sf. Ioan-Focșani, Jichinul, Jichin și Roșu
București, Măreș și Măreșeni, București, 1958, 243 p., lei 5.
16. Mănăstirile: Mihai-Vodă-București, Măreș, Măreș,
Măreș și Măreș, de RADU S. GREGORIANU, București, 1949, 179 p.
5.
17. Mănăstirile: Pantelimon, Pășcani, Pășcani, Pășcani,
Pășcani, Pășcani, Pășcani, de ION G. COMĂNESCU, 1950,
București, 93 p., lei 3.

• • •

18. Mănăstirea Radu Vodă- București, de IL.LEONTE, București, 1948, 544 p., lei 10.

19. Mănăstirile: Râmnicul Sărat, Râncăcilov, Răzvan, Răteșca, Rogoz, Sadova, Sărindar, Sf. Sava-București și Șeaca, Bucet de IL.LEONTE, București, 1951, 186 p., lei 5.

20. Mănăstirile: Slobozia lui Enache și Apostolache, Sn Spirea din Deal, Sf. Spiridon Vechi, de ION Ch.VASILE, 1954, București, 175 p., lei 5.

21. Mănăstirile: Stavropoleos, Strehnia, Surpatele, Sur Tâmpor, Ticănești, de ION Ch.VASILE, București, 1955, 139 p., lei 5.

22. Mănăstirile: Tismana și Trivalea, de IL.LEONTE, București, 1952, 164 p., lei 5.

23. Mănăstirile: Vioinesti, Valea, Vicoșu, Viforita, Zambira și Zlătari, de ION I.SUCU, București, 1952, 248 p., lei 5.

24. Actele Arhivei Militare (Arh.St.Timișoara), I (1724-1800), București, 1952, 160 p., II (1801 - 1915), București, 1953, 301 p., lei 10.

0 0 0

